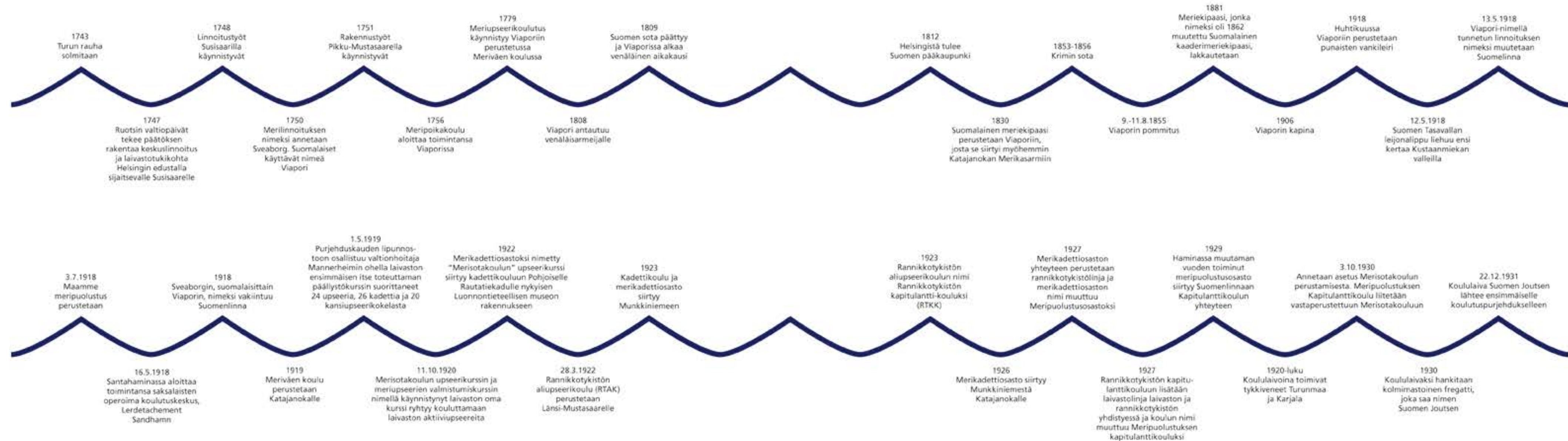

1930-2020

Merisotakoulu

Merisotakoulu 90 vuotta

Toimituskunta:
Juhapekka Rautava
Hanna-Kaisa Hokkanen
Inka Jousmaa
Teemu Halme

Kannen kuva: Inka Jousmaa

Julkaisija: Merisotakoulun tukisäätiö, 2020
ISBN 978-952-94-3826-6 (PDF)

Sisällysluettelo

Tasavallan Presidentin tervehdys	9
Merivoimien komentajan tervehdys	11
Tukisäätiön terveiset	13
Toimituskunnan saatesanat	15

Historiaa

Itsenäistyminen	19
1920-luku	21
1930-luku	23
1940-luku	25
Suomen Joutsen Suomenlinnassa 1943	27
1950-luku	29
1960-luku	31
1970-luku	33
1980-luku	35
1990-luku	39
2000-luku	41
2010-luku	43
2020-luku ja tulevaisuus	47
Merisotakoulun johtajat	53

Nykypäivää

Merisotakoulu vuonna 2020	57
Esikunta D23	59
Koulutuskeskus	63
Taktiikan opettajaryhmä	65
Merenkulun opettajaryhmä	69
Tekniikan opettajaryhmä	73
Johtamisen ja sotilaspedagogiikan opettajaryhmä	77
Opintoasiaintoimisto — koulutuksen ja opiskelijan tuki	81
Oppimisympäristöjen kehittäminen	83
Korkeakouluosasto	87
Koulutuspurjehdus	89
Täydennyskoulutusosasto	95
Aliupseerikoulutuksen uudistus	97
Reserviupseeriosasto	101
Esikunta- ja sotilaspoliisiosien varusmiespalvelus Merisotakoululla	103
Merisotakoulun kansainvälinen koulutus	107
Tutkimustoiminta Merisotakoulussa	111
Meritaistelukeskus	113

Rakennukset & Monumentit

Päärakennus D13	121
Sankariaula	123
Mietelauseet	125
Merisotakoulun leijonapatsaan historiikki	129
Koulun alueen tykit	137
Planetaario D15	141
Merisotakoulun luokkarakennus D12	143
Matti Kurki -messi, messin aula ja aluksen potkuri	145
Suomen Joutsen -aula D12	147
Perinneaula – taulut ja Suomen Joutsenen joutsen	151
Mesola D11	153
Saunatalo D26	155
Merisotakoulun 90-vuotisnäyttely	157
Lähteet	163
Kuvaluettelo	167

TASAVALLAN PRESIDENTIN TERVEHDYS

Merisotakoulu juhlii tänä vuonna 90-vuotisjuhlavuottaan. Merisotakoululla on kunniakas historia, jota on syytä ylpeydellä muistaa.

Merisotakoulu on historiansa aikana kohdannut monenlaisia aikoja ja onnistunut sopeutumaan muutoksiin. Työ koulutuksen ja tutkimuksen parissa on ollut pitkäjänteistä ja laadukasta. Merisotakoululla on tärkeä merkitys osana meripuolustusta ja kokonaismaanpuolustusta. Tarvitsemme tulevaisuudessakin kykenevät merivoimat, jotka ovat valmiina toimimaan alati muuttuvissa tilanteissa.

Kuluneena vuonna koko maailmaa on koetellut uudenlainen uhka viruspandemian muodossa. Tämä on näkynyt myös juhlavuottaan viettävän Merisotakoulun toiminnassa monella tapaa. Virus on edelleen läsnä ja vaikuttaa yhteiskuntamme toimintaan. En kuitenkaan epäile, etteikö tästäkin selvittäisi.

Kiitän Merisotakoulua pitkäjänteisestä ja hyvin tehdystä työstä ja onnittelen lämpimästi 90-vuotisjuhlavuodesta.

Sauli Niinistö
Tasavallan presidentti

Arvoisa lukija!

Merisotakoulu viettää 90-vuotisjuhlaansa poikkeuksellisen ajan vallitessa. Vuoden 2020 alussa puhjennut koronapandemia on asettanut meidät tilanteeseen, jossa normaalina pitämämme toiminta ei ole ollut mahdollista. Olemme Merivoimissa tänä keväänä jälleen todistaneet toimivamme ajassa ja ajan vaatimusten mukaisesti toimintatapojamme kehittäen. Tähän toimintatapojen kehittämisen vaatimukseen myös Merisotakoulu vastasi täydellisesti. Dynaamista suunnittelua vaativa ja alituisen muuttuvia perusteita asettava epidemia katkaisi mm. koulutuspurjehduksen pitkän perinteen tavalla, joka haastoi koulutuksen vaatimusten täyttämisen. Merisotakoulu osoitti osana Merivoimia, että epävarmoina aikoina tehtävät kyetään täyttämään motivoituneella ja ammattitaitoisella henkilöstöllä.

Merivoimat on erittäin laaja ja monialainen kokonaisuus, johon kuuluu muun muassa kattava tilannekuva, ajanmukainen, toimintaympäristön vaatimusten mukainen ja riittävä materiaali sekä tehokas doktriini ja johtaminen. Tapa, jolla puolustushaarassamme kohdattiin maailman muutokset, osoitti että Merisotakoulun kouluttamat ammattisotilaat osaavat yhdessä luovia taitavasti keskellä ulkoisten tekijöiden muodostamien karikoiden. Tämä jos mikään kertoo siitä, että 90-vuotias puolustushaarakoulumme on varsin vetreä ja sopeutumiskykyinen!

Merivoimat elää muutosten aikaa. Kehitämme suorituskykyämme tavalla, joka tuottaa käyttöömme tulevaisuuden toimintaympäristön edellyttämät kyvykkyydet. Seuraavan kymmenen vuoden aikana saamme käyttöömme uusia suorituskykyjä lähes kaikille osa-alueillemme. On syytä pitää mielessä, että suorituskyky ei rakennu pelkistä järjestelmistä, vaan niiden keskiössä on osaava ja jatkuvasti kehittyvä ihminen. Tässä osaavan henkilöstön varmistamisessa Merisotakoululla on tulevaisuudessa merkittävä rooli. Työtä asian suhteen on jo tehty ja sitä on vielä tehtävä, mutta luotan puolustushaarakoulumme kykyyn myös tulevaisuudessa kouluttaa Merivoimien tarpeisiin osaavaa ja motivoitunutta henkilöstöä.

Toivotan Merisotakoululle onnellista juhluvuotta ja suotuisia tuulia kohti tulevaisuuden haasteita ja mahdollisuuksia. Kuluneen vuoden kokemusten ja havaintojen perusteella olen vakuuttunut siitä, että koulun korkealaatuinen opetus jatkuu tulevaisuudessakin!

Merivoimien komentaja
Kontra-amiraali

Jori Harju

Arvoisa Merisotakoulun ystävä,

“No man is an island”, kirjoitti brittiläinen runoilija ja rovasti John Donne (1572–1631). Tuo hänen runostaan lainattu sanonta, “Yksikään ihminen ei ole saari”, on kuuluisa, ja sen sanoma on ajaton: Olemme kaikki riippuvaisia toisistamme. Myös Merisotakoulu, saarella toimiva merisodankäynnin koulu, elää tiiviissä vuorovaikutuksessa yhteiskunnan kanssa, kuten muutkin Merivoimien ja Puolustusvoimien osat. Yhtenä esimerkkinä tästä vuorovaikutuksesta haluan mainita ne lukuisat säätiöt, jotka eri tavoin tukevat Puolustusvoimien ja reserviläisjärjestöjen työtä. Myös Merisotakoulun päämäärien saavuttamisen tueksi on perustettu tukisäätiö, joka mahdollistaa sellaisenkin tuen, jota ei voi antaa valtion budjettivaroin.

Merisotakoulun tukisäätiö perustettiin 1988 ja sen aloituspääoma on peräisin Merisotakoulun Stipendi- ja Lahjarahastosta. Säätiön sääntömääräisenä tarkoituksena on edistää Merivoimien ja meripuolustuksen hyväksi tehtävää koulutus-, kasvatus-, opetus- ja tutkimustyötä sekä julkaisutoimintaa Merisotakoulun piirissä. Säätiö toteuttaa tehtäväänsä pääasiallisesti jakamalla stipendejä ja apurahoja. Kanavoimme myös muiden säätiöiden Merisotakoululle tarkoitettuja stipendirahoja yhteisesti tehdyn vuosisuunnitelman puitteissa. Tällä “yhden luukun periaatteella” helpotamme sekä Merisotakoulun että muiden säätiöiden työtä. Näistä yhteistyökumppaneista mainittakoon esimerkiksi Urlus-säätiö, Vaka-säätiö ja Maanpuolustuksen kannatussäätiö. Tämä Merisotakoulun 90-vuotisjuhlakirja on Merisotakoulun tukisäätiön kustantama.

Tuellamme kannustamme ja autamme Merisotakoulun eri koulutusohjelmien ja kurssien oppilaita, sekä koulun tutkijoita. Kuten koulunkin toiminta, meidän toimintamme on pitkäjänteistä. Eri lahjoitusten kautta pystymme yhä vaikuttavampaan toimintaan; kiitos tukijoillemme on kohdallaan.

Esitän Merisotakoulun tukisäätiön lämpimät onnittelut juhlavuotta viettävälle Merisotakoululle. Merivoimat tarvitsee ammattitaitoista koulutustanne, ja säätiö tukee tavoitteitanne. Vettä kölin alle ja suotuisia tuulia jatkossakin!

Merisotakoulun tukisäätiön puheenjohtaja
Filosofian maisteri, komentajakapteeni res.

Robin G. Elfving

Hyvä lukija,

90-vuotisjuhlavuoden suunnittelun yhteydessä virisi ajatus juhlakirjasta, jossa aikamerkkinä kirjattaisiin ajankohtaisia asioita ja näkökulmia Merisotakoululta. Siten tämä juhlakirja ei tavoittele täydellisen tieteellistä historian raportointia vaan tavoitteena on antaa yleiskuvaus historiasta, kuvata tätä aikaa ja kertoa ehkä aiemmin vähemmälle huomiolle jääneitä asioita merisotilaskoulutuksestamme, Merisotakoulusta ja Pikku-Mustan saaresta.

Juhlavuotta on valmisteltu ja vietetty COVID-19-epidemian varjossa. Olemme joutuneet muuttamaan monen suunnitellun juhlatapahtuman sisältöä ja jopa perumaan niitä. Koronasta huolimatta juhlavuoden aikana olemme kuitenkin pystyneet kunnioittamaan aiempien sukupolvien työtä ja nostaneet myös omaa työtämme paremmin esille. Vuoden aikana Merisotakoulu on esitellyt toimintaansa aktiivisesti sosiaalisessa mediassa. Kuukausittaiset vuosikymmenlukuhistoriakatsaukset ovat saaneet runsaasti myönteistä huomiota Facebookissa ja Twitterissä.

Mittavat projektit kuten tämä juhlakirja eivät synny tyhjiössä. Kirjan toimituskunta on luonnollisesti tehnyt toimitustyön, mutta kirjan synnyttämiseen ovat osallistuneet kaikki koulun yksiköt. Lisäksi olemme saaneet asiantuntijatukea koulun ulkopuolelta. Kiitos kaikille sisällön tuottajille. Kirjoitusten ja kuva-aineiston valmistelu on ollut suuri urakka. Ydinryhmässä kirjoitus- ja toimitustyössä ovat olleet koululta kirjastonhoitaja Hanna-Kaisa Hokkanen, tiedottaja Inka Jousmaa sekä projektitukena tietokirjailija Johanna Pakola ja taittajana Soile Timonen Merivoimien esikunnasta. Tiimin työn arvo on merkittävä. Kiitos siitä.

Kirjaa ei olisi ollut mahdollista toteuttaa ilman taloudellista apua. Erityisesti haluan nostaa esille Merisotakoulun tukisäätiön puheenjohtajan Robin Elfvingin aktiivisuuden asiassa. Kirjaa varten pyydettiin joukolta suomalaisia yrityksiä rahallista tukea painokustannusten kattamiseksi. Huolimatta taloudellisesti epävarmoista ajoista, yritykset lähtivät projektiin hienosti mukaan. Saimme rahoitusta niin, että kirjan painatuksen jälkeen tukisäätiön pesämunaakin saatiin vähän kasvatettua.

Juhlakirjan toimituskunnan puolesta haluan toivottaa kirjan lukijoille miellyttävää lukukokemusta. Toivottavasti olemme vastanneet tehtäväämme ja kirjasta tulee tämän ajan aikamerkki, joka kuluu myös jälkipolvien käsissä.

Merisotakoulun johtaja
Kommodori

Juhapekka Rautava

Itsenäistyminen

Vuonna 1917 itsenäistynyt Suomi oli ensimmäisen maailmansodan jälkeisen Euroopan köyhimpiä valtioita. Pienen ja köyhän maan rajalliset resurssit vaikuttivat myös puolustuslaitokseen ja siellä annettavaan koulutukseen. Erityisesti meripuolustus joutui toimimaan itsenäisyyden alkuvuosina erittäin niukoin resurssein.

Meripuolustuksen kalusto ja taisteluvälineet itsenäisyyden alussa koostuivat pitkälti maasta poistuneiden venäläisten jälkeensä jättämistä aluksista sekä varsin suorituskykyisestä rannikkotykistöstä. Puolustuslaitoksen ensimmäisten vuosien henkilöstö muodostui pitkälti Suomen Valkoisen armeijan sotilaista sekä toki myös asevelvollisista. Vapaussodan päättymisen jälkeen koulutustoiminta aloitettiin välittömästi.

Merisotilaskoulutus aloitettiin itsenäistyneen valtiomme meripuolustuksen tarpeisiin jo vuonna 1918. Vuosina 1918–19 merisotilaskoulutusta annettiin mm. vielä maassa olleiden saksalaisten joukkojen toimesta Helsingin Santahaminassa sekä Katajanokan merikasarmilla toimineessa Meriväen koulussa. Meriväen koulussa koulutusta annettiin upseereille, kadeteille sekä aliupseereille ja miehistölle.

1920-luku

Tultaessa 1920-luvulle koko Suomen silloinen puolustuslaitos, kuin myös merisotilaiden koulutusjärjestelmä, haki vahvasti muotoaan. Tuolloinen laivaston henkilöstö koostui pääasiassa tsaarinajan upseereista ja kauppalaivastossa merenkulkuoppinsa saaneesta päällystöstä sekä miehistöstä. Rannikkotykistön osalta henkilöstörakenne oli yhtä sekalaista. Tarve yhtenäiselle sotilaskoulutusjärjestelmälle oli merkittävä.

Kansallisin voimin merisotilaiden koulutuksen voidaan katsoa alkaneen syksyllä 1920, kun Katajanokan merikasarmilla aloitettiin meriupseerien valmistuskurssi. Vuonna 1922 meriupseerien koulutus siirtyi osaksi Suomen Kadettikoulua, johon perustettiin Merikadettiosasto. Kadettikoulu toimi vuonna 1922 nykyisen Helsingin eläintieteellisen museon tiloissa Arkadianmäen kupeessa, josta koulu kuitenkin siirtyi jo vuonna 1923 Helsingin Munkkiniemeen Merikadettiosasto mukanaan. Katajanokan merikasarmin tiloja kuitenkin käytettiin edelleen merikadettien opetuksessa. Heikkojen kulkuyhteyksien takia Munkkiniemen ja Katajanokan välillä koko Merikadettiosasto siirrettiin vuonna 1926 Katajanokalle.

Rannikkotykistön upseerien koulutusta oli annettu itsenäisyyden alkuvuosina Kadettikoulun tykistölinjalla. Vuonna 1927 silloiset Laivaston ja Rannikkotykistön esikunnat yhdistettiin perustamalla Meripuolustuksen esikunta. Näin ollen rannikon ja merialueiden puolustus oli tuotu yhden johdon alaisuuteen. Meripuolustuksen keskitetyn johdon alaisuuteen siirtyminen vaikutti myös upseerikoulutukseen.

Vuonna 1927 rannikkotykistön upseerien koulutus liitettiin osaksi Merikadettiosastoa ja samalla Merikadettiosaston nimi muuttui Meripuolustusosastoksi.

1920-luvun kadettikursseilla keskeyttämisprosentti oli melkoinen: keskimäärin 40 prosenttia opintonsa aloittaneista kadeteista erosi kurssilta ennen upseeriksi valmistumista. Yleisimmin syy keskeytykselle oli vääränlainen ennakkokäsitys koulutuksesta.

Laivaston ja rannikkotykistön reserviupseerikoulutus 1920-luvulla tapahtui aluksi Reserviupseerikoulun Meripuolustusosastolla. Reserviupseerikoulun käynti oli edellytyksenä valinnalle rannikkotykistön aktiiviupseerikoulutukseen. Laivaston osalta kurssille komennettiin vain vähän oppilaita, lähinnä merikadetiksi pyrkiviä ja siviilissä merenkulkukoulutuksen jo saaneita.

1920-luvun aliupseerikoulutusta annettiin Suomenlinnan Länsi-Mustasaarella, jossa vuonna 1922 aloitti toimintansa Rannikkotykistön aliupseerikoulu. Seuraavana vuonna koulun nimi muutettiin Rannikkotykistön kapitulanttikouluksi. Nimestään huolimatta koulu antoi koulutusta sekä rannikkotykistön että laivaston aliupseereille. Vuonna 1927, kun laivasto ja rannikkotykistö yhdistettiin meripuolustukseksi, muutettiin myös Kapitulanttikoulun nimi Meripuolustuksen kapitulanttikouluksi.

1930-luku

1920-luvun aikana koulutustoiminta aloitettiin siis kaikkien meripuolustuksen kannalta keskeisimpien henkilöstöryhmien osalta. Koulut toimivat kuitenkin erillä toisistaan, kunnes vuonna 1930 perustettiin nykymuotoinen Suomen Merisotakoulu, kun Kadetti- ja Reserviupseerikoulujen Meripuolustusosastot ja Meripuolustuksen kapitulanttikoulu yhdistettiin yhdeksi sotilasoppilaitokseksi.

Koulun sijoituspaikaksi määrättiin tuolloin Suomenlinna ensimmäisenä johtajanaan komentajakapteeni Ragnar Hakola. Henkilöstöä koululla toiminnan alkaessa oli yhdeksän upseeria, yksi sotilasvirkamies, kymmenen kanta-aliupseeria sekä keittiöhenkilökuntaa.

Samana vuonna 1930 hankittiin myös ensimmäinen koululaiva, Suomen Joutsen. Ensimmäiselle valtameripurjehdukselle lähdettiin joulukuussa 1931. Pitkiä valtameripurjehduksia, joilla koulutettiin kaikkia oppilasryhmiä, ehdittiin toteuttaa kahdeksan ennen talvisodan syttymistä. Suomen Joutsenella suoritettiin purjehduksia aina Kapkaupunkiin ja Kap Horniin asti ja olipa laivan matkassa välillä liike-elämän edustajia vienninedistämistehtävissä. Palvelus koululaivalla oli fyysisesti vaativaa ja välillä jopa vaarallista. Purjehduksilla tapahtui myös muutamia kuolemantapauksia, jolloin vainajat siunattiin mereen.

Vastaperustetun Merisotakoulun organisaatioon koulun johtajan johdossa kuului Esikunta, Kadettiosasto sekä Reserviupseeri- ja Aliupseeriosasto. Koulu toimi kuitenkin hajautettuna sekä Helsingin Katajanokalla että Suomenlinnan Länsi-Mustasaarella aina vuoteen 1935 asti, jolloin Kadettiosasto siirtyi myös Länsi-Mustasaarelle. Länsi-Mustasaaren vanhat kasarmirakennukset olivat kuitenkin ahtaat ja huonokuntoiset, jonka johdosta koululle etsittiin uusia tiloja. Koulu toimi kokonaisuudessaan Länsi-Mustasaarella vielä seuraavaan vuoteen asti, jolloin koulutusosastojen toiminta siirrettiin Suomenlinnan Pikku-Mustasaa-

ren rakennukseen D13 sen remontin valmistuttua. Länsi-Mustasaarelle jäi edelleen mm. esikunta ja ruokala.

Merisotakoulun koulutusjärjestelmä haki vielä muotoaan 1930-luvun alussa. Vuoden 1927 laivastolain nojalla hankitun uuden aluskaluston johdosta tarve kouluttaa entistä enemmän merisotilaita kasvoi. Ennen talvisodan syttymistä kaikkien oppilasryhmien koulutussuunnitelmat oli kuitenkin saatu vakiinnutettua. Kanta-aliupseerikurssit kestivät 1930-luvun jälkipuoliskolla kuusi kuukautta ja reserviupseerikurssin pituus oli vakiintunut neljän kuukauden mittaiseksi. Kadettikurssien osalta rannikotykistön ja laivaston kadettien koulutus toteutettiin eriytettynä 1930-luvun puoliväliin saakka, jolloin siirryttiin kolmivuotiseen yhtenäiskoulutukseen. Pääsyaatimuksena merikadettikurssille oli reserviupseeritutkinnon suorittaminen.

Merisotakoulun vuosipäiväksi vahvistettiin 28. tammikuuta vapausso-
dan alkamisen sekä vuonna 1919 perustetun itsenäisen Suomen Kadettikoulun perustamisen johdosta. Ensimmäiset vuodet Merisotakoulu käytti lippunaan Kadettikoulun lippua, kunnes koulun käyttöön saatiin oma lippu vuosipäiväksi 1933. Merisotakoulun vuosipäiväksi vaihtui nykyinen 18. lokakuuta vuonna 1957, jolloin Puolustusvoimissa tehtiin laaja perinneuudistus. Alkuvuosina koulun marssina oli käytetty Jean Sibeliuksen Ateenalaisten laulua. Perinneuudistuksessa kunniamarssiksi vaihtui Väinö Haapalaisen säveltämä Meren laulu.

Ennen talvisodan alkua marraskuun lopussa vuonna 1939 Merisotakoulun antama koulutus oli vakiintunut ja koulun kursseilta oli valmistunut satoja merisotilaita laivaston ja rannikotykistön tehtäviin osana Suomen meripuolustusta.

1940-luku

Merisotakoulun toiminta hiljeni ja käytännöllisesti katsoen loppui syksyllä 1939 ylimääräisten kertausharjoitusten alkaessa ja Merivoimien kohottaessa valmiuttaan. Talvisodan alkaminen keskeytti koulutuksen Suomenlinnassa henkilökunnan ja oppilaiden siirtyessä osaksi sodan ajan kokoonpanoja. Silloinen koulun johtaja komentaja Akseli Raninen otti talvisodan syttyessä vastaan panssarilaiva Väinämöisen päällikkyyden. Koulun johtajan sijaiseksi jäi majuri Petäjäniemi yhden aliupseerin ja parin siviilitoimenhaltijan kanssa hoitelemaan koulun asioita koulutuksen uudelleenarviointiin asti.

19.1.1940 alkanutta Merivoimien 10. reserviupseerikurssia voidaankin luonnehtia sodan ja rauhan kurssiksi. Oppilaskuntakaan ei voinut toiminnassaan seurata kaikkia perinteisiä muotoja, muun muassa kaikki juhlat jätettiin pitämättä. Sen sijaan lahjoitettiin isänmaan hyväksi hävittäjäkonerahastoon 12 470 markkaa.

Talvisodan menetykset Merisotakoulun kirjoissa olleen henkilöstön osalta kohdistuivat raskaina Kadettiosastoon. Osaston koulutusupseeri, luutnantti Veikko Opas, englannin kielen opettaja, reservin luutnantti Waldemar Helin sekä kadetit Alpo Salokorpi (13.mek) ja Tauno Ukkola (14.mek) kaatuivat rintamalla ja kadetti Milan Backman (13.mek) menehtyi sodan rasituksiin rauhan tultua.

Välirauhan ankeana aikana Merisotakoulu sai osakseen myös ilahduttavaa tunnustusta: vuorineuvos Anders Kramer lahjoitti koululle purjehduskoulutusta varten upean kansainvälisen kuutosen Klara Stjärnan ja kauppaneuvos Eino Heinonen peruspääoman kadettien kunniamiekkarahastoa varten.

Merikadettioppilaskunnan näkyväksi aikaansaannokseksi jäi Rannikkosotilaiden huoltoyhdistyksen tuella aikaansaatu Merisotakoulun sankarivainajien muistotaulu, joka paljastettiin muistotilaisuudessa 25.5.1941.

Uuden sodan kynnyksellä Merisotakoulun johtaja, komentaja Raninen komennettiin Merivoimien Esikuntaan ja muu kantahenkilökunta vähitellen eri joukko-osastoihin. Kurssit keskeytettiin ja opiskelijat sijoitettiin sodanajan joukkoihin. Majuri Petäjäniemi jäi taas ainoana upseerina hoitamaan koulun asioita.

Jatkosodan alettua keskeytynyt toiminta käynnistyi uudelleen vuoden 1941 lopulla.

Kesällä 1944 Merisotakoulun ja Uudenmaan prikaatin muodostama pataljoona osallistui Viipurinlahden torjuntataisteluihin ja erityisesti ankariin taisteluihin Teikarinsaaresta heinäkuun alkupäivinä.

Sankaritaulut Merisotakoulun aulassa kertovat omalla tavallaan tästä sotakoulusta oppinsa saaneen henkilöstön uhrivalmiudesta. Sodan päätyttyä ylipäällikkö myönsi Merisotakoululle Vapaudenristin, joka tangon kärkikuviona ja nauhana koristaa koulun lippua. Koulun entisistä oppilaista ja opettajista kuusi nimitettiin Mannerheim-ristin ritareiksi.

Sodanjälkeinen, suurelta osaltaan Merisotakouluun keskitetty miinanraivauskoulutus samoin kuin rauhanaikaiseen toimintaan siirtymistä valmistelleet tilapäiset kurssit ja opetustilaisuudet antoivat leimansa koulun toiminnalle vuosina 1945–1947 ja jossain määrin vielä kahtena seuraavanakin vuonna.

Suomen Joutsen Suomenlinnassa 1943

- Visa Auvinen, YE-upseeri ja merikirjailija

Vuoden 1943 aikana laivastoomme liitettiin kaikkiaan 14 moottoritorpedovenettä. Turun Venetelakalta valmistui kuusi Taistoa, Italiasta saatiin maahan neljä Hurjaa ja Tallinnasta ostettiin neljä Jymyä. Ennestään Moottoritorpedoveneosastossa (MtvOs) oli kaksi V-luokan sotasaalisvenettä.

Moottoritorpedoveneosasto operoi itäisellä Suomenlahdella lähinnä vihollisen Lavansaaren suuntautuvia merikuljetuksia vastaan. Osaston emälaiva von Döbeln ei enää kapasiteetiltaan ollut riittävä ja tarvittiin toinen emälaiva. Sellaiseksi valittiin Suomen Joutsen. Ajatuksena oli, että 2.MtvLv:n (Hurjat ja V-lk) olisi tukeutunut alukseen.

Suomen Joutsen varustettiin uuteen tehtäväänsä sopivaksi. Sen painolasti poistettiin, alukseen varustettiin mm. torpedoruuma, koko takila poistettiin ja runko maalattiin tummalla värillä. Osa näistä töistä tehtiin Turussa, loput Suomenlinnan telakalla. Aluksen töiden valmistuttua tehtiin päätös, että muun muassa vaikeutuneen ilmatilanteen vuoksi ja huonojen naamiomismahdollisuuksien takia Joutsenta ei siirretä sota- toimialueelle, vaan sen sijoituspaikaksi tuli Helsinki ja siellä Suomenlinna.

Vuonna 1942 toimi Laatokalla Italian laivaston neljä MAS-moottoritorpedovenettä käsittänyt osasto. Sille ei enää nähty käyttöä seuraavana vuonna, ja veneet siirrettiin Tallinnaan. Suomalaiset ostivat alukset ja niiden vastaanotto tapahtui keväällä 1943. Vastaanotetut veneet siirrettiin Tallinnasta Helsinkiin, missä ne ennen siirtymistään Viipurin alueelle tukeutuivat Joutseneen.

Huoltoja ja korjauksia vaativat viat ja vauriot pyrittiin korjaamaan MtvOs:n toimialueella, mutta suurempia töitä varten veneet siirrettiin Helsinkiin. Ne veneet tukeutuivat Joutseneen. Esimerkiksi 19.8.1943 Helsingissä oli korjattavana neljä venettä, 6.9.1943 kahdeksan.

Suomen Joutsen ankkuroitiin Ison Mustasaaren ja Pikku-Mustasaaren väliin saareen johtavan sillan pohjoispuolelle. Kulku maista aluksille oli mahdollista proomujen kautta Iso Mustasaaresta. Aluksen keulasta oli ankkuri ja perä oli vajerein kiinnitetty Pikku Mustasaaressa laiturin tyvessä yhä olevaan kiinnityslenkkiin. Kiinnitystapa mahdollisti sen, että molemmat kyljet olivat käytettävissä emälaivaan tukeutuvien veneiden kiinnittämiseen.

Tieto Joutsenen sijainnista saatiin haastattelussa. Kertoja oli varma aluksen paikasta. Kun Suomenlinnan hoitokunnalta kysyttiin, onko heillä kuvaa Suomen Joutsenesta ko. paikassa, vastaus oli alussa kielteinen, paikalla on vain joku musta proomu. Lopulta selvisi, mikä se musta proomu oli.

Kuvassa oleva emälaiva ei muistuta kovinkaan paljon 1930 -luvun koululaivaamme Suomen Joutsenta, valkokylkistä täystakiloitua koululaivaa. Aluksen takilasta ei ole jälkeäkään, entinen valkea kylki on mustalta näyttävä ja kuivakylki on korkea.

Joutsenella ei ollut tuolloin ilmatorjunta-aseita, kuten talvisodassa ja vuoden 1943 jälkeen. Ilmatorjuntasuojaksi katsottiin riittävän Helsingin kattava ilmatorjunta ja Suomenlinnan muurit. Kuten kuvasta on havaittavissa, matalahyökkäys Joutsenta vastaan ei ollut todennäköinen. Lähin It-patteri (76 mm) oli Länsi-Mustalla, 500 metrin päässä Joutsenesta.

Suomen Joutsenen tehtävä moottoritorpedoveneiden emälaivana päättyi syyskuussa. Sukellusveneidemälaiva Sisu ajoi herätemiinaan 13.9.1943 ja se oli pakko telakoida. Sukellusveneet tarvitsivat nyt uuden emälaivan. Sopivin siihen oli Suomen Joutsen, joka jo aiemmin oli ollut samassa tehtävässä. Niinpä jo 15.9. Laivaston esikunta antoi käskyn Joutsenen uudesta tehtävästä. Helsingin laivastoasemaa käskettiin luovuttamaan MtvOs:n käyttöön tilat Merikasarmista.

1950-luku

Vuosikymmenen taittuessa 1950-luvulle Merisotakoululla oli haasteena opiskelijapula, joka näkyi kadettiupseereiden vähäisinä valmistusmäärinä. Ammattitaitoisten upseerien pulaa lievittämään Merisotakoululla järjestettiin Merivoimien upseerien kouluttajakurssi. Kurssi oli kestoltaan runsaat kolme kuukautta ja se vastasi tarpeeseen niin kutsuttujen ”kakkosupseerien” ammattitaidon kohentamiseksi.

Vuonna 1952 organisaatiouudistuksessa entinen Laivasto nimettiin Merivoimiksi ja samalla Rannikkotykistö siirrettiin Maavoimiin kuuluvaaksi. Merisotakoulu alistettiin suoraan Pääesikunnalle, jollaisena tilanne jatkui vuosikymmenen loppuun asti.

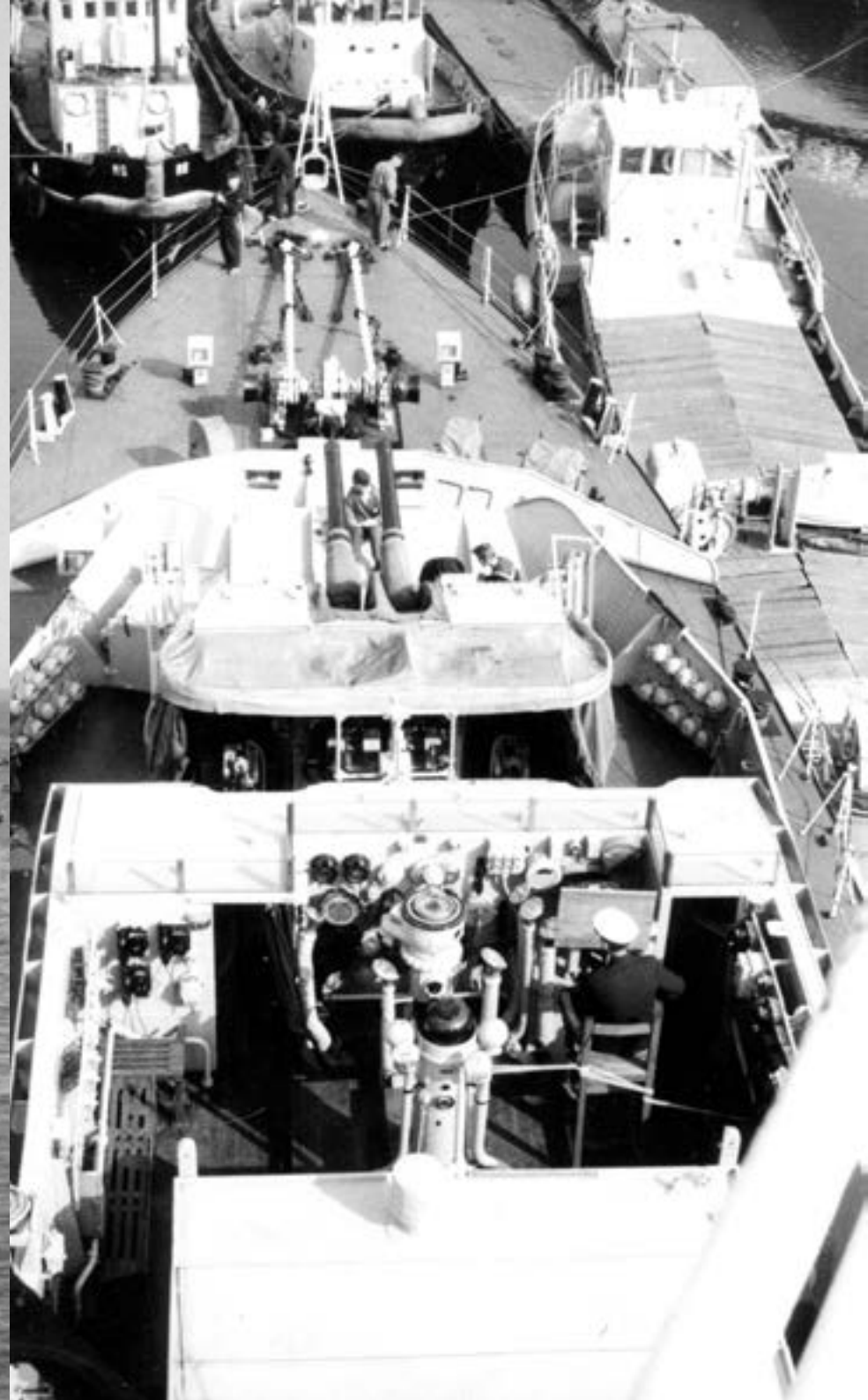
Organisaatiouudistuksen yhteydessä myös kadettien koulutus koki muutoksen, joka vaikuttaa vielä tänäkin päivänä. Vuonna 1953–1955 järjestetystä 26. merikadettikurssista alkaen rannikkotykistölinjan ensimmäinen opiskeluvuosi järjestettiin maasotalinjojen kadettien kanssa yhteisenä Santahaminassa. Muut opiskelujaksot toimeenpantiin Merisotakoulussa Suomenlinnassa ja kesäkausina harjoitteluna laivoilla ja linnakkeilla. Järjestely oli merikadettien koulutuksen kannalta epäonnistunut. Meripuolustuksen alan oppimäärät jäivät kesken ja opetus tavoitteet saavuttamatta, kun kadettikurssit edelleen pakotettiin vain kaksivuotisiksi. Koulutusajan käyttö Kadettikoululla ei ollut tarkoituksenmukaista meri- ja lentokadettien koulutusta ajatellen ja tästä johtuen 1950-luvun lopulla valmistuneen 27. merikadettikurssin opetusta jouduttiin jatkamaan 15 opintoviikon pituisella meripuolustuksen aliluutnantti- ja vänrikkikurssiopintojaksolla.

1950-luvun puolivälissä koulutusjärjestelmää pyrittiin lisäksi kehittämään sellaiseksi, että se vastaisi opiskelua yliopistoissa. Ylioppilastutkinnon saaminen asetettiin pakolliseksi tavoitteeksi kadettikouluun pyrkijöille.

Myös kanta-aliupseerien koulutus, joka oli 1950-luvun alussa alkanut kaksivaiheisena ja 11 kuukauden pituisena koulutuksena, muutui vuonna 1954. Koulutus siirtyi I-jakson osalta aliupseerikouluun Lappeenrantaan ja aiemmin Pansiossa toimeenpantu laivastolinjojen II-jakso sekä rannikkotykistö- ja laivastolinjojen koulutus keskitettiin Suomenlinnaan. Vuosikymmenen lopulla havaittiin, että aliupseerikoulutukseen pyrkivien koulupohja oli yhä useammalla kansakoulun sijasta keskikoulu. Oppilaiden kohonneen sivistystason myötä oli mahdollista lisätä merisotilaallisen ammattikoulutuksen määrää.

Kuvassa olevan Canet-tykin, 152 mm Canet n:o 49, vaiheita:

1918 Kungsön linnakkeella Ahvenanmaalla, siirretty Helsinkiin varastoon
1937–1940 Kaarnajoen linnakkeella Kannaksella, josta evakuoitu 1940
1941 Hamnskärin linnakkeella
1942 syyskuussa tuotu Suomenlinnaan tykkimaneesiin

1960-luku

1960-luvun alussa koululaivan puute oli ilmeinen. Suomen Joutsenen siirrettyä ”eläkkeelle” sotien jälkeen ja virallisesti vuonna 1959 kauppa- ja teollisuusministeriön hallintaan, merenkulun koulutusta oli annettu jäänmurtaajilla, Purunpää-luokan rannikkoraivaajilla sekä miinalaiva Ruotsinsalmella ja Keihässalmella, mutta niiden ominaisuudet koululaivatoimintaan olivat vaillinaiset.

Pitkälle vietyjen laivanrakentamissuunnitelmien sijaan päätettiin vuonna 1962 ostaa Isosta-Britanniasta vuonna 1946 rakennettu Porlock Bay -niminen fregatti, joka täytti vaatimukset merenkulku-, kone- sekä asekoulutukseen saaristossa ja oli myös avomeri- ja jäisäkulkukelpoinen. Alus oli 94 metriä pitkä, normaaliuppoumaltaan 1 580 tonnia, kulkusyväykseltään 4,3 m ja kulki 17 solmun huipunopeutta. Alus sai nimen Matti Kurki. Vaikka aluksen kalusto ei vastannut aivan tuon ajan palveluskäytössä olevien alusten tasoa, päästiin aloittamaan taas koulutus avomeriolosuhteissa pitkän tauon jälkeen. Lisäksi ensimmäistä kertaa koululaivalla voitiin kouluttaa useita eri kursseja samaan aikaan ja antaa merenkulun koulutuksen lisäksi mm. asekoulutusta. Alus oli hyvin käytettävissä ympäri vuoden ja 1960-luvulla laivalla purjehdittiinkin 86 620,9 meripeninkulmaa ja koulutuspurjehdukset suuntautuivat Euroopan lisäksi Pohjois-Amerikkaan.

Merisotakoulun kehittämistä vaikeutti koko 1960-luvun ajan epävarmuus koulun sijaintipaikkakunnasta: historialliset tilat Suomenlinnassa eivät olleet opetukseen parhaiten soveltuvia.

Koululla järjestettiin kuitenkin koulutusta merikadettikursseille laivasto- ja rannikkotykistölinoilla (vuosikymmenen alku), aliupseerien perus-, erikois- ja mestarikursseille laivatykistö-, torpedo- ja miina-aseiden sekä sukellusveneentorjunnan ja rannikkotykistön palvelushaarojen aloilla sekä meripuolustuksen yliupseerikurssille, varusmiesten reserviupseerikursseille sekä upseerien jatkokoulutusta kapteeni- ja esiupseerikursseille.

Lähes kaikki kurssit kävivät jossain vaiheessa tekemässä opintoja koululaiva Matti Kurjella, mutta sen lisäksi koulutusta toteutettiin Suomenlinnassa, Upinniemessä, Turussa Laivastokoululla sekä linnakkeilla. 1960-luvulla käytetyin linnakesaari oli Miessaari, jossa lähes kaikkien kurssien leirit järjestettiin.

Vuonna 1969 perustettiin Santahaminaan Rannikkotykistökoulu. Rannikkotykistön upseerikoulutus eriytyi jo aiemmin vuonna 1963, jolloin kadetit ensimmäisen vuoden Kadettikoululla opiskeltuaan siirtyivät Tykistökoululle aselajiopintoihin. Rannikkotykistökoulun perustamisen jälkeen myös alipäällystön aselajikoulutus keskittyi Santahaminaan muilta sotakouluilta. Vaikka rannikkotykistö oli nyt irrotettu Merivoimista, jatkui kuitenkin yhteistyö ja -toiminta kouluttamalla rannikkotykistön sotilaille laivajoukkojen oppeja ja laivaston merisotilaille rannikkotykistön taitoja.

1970-luku

Merisotakoulun siirtäminen pois Suomenlinnasta oli edelleen vahvasti vireillä 1970-luvulle tultaessa. Siirtoa valmisteltiin ensin Upinniemeen rakennettavaksi suunniteltuihin uusiin tiloihin ja myöhemmin jopa Vaasaan. Lopulta, kuultuaan Merisotakoulun kannan asiassa, puolustusministeriö päätti säilyttää Merisotakoulun nykyisissä tiloissaan Pikku-Mustan saarella Suomenlinnassa.

Juuri perustetun Rannikkotykistökoulun toiminta vakiintui 1970-luvulla ja opetus keskittyi rannikkojoukkojen osalta Santahaminaan. Rannikkotykistökoulu sai jo 1970-luvulla käyttöönsä varsin kehittyneet koulutusympäristöt – esimerkiksi edelleen käytössä oleva koulutushalli (ns. RT-halli) otettiin käyttöön 1970. Koulutushalliin rakennettiin erityisesti tulenjohtokoulutusta palveleva simulaattori, MTS (maalin liikkeen ja tulitoiminnan simulaattori). Lisäksi Santahaminan Itälinnakkeella oli 1970-luvulla käytössä nelitykkinen 76 ItK-harjoituspatteri, joka oli aktiivisessa käytössä, kunnes sen käyttö jouduttiin seudun asukkaille aiheutuvan meluhaitan nojalla lopettamaan.

Kaikkien henkilöstöryhmien koulutus jatkui läpi 1970-luvun nyt kahden erillisen meripuolustuskoulun alaisuudessa. Ajanjaksoon osuivat kaikkien henkilöstöryhmien osalta merkittävät koulutusuudistukset. 1974 alkoi toimiupseerien koulutus, joka korvasi kanta-aliupseerikursit ja mahdollisti toimialan erikoisosaajan etenemisen aina kapteeniluutnantin arvoon. 1978 uudistettiin kadettien koulutusta lisäämällä puolustushaarojen yhteistä, yleissotilaallisen ja yleissivistävän koulutuksen osuutta sekä pidentämällä kadettikurssin kestoa kolmeen vuoteen.

Vuonna 1979 oli reserviupseerikoulutuksen uudistamisen vuoro. Uudessa koulutusohjelmassa painotettiin aselajiosaamisen sijaan ennen muuta johtajakoulutusta.

Matti Kurjen tehtyä viimeisen pitkän purjehduksensa 1974 jäi Merisotakoulu hetkeksi ilman varsinaista koululaivaa. Muutaman vuoden ajan koulutus merellä toteutettiin muilla laivaston aluksilla samaan aikaan uuden aluksen hankintaa suunnitellessa.

Vuonna 1979 aloitettiin uuden koululaivan, miinalaiva Pohjanmaan, koeajot. Pohjanmaa oli selkeä parannus edeltäjiinsä – jo lähtökohtaisesti koululaivakäyttöön suunniteltu alus oli valtamerikelpoinen, siinä oli riittävät majoitus- ja opetustilat koulutusryhmille ja huoltokapasiteettia pitemmille purjehduksille. Toisaalta Pohjanmaa oli täysiverinen taistelualus, jonka ase- ja taistelunjohtojärjestelmät olivat ajanmukaiset ja yhtenevät muilla Merivoimien aluksilla käytettyihin. Miinalaiva Pohjanmaa ehti jo 1970-luvun puolella toteuttaa ensimmäisen, koe-luontoisen koulutuspurjehduksensa Itämeren ja Pohjanmeren alueille. Poistuessaan Merivoimien vahvuudesta vuonna 2013 miinalaiva Pohjanmaa oli ehtinyt suorittaa 38 Itämeren ulkopuolelle suuntautunutta Merisotakoulun harjoitusmatkaa.

1970-luvun lopussa moni asia merisotilaiden koulutuksessa oli uudistunut. Vuosikymmenen aikana kehittyivät koulutussuunnitelmien ja -ohjelmien lisäksi ennen muuta koulutusympäristöt, jotka 1980-luvulle tultaessa olivat varsin ajanmukaiset. Myöhemmin osa on vanhentuuksaan korvattu uusilla, mutta osa on nähnyt käyttöä viime päiviin saakka.

1980-luku

Merivoimat oli vuonna 1979 saanut käyttöönsä uuden koululaiva Pohjanmaan, jolloin koulutuspurjehdukset saatiin taas käyntiin Matti Kurjen vuonna 1974 tapahtuneen viimeisen matkan jälkeen. Vuosikymmenen ensimmäiselle varsinaiselle koulutuspurjehdukselle lähdettiin Helsingistä 12.7.1980 reittinä Rostock–Cherbourg–Lontoo–Karlskrona.

Kommodori Erik Wihtol aloitti koulunjohtajana vuonna 1980, jolloin Merisotakoulu vietti 50-vuotisjuhlaansa. Juhlatilaisuutta kunnoitti arvovaltainen kutsuvierasjoukko, jonka vanhimpana oli Merivoimien sodanaikainen komentaja kenraaliluutnantti Väinö Valve.

Merisotakoulu antoi tuolloin sotilasopetusta neljällä osastolla, jotka olivat Kadettiosasto, Toimiupseeriosasto, Reserviupseeriosasto ja Upseerien jatkokurssit. Merivoimien koululaiva Pohjanmaa oli koko 1980-luvun Merisotakoulun alaisuudessa. Vuonna 1983 siirryttiin Merivoimien varusmieskoulutuksessa kolmen vuotuisen saapumiserän järjestelmään. Samalla muuttuivat myös Merisotakoulun reservinupseerikoulutus ja upseereiksi koulutettavien valintamenettely. Merisotakoulu sai käyttöönsä vuosikymmenen lopussa (1988) neljä peruskorjattua H-luokan kuljetusalusta merenkulun koulutuskäyttöön muutettuna.

Hieman aiemmin oli Merisotakoulu saanut koulutuskäyttöön myös kaksi R-luokan vartiovenettä, Rihtniemen (51) ja Rymättylän (52). Nykyisin vain yksi H-luokan aluksista palvelee edelleen meripuolustusta, Helsingin Laivastokillan koulutusalus m/s Kilstar.

Koulutuksen lisäksi Merisotakoulun ydintoimintaan kuuluu myös tutkimus. Puolustusvoimien varsinainen tutkimustoiminta oli 1980-luvulla keskittynyt sen tutkimuskeskukseen, joka toimi tuolloin useassa toimipisteessä pääkaupunkiseudulla ja Ylöjärven vanhan kaivoksen alueella. Kehittämistoimintaa tehtiin kuitenkin Pääesikunnan osastoilla ja kaikissa puolustushaaroissa. Meripuolustuksen kehittämisessä oli 1980-luvulla keskiössä uuden meritorjuntaohjuksen käyttöönotto uusissa alusyksiköissä ja rannikkotykistön liikuteltavissa tuliyksiköissä. Edellisestä vastasi Merivoimien Esikunta ja jälkimmäisestä Pääesikunnan rannikkotykistötoimisto apunaan Rannikkotykistökoulu.

Ohjusaseen käyttöönotto Merivoimissa 1970-luvulta lähtien korvasi vähitellen moottoritykkiveneeltä (Nuoli-luokka) suunnitelluksi ammuttavan raskaan torpedon roolin kaukaisten pintamaalien torjunnassa. Uudelle ohjuskalustolle tarvittiin nyt uusi alustyyppi, jonka keskeisiä vaatimuksia olivat nopeus ja matalakulkaisuus. Nopeuden kasvattaminen edellytti puoliliukuvien runkomuotojen käyttöönottoa, mikä tarkoitti aluksen painon merkittävää vähentämistä. Alumiinin käyttö runkomateriaalina mahdollisti kevyiden alusten rakentamisen. Näistä vaatimuksista syntyi Merivoimien ensimmäinen ohjusveneluokka, joka sai nimekseen Helsinki sen ensimmäisen vuonna 1981 valmistuneen aluksen mukaan (kylkinumero 60).

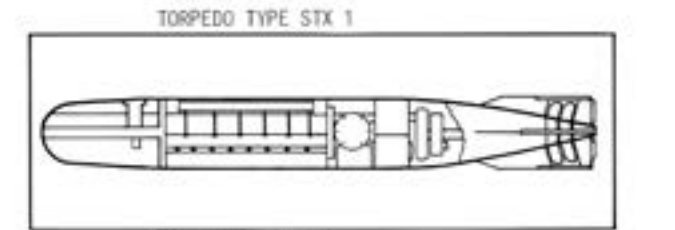
Rannikkotykistön meritorjuntapatterihanke (RAMETO) johti ensimmäisen meritorjuntaohjuspatterin perustamiseen Rannikkotykistökoulun yhteyteen syksyllä 1987. Muita rannikkotykistön merkittäviä kehityshankkeita 1980-luvulla olivat ammunnan hallinnan ja merivalvonnan yhdistäminen saman laskinjärjestelmän (RAVAL) alle sekä siihen hankitut ruotsalaiset hyppivätaajuiset FIKA-tutkat, joihin kehitettiin kotimainen käyttöliittymä näyttölaitteineen.

Suomessa torpedoalan kehitystyötä oli tehty jo 1930-luvulta alkaen ja omaa torpedovalmistusta suunniteltiin jo tuolloin. Oman suomalaisen sähkötorpedon kehitystyö alkoi 1950-luvun lopulla.

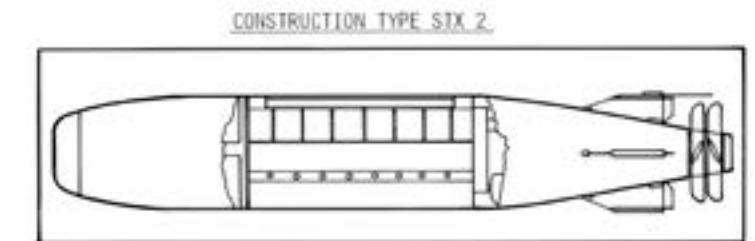
Sähkötorpedon kehitystyön perustana olivat innovaatiot akkutekniikan ja sähkömoottorin osalta. Hanke kuitenkin kärsi resurssien puutteesta. Suomessa ei yksinkertaisesti ollut riittäviä voimavaroja näin ison hankkeen läpiviemiseen. Teollisuutta oli myös vaikea saada mukaan, koska odotetut tilausmäärät olivat pieniä, mikä myös nosti hankkeen kustannuksia.

Yhtenä tärkeimpänä vaikuttajana hankkeessa oli Merivoimien ylisinööriksi kohonnut insinöörikommodori Esko Huhta-Koivisto.

Kotimaisen sähkötorpedon kehitystyö päättyi 1980-luvulla.

diameter 450 mm
length 4300 mm
weight 730 kg
speed over 35 kt
range over 12 km
warhead 90 kgs
propulsion electric (chromic-acid battery)
control wire

diameter 534 mm
length 3400 mm
weight 800 kg
speed over 30 kt
range over 20 km
warhead 105 kg
propulsion electric (chromic-acid battery)

1990-luku

Koulun 1990-lukua väreivät monella tapaa organisaatiomuutokset niin koulun sisällä koulutuksen järjestelyissä kuin merivoimallisesti sekä vuosikymmenen lopulla myös puolustusvoimallisesti, kun rannikkotykistö, laivastovoimat sekä rannikkojoukot yhdistettiin yhden johdon alle.

Vuosikymmenen alkupuolella toimiupseerien koulutus uudistui opistoupseerien perus- ja jatkokursseiksi. Aliupseereiden koulutus alkoi 1996, jolloin alkoivat sotilasammattihenkilöiden kolmen kuukauden pituiset SAH-kurssit, jotka jakaantuivat kone- ja merenkulkulinjoin, sekä hiukan myöhemmin alkoivat myös lyhyemmät aselajikurssit. 1990-luvulla Merisotakoululla opiskeli myös virolaisia kadetteja, joiden opiskelu aika vaihteli kolmesta neljään vuoteen. Esiupseeri- ja kapteenikurssit siirtyivät Santahaminaan 1993 perustetun Maanpuolustuskorkeakoulun myötä. Reserviupseerikurssin kesto oli 1990-luvulla 15 viikkoa. Ensimmäiset naisoppilaat kurssille saatiin vuonna 1996 ja siitä lähtien reserviupseerikursseilla on aina ollut myös naisia. Koululaiva Pohjanmaa toimi vuoteen 1993 saakka yhtenä koulun perusyksiköistä, kunnes se siirrettiin Suomenlahden laivaston organisaatioon. Miinalaiva jatkoi kuitenkin myös koululaivana, koulutuspurjehdusten lisäksi myös talvipurjehduksilla, merikadettien ja opistoupseerien käytössä. Lama-aika lyhensi koulutuspurjehduksia varsinkin 1990-luvun alkupuolella: lyhimmillään käytiin vain neljän viikon purjehduksella Pohjanmerellä. Vuonna 1993 miinalaiva Pohjanmaa osallistui ensimmäisen kerran BALTOPS-harjoitukseen, joka on osa koulutuspurjehdusta vielä nykyäänkin. Merenkulkukoulutusta annettiin myös H- ja A-veneillä, R-, Lokki- ja Valasluokan aluksilla, miinalautalla sekä vuosina 1991–1997 vartiovene Hurjalla. Merikadettien purjehduskoulutus alustoina suomalaisten kuunarien lisäksi myös ruotsalaisten purjekoulualukset Gladan ja Falken.

Heinäkuussa 1998 meripuolustuksen uudelleenjärjestelyn yhteydessä Rannikkotykistökoulu lopetettiin ja sen toiminnot sulautettiin osaksi

Merisotakoulun toimintaa, pois lukien rannikkotykistöaselajin kehitys- ja tutkimustoiminta, joka siirtyi osaksi Merivoimien tutkimuslaitosta. Henkilöstön määrä nousi 74:stä 109:ään. Merivoimien uusi kokoonpano aiheutti koululla laajamittaisen opetussuunnitelmien uudistamisen: koulutuksen sisällöt piti saada vastaamaan uusiakin tehtäviä.

Myös kaikkien edellä mainittujen muutosten vuoksi Merisotakoulun Suomenlinnan tiloja remontoitiin 1990-luvulla paljon: kouluun valmistui auditorioita, joista toisessa on nykyään simulaattoriluokka, sekä erityinen merenkulun luokka ja nykyaikainen kuntosali. Entinen koulunjohtajan talo (D11) muuttui peruskorjauksessa toimistotiloiksi Merisotaopin laitoksen henkilökunnalle. Saunatalon (D26) remontin valmistuminen Pikku-Mustalla mahdollisti kaikkien opiskelijoiden majoittamisen samalla saarella. Myös osa Rannikkotykistökoulun Santahaminan tiloista jäi koulun käyttöön, ja edelleenkin käytössämme on vanha rannikkotykistön koulutushalli.

Vuonna 1994 perustetun Merivoimien tutkimuslaitoksen ensimmäinen vuosikymmen oli aktiivinen ja tehokas. Ulkomailta hankittiin miinanetsintäjärjestelmä LMHS (Light Mine Hunting System), jonka ideointi ja määrittelyt tehtiin laitoksella. Miinanraivauksen saralla kehitettiin kotimaisesti erilaisia heräteraivaimia. Herätemiina PM/83 modernisoitiin ja syntyi malli PM/98. Myös meritorjuntaohjus M85:n tutkimus-, kehittämis- ja koetoimintaa jatkettiin: laajaa selvitystä vaati etenkin seuraavalla vuosikymmenellä hämmöttävä modernisointityö. Lisäksi vuonna 1998 hankittiin ohjuksen liittyvä TSIM-simulaattorijärjestelmä, jolla voitiin simuloida yhden tai useamman ohjuksen ammuntoa joko rannikkopatteristosta tai ohjusveneiltä. Merivoimien pääasejärjestelmien lisäksi Merivoimien tutkimuslaitoksella tutkittiin ja kehitettiin 1990-luvulla meri- ja vedenalaisvalvontaa, sukellusveneentorjuntaa, rannikkotutkaa sekä johtamisjärjestelmiä.

2000-luku

Useat ja lyhyellä aikavälillä tapahtuvat organisaatiomuutokset ja nopea-tempoiset koulutusuudistukset värittivät uuden vuosituhannen Merisotakoulua. Vuosituhannen ensimmäiset vuodet Merisotakoulun organisaatiossa ei tapahtunut muutoksia. Merisotakoulussa oli kolme osastoa, merisotaopin laitos sekä Esikunta. Vuoden 2001 koulutusuudistus teki organisaatioon pienimuotoisia muutoksia, kun Opistoupseeriosasto muutti nimensä Kurssiosastoksi. Osasto keskittyi entistä enemmän kantahenkilökunnan jatko- ja täydennyskoulutukseen. Uudistuksen tuloksena viimeinen opistoupseerien peruskurssi päättyi tammikuussa 2003. Tämän lisäksi perustettiin erillinen koulutuskeskus, jota johti koulutuspäällikkö. Organisaatiomuutos tuli voimaan helmikuussa 2003. Kurssiosaston nimeksi tuli Täydennyskoulutusosasto, kun organisaatioon tehtiin pieniä muutoksia 2005. Samalla Merisotaopin laitos sai joukkoyksikön statuksen, kun koulutuskeskus sulautettiin osaksi laitosta. Merisotaopin laitoksen johtajana toimi koulutuspäällikkö.

Organisaatiomuutosten lisäksi useat koulutusuudistukset leimasivat 2000-lukua. Vuoden 2001 koulutusuudistus tarkoitti käytännössä koko päällystöjärjestelmän ja samalla koko upseerikoulutuksen uudistamista. Opistoupseeri- ja kadettiupseerikoulutuksen yhdistäminen aloitettiin vuoden 2001 aikana. Upseereita alettiin kouluttaa määräaikaisiin työsuhteisiin vuodesta 2002 eripituisilla kursseilla. Koulutusajat ja tavoitteet, kuten myös tutkintojen nimet, tulivat olemaan pitkälle verrattavissa opiskeluun muissa yliopistoissa: upseerin perusopinnot (60 ov), sotatieteiden kandidaatin tutkinto (120 ov) sekä maisterin tutkinto (180 ov). Maisterien koulutus jatkui 6–10 vuoden työjakson jälkeen täydennyskoulutuksella, esiupseerikursseilla ja sen jälkeen joko yleisesiupseerikoulutuksella tai toimiala-päällikkökurssilla. Ensimmäinen kurssi, jota tämä mittava koulutusuudistus koski, oli 71. merikadettikurssi.

Upseeriopetusta annettiin jo aiemmin tutuksi tulleella linjajaolla, mutta näiden lisäksi perustettiin 71. merikadettikurssista alkaen tekninen linja.

Linjalla koulutettiin koneopintosuunnalla sekä johtamisjärjestelmäopintosuunnalla. Kandidaatit valmistuivat työelämään luutnantteina ja maisterit yliluutnantteina.

Seuraava koulutusuudistus oli vuorossa vain viisi vuotta edellisen uudistuksen jälkeen. Merisotakoulu käynnisti vuonna 2004 Maanpuolustuskorkeakoulun ohjauksessa upseerin peruskoulutuksen tutkinnon uudistustyön. Tutkintouudistus oli osa Bolognan prosessia, jossa yhtenäistettiin yliopistokoulutus koko Euroopan alueella. Tässä Bolognan prosessissa tutkintorakenne on kaksiportainen. Kadetit aloittavat opintonsa kandidaatin tutkinnosta. He valmistuvat luutnanteiksi ja suorittavat ennen maisterivaihetta neljän vuoden työelämäjakson (vuoden 2017 jälkeen viisi vuotta). Tämän jälkeen kadetit jatkavat opintojaan maisterikursseilla, jonka kesto on noin kaksi vuotta. Opintoviikoista luovuttiin uudistuksen myötä ja ne korvattiin yleiseurooppalaisella opintopistejärjestelmällä (ECTS). Ensimmäinen Bolognan prosessin mukainen merikadettikurssi oli 76. ja se aloitti opintonsa Merisotakoululla 2006.

Merenkulkukoulutusta kehitettiin koko 2000-luku. Heti vuosituhannen alussa opetukseen tulivat käyttöön vielä nykypäivänäkin käytössä olevat merimiestäidon ja rannikkomerenkulun oppikirjat. Merisotakoulu osallistui vuonna 2001 Meriturvan simulaattorihankkeeseen ja laitteisto saatiin käyttöön vuonna 2003. Miinalaiva Pohjanmaa toimi edelleen koululaivana koulutuspurjehduksilla, mutta koulutusaluskalustoa saatiin uudistettua ennen vuosikymmenen vaihdetta. 1990-luvun puolella käyttöön tulleet Lokki- ja Valas-luokan alukset jatkoivat tehtävässään, mutta H-luokan kuljetusalusten käyttö merenkulun perusopetuksessa lopetettiin 2006. Korvaavaksi alusluokaksi tuli Fabian Wrede -luokan kolme alusta, joista viimeinen tuli käyttöön 2007. Aluksilla koulutettiin kadetteja, aliupseerioppilaita ja reserviupseerioppilaita. Merenkulkukoulutuksen osalta siirryttiin vuonna 2006 Kansainvälisen merenkulkujärjestön STCW-standardin mukaisiin koulutuskokonaisuuksiin, joita noudatetaan nykyäänkin.

2010-luku

2010-luvun aikana vakiintui nykyinen sotatieteen kandidaatin tutkintoon johtava kolmivuotinen opetusohjelma. Merikadetit aloittavat opintonsa Santahaminassa ja siirtyvät toisen opintovuoden syksyllä Merisotakouluun. Koulutuksen tavoitteena on kouluttaa aselajiupseereita, jotka menevät valmistuttuaan joukkueenjohtajan, aliupseerikurssin linjajohtajan tai aselajiupseerin tehtäviin. Tutkinnon osaamisalueiksi on määritetty johtajuus, sotataidollisuus, toimintakykyisyys, kouluttajuus ja uusimpana osaamisalueena myös tutkijuus. Rannikkotykistö-koulussa aikanaan alkunsa saaneesta kadettien merileiristä kehittyi vuosien varrella kaikki rannikonpuolustuksen osa-alueet kattava Rannikkotaisteluharjoitus, joka vuodesta 2017 lähtien on ollut Merivoimien Esikunnan johtama vuoden toinen Merivoimien pääsotaharjoitus.

Opistoupseerien peruskurssit päättyivät jo vuonna 2003, jolloin Merisotakoulussa järjestettiin peruskurssi 58:n päättäjäiset. Tämän jälkeen jatkuivat vielä opistoupseerien jatkokurssit, joista viimeinen järjestettiin vuonna 2013.

Vuoden 2016 alusta astui voimaan Pääesikunnan määräys aliupseerikoulutuksesta. Merkittävin muutos aiempaan oli, että nyt kaikkien puolustushaarojen aliupseerit aloittavat opintonsa kuuden opintoviikon yhteisellä jaksolla Maasotakoulussa. Kurssien ja opintojaksojen nimet muuttuivat siten, että vanhoista sotilasammattillisista opintojaksoista (SamOJ 1 ja 2) tuli Perustason opinnot (PerusO) ja Yleistason opinnot 1 ja 2 (YleisO). Ylimpänä tasona ovat Mestaritason opinnot (MestariO), jotka korvaavat vanhan Sotilasammattillisen mestariopin-
tokonaisuuden (SamMO).

Merisotakoulun reserviupseerikoulutuksen linjakokoa tarkistettiin vuonna 2010, jolloin päädyttiin nykyiseen jakoon eli laivastolinjaan ja rannikkojoukkolinjaan. Rannikkojoukkolinja jakautuu edelleen merivalvonta- ja meritiedusteluopintosuuntiin. Samassa yhteydessä tarkasteltiin myös Merivoimien johtamisjärjestelmäalan tilannetta. Tämän opintolinjan oppilasmäärä jäi kuitenkin niin pieneksi, että Merivoimien johtamisjärjestelmäalan reserviupseerien koulutus päätettiin siirtää Maasotakoulun reserviupseerikouluun.

Simulaattorikoulutusympäristöjen käyttö lisääntyi voimakkaasti 2010-luvulla. Simulaattoreita käytetään merenkulun, meritulenjohtamisen, merivalvonnan ja maatulenjohtamisen koulutuksessa. Merisotakouluun rakennettiin myös simulaattoriympäristö vedenalaisen valvonnan ja sukellusveneentorjunnan koulutukseen.

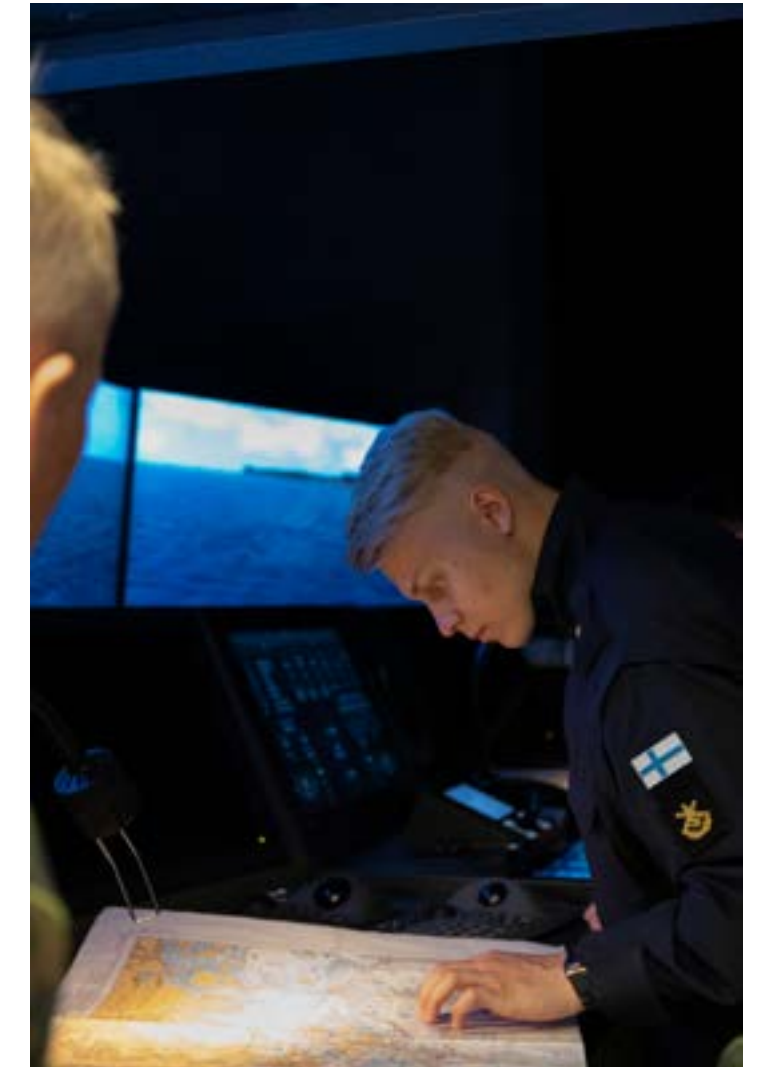
2010-luvun puolessavälissä toteutettuun puolustusvoimauudistukseen (PVUUD) liittyen päätettiin Merisotakouluun sijoittaa perinteisen koulutus- ja opetustoiminnan lisäksi myös Merivoimien tutkimustoiminta. Yhdistämisen tavoitteena oli nopeuttaa tutkimustulosten hyödyntämistä Merivoimien operatiivisessa toiminnassa. Katsottiin, että tutkimukseen perustuvat uudet toimintamallit voidaan tehokkaimmin ottaa käyttöön, jos tutkijat osallistuvat itse myös opetukseen.

Tutkimuksesta vastasi aiemmin Espoossa ja Turussa itsenäisenä joukko-osastona toiminut Merivoimien tutkimuslaitos (MERIVTL), joka lakkautettiin vuoden 2013 lopussa. Tämän yhteydessä eri puolustushaaroille (maa, meri ja ilma) yhteiset tutkimusalat, kuten pinta-aseet ja -valvonta, siirrettiin Puolustusvoimien uuteen tutkimuslaitokseen. Merivoimien omat teknilliset tutkimusalat, sotalaivatekniikka, vedenalainen sodankäynti ja merellinen koetoiminta, siirrettiin Merisotakoulun uuteen Tutkimuskeskukseen. Samassa muutosprosessissa aloitti Merisotakoulussa vuoden 2012 alusta toimintansa uusi Meritaistelukeskus, jonka tehtävänä on merisodankäynnin käyttöperiaatteiden tutkimus. Tutkimustoiminta jatkui aluksi edelleen Espoossa ja Turussa, jolloin Merisotakoulu toimi kolmella paikkakunnalla. Espoon toiminnot siirrettiin Suomenlinnaan Merisotakoulun luokkarakenukseen (D12) sen peruskorjauksen valmistuttua tammikuussa 2016.

Tutkimuskeskus ja aiempi Meritaistelukeskus yhdistettiin vuoden 2019 alussa yhdeksi joukkoyksiköksi Merisotakoulussa. Nimeksi valittiin Meritaistelukeskus. Sen tehtäviin kuuluu teknisen tutkimuksen ja kehittämisen lisäksi Merivoimien operatiivisten konseptien ja suorituskykyjen käyttöperiaatteiden tutkiminen, testaaminen ja kehittäminen.

Organisaatiomuutoksen tavoitteena oli Merivoimien suorituskyvyn käyttöperiaatteiden tutkimuksen sekä teknis-luonnontieteellisen tutkimustoiminnan integroiminen aiempaa tiiviimmin yhteen, tutkimus-

ja kehittämistoiminnan toimintavalmiuden, laadun ja vaikuttavuuden parantaminen sekä sen poikkeusolojen toimintaedellytysten turvaaminen.

2020-luku ja tulevaisuus

Merisotakoulun tulevaisuus tuo uusien toimintatapamallien lisäksi uudistuvien suorituskykyjen opetuksen ja tutkimuksen muutoksen. Henkilökunnan elinikäinen oppiminen korostuu tulevaisuuden kehittyvissä oppimis- ja tutkimusympäristöissä. Huolimatta simulaatioiden ja etäopiskelun kehittymisestä on ihmisten ja asioiden johtaminen taistelukentän olosuhteissa kuitenkin tärkeää. Maastossa tapahtuvaa koulutusta ja taisteluammuntoja tullaan jatkossakin harjoittelemaan aktiivisesti.

Merisotakoulun koulutuksen muutoksena tulee näyttäytymään opetusteknologian voimakas kehitys 2020-luvun puolivälistä alkaen. Tällöin saavutetaan kehittyneiden simulaatio- ja virtuaalijärjestelmien teknologinen kypsyys, joka sallii koulutuksessa käytettävän välineistön ja opetustapojen moninaistamisen nykyistä huomattavasti laajemmaksi. Käyttöönotettavaa teknologiaa on jo käytössä olevan virtuaalitodellisuustekniikan laajentaminen lisätyn todellisuuden (Augmented Reality) ja tehostetun todellisuuden (Mixed Reality) tekniikkaan. Lisätyssä todellisuudessa katsoja näkee simuloituja objekteja todellisessa ympäristössä. Tehostetun todellisuuden simulaatiossa todelliset ja virtuaaliset objektit yhdistetään interaktiivisesti ja reaaliaikaisesti ja ne voidaan kohdistaa toisiinsa.

Sotatieteiden kandidaatin ja maisterin tutkinnon opetussuunnitelmien sisältöä kehitetään Merisotakoulussa jatkossakin siten, että ne vastaavat kehittyvien Merivoimien tarpeisiin. Uudet suorituskyvyt sisällytetään opetusohjelmiin jo vuosia ennen niiden operatiivista käyttöönottoa.

Opetuksen käytännön toteutuksen osalta varmistutaan siitä, että Merisotakoululla on alan paras asiantuntemus ja että uusien suorituskykyjen osalta on oppaiden sekä ohjeiden muodossa määritelty ajantasaiset käyttöperiaatteet, joiden perusteella taas voidaan Merisotakoululla tuottaa laadukas opetusmateriaali. Opiskelijoille anne-

taan kulloinkin ajantasaisin tieto ja opetus taktiikan, sotataidon sekä sotatekniikan alalta Merivoimien viitekehykseen sidottuna.

Sotatieteiden kandidaatin tutkinnossa opiskeleville kadeteille koulutetaan näin jatkossakin riittävät tiedot ja taidot, joita he tarvitsevat meriupseerin ensimmäisissä tehtävissä. Asenteellisesti opiskelijoille koulutetaan sellaiset valmiudet, että he pyrkivät jatkuvasti kehittämään ammatillisesti.

Merisotakoulun opinnoissa merenkulkukoulutus on myös jatkossa sotatieteiden kandidaatin tutkinnossa opiskeleville laivasto-opintosuunnan kadeteille painopisteenä. Merenkulkukoulutuksessa tulee ylläpitää STWC-auditoinnin mukainen koulutus, mutta kehittäen sitä myös jatkossa vastaamaan Merivoimien vaatimuksiin. Laadukas merenkulkukoulutus edellyttää myös, että koulutukseen käytettävä kalusto on ajan tasalla ja vastaa nykypäivän vaatimuksia.

Rannikkojoukko-opintosuunnan kadeteille keskitytään opettamaan jalkaväkiupseerin perustaitoja rannikon ja saariston haastavassa ja monipuolisessa toimintaympäristössä sekä eri aseiden valvojan oikeuksia ja taisteluammuntojen johtamisoikeuksia, päättyen rannikkojoukkojen perusyksiköiden taktiikkaan.

Merisotakoulu osallistuu tulevaisuudessa aktiivisesti upseerikoulutuksen rekrytointityöhön. Maanpuolustuskorkeakoulu johtaa upseerikoulutuksen rekrytointia ja Merivoimien Esikunta Merivoimien tarpeisiin liittyvää rekrytointia.

Tulevaisuudessa aliupseerikoulutus kehittyy ja muodostaa yhä suuremman osan Merisotakoulun koulutusvelvoitteista. Teknologian kehittyessä erilaisten kurssien määrä ja kesto pitenevät. Aliupseerien osaamisen taso kehittyy jatkuvan oppimisen kautta.

Asevelvollisten koulutus uudistuu Koulutus 2020 -ohjelman myötä. Reserviupseerikurssin koulutuksen laatua kehitetään edelleen uudistuvan johtajakoulutuksen myötä. Toimialakohtaista koulutusta varusmiehille lisätään ja maastossa tapahtuvaa koulutusta ja taisteluumuntoja kehitetään palvelusturvallisuudesta tinkimättä.

Merisotakoulun poikkeusolojen valmiutta kehitetään tulevaisuudessa sitoutuneiden ja motivoituneiden reserviläisten kertaus- ja vapaaehtoisissa harjoituksissa. Yhteistyötä Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen (MPK) Meripuolustuspiirin (MERIPP) kanssa kehitetään poikkeusolojen tarpeiden mukaisesti.

Tulevaisuuden taistelukentällä korostuvat autonomiset sensori- ja asejärjestelmät, digitalisaatio, tekoäly ja kyberulottuvuus. Tutkimus ei tapahdu enää yksittäisissä tutkijankammioissa, vaan tutkimustoiminnalta edellytetään verkostoitunutta toimintatapaa ja kykyä löytää oleellinen tieto suuresta datamassasta. Vastatakseen tähän haasteeseen Meritaistelukeskus kehittää henkilöstönsä osaamista sekä tutkimusympäristöjään.

Tulevaisuudessa tutkijoiden käytössä ovat yhteiset tietokannat ja tutkijat kykenevät eri lähteistä tulevan datan yhdistämiseen ja käsittelyyn ongelmitta. Kommunikointi ja tiedonvaihto eri tutkimusorganisaatioiden välillä tapahtuu kyberturvallisesti. Analysoitava tieto kyetään siirtämään joukoilta tutkijoiden käyttöön reaaliaikaisesti.

Merivoimien suorituskykyjen käyttö ei voi tulevaisuudessakaan perustua pelkästään joukon komentajan omaan tilannearvioon, vaan tueksi tarvitaan tutkittua tietoa ja analyysijä. Meritaistelukeskuksen toteuttama suunnittelun tuki tulee keskeiseksi osaksi merioperaatioita. Laaditut suunnitelmat testataan ennen niiden toimeenpanoa sotapelaamalla ja muilla operaatioanalyttisillä menetelmillä.

Sensorien, aseiden ja lavettien taistelua kyetään mallintamaan yhtenevästi erilaisilla simulaatioilla. Ase- ja sensorijärjestelmien käytön osalta tämä tarkoittaa sitä, että niiden käyttö on aina optimoitua, eikä suorituskykyä haaskata turhaan. Aseiden ja sensorien käytöstä saatu data analysoidaan ja tarvittaessa joukkojen toimintatapoja muutetaan ketterästi. Toteutettujen merioperaatioiden vaikutukset Puolustusvoimien tavoitteiden saavuttamiseen arvioidaan erilaisia tutkittuja mittareita käyttäen.

Merisotakoulun johtajat			
Komentajakapteeni Ragnar Hakola	4.12.1930--9.5.1933	Kommodori Erik Helenius	10.12.1971-1.11.1977
Komentaja Svante Sundman	9.5.1933-19.3.1935	Kommodori Jorma Haapkylä	2.11.1977-30.4.1978
Komentaja Arvo Virta	19.3.1935-30.4.1936	Kommodori Jukka Pajala	1.5.1978-25.9.1980
Eversti Armas Enkainen	30.4.1936-25.5.1937	Kommodori Erik Wihtol	26.9.1980-30.11.1983
Komentajakapteeni Väinö Kopio	25.5.1937-2.8.1938	Kommodori Kalle Rantanen	1.12.1983-31.10.1987
Everstiluutnantti Norman Simonen	2.8.1938-16.1.1939	Kommodori Aarno Koivisto	1.11.1987-31.1.1991
Komentaja Akseli Raninen	16.1.1939-27.1.1942	Kommodori Jukka Pajala	1.2.1991-30.9.1997
Everstiluutnantti Aarne Petäjäniemi	27.1.1942-8.1.1944	Kommodori Risto Rasku	1.10.1997-31.10.2002
Eversti Viljo Valtanen	3.12.1944-7.12.1946	Kommodori Kai Varsio	1.11.2002-31.3.2006
Komentaja Sulo Enkiö	8.1.1944-3.12.1944 ja 7.12.1946-7.1.1947	Kommodori Kimmo Kotilainen	1.4.2006-31.7.2008
Eversti Toivo Reponen	7.1.1947-12.6.1953	Kommodori Henrik Nystén	1.8.2008-31.12.2010
Eversti John Kiveliö	12.6.1953-6.4.1955	Kommodori Veijo Taipalus	1.1.2011-31.8.2011
Eversti Reino Aaltonen	16.4.1955-3.3.1960	Kommodori Sakari Martimo	1.9.2011-31.12.2014
Kommodori Kalervo Kijanen	3.3.1960-18.4.1963	Kommodori Pasi Pajunen	1.1.2015-31.7.2017
Kommodori Kauko Pekkanen	18.4.1963-6.1.1969	Kommodori Tuomas Tiilikainen	1.8.2017-31.12.2018
Kommodori Olavi Haikala	6.1.1969-10.12.1971	Kommodori Juhapekka Rautava	1.1.2019-

Nytkypäivää

Merisotakoulu vuonna 2020

Merisotakoulu on Merivoimien komentajan suoranaudessa alaisuudessa oleva itsenäinen joukko-osasto. Kasvatamme ja koulutamme monitaitoisia, ammatistaan ylpeitä ammattisotilaita meren ja rannikon vaihteleviin olosuhteisiin vuosittain noin 350 opiskelijaa.

Merisotakoulussa on henkilökuntaa noin 90. Kuudennes henkilöstöstä työskentelee koulun hallinnossa, noin puolet opetustehtävissä ja loput tutkijoina. Merisotakoulun henkilöstö koostuu korkeasti koulutetuista kansainvälisesti verkottuneista asiantuntijoista, jotka käyttävät työtehtävissään monipuolisesti erilaisia opetus-, koulutus- ja tutkimusmenetelmiä.

Olemme puolustushaara-, aselaji- ja toimialakoulu. Päätehtävämme on kouluttaa merivoimien kadetteja upseerin tutkintoon (sotatieiden kandidaatin sekä sotatieteen maisterin tutkintoihin kuuluvat merivoimien eriytyvät opinnot), antaa merivoimien henkilöstölle täydennyskoulutusta sekä kouluttaa varusmiehiä merivoimien reserviupseereiksi ja muihin reservin tehtäviin. Kaikkeen koulutukseen sisällytämme sotilaskasvatuksen, jolla pyrimme lujittamaan koulutettavien sitoutumista eettiseen toimintakyvyn ylläpitämiseen ja maanpuolustuksen päämääriin.

Tutkimme ja kehitämme merisodankäyntiä Merivoimien esikunnan käskyjen ja ohjeiden sekä Maanpuolustuskorkeakoulun ohjauksen mukaisesti. Tutkimuksemme kautta vastaamme merisotataktiikan ja -tekniikan opetuksen kehittämisestä Merivoimissa.

Merisotakoulu ylläpitää valmiutta ja kouluttaa vuosittain reserviläisiä kertaus- ja vapaaehtoisissa harjoituksissa sekä tukee Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen kursseja.

Nykyisin Merisotakoulu koostuu Esikunnasta, Koulutuskeskuksesta, Meritaistelukeskuksesta, Korkeakoulu-, Täydennyskoulutus- ja Reserviupseeriosastosta.

Kehitämme aktiivisesti koulun oppimisympäristöjä ja sekä opetustapoja – niin uudenaikaisissa kuin perinteisemmissäkin opetusympäristöissä, koulutusaluksilla ja maastossa.

Vuoden 2020 Merisotakoulu valmistautuu haastavaan vuosikymmenen Merivoimien suorituskykyjen uudistuessa.

Esikunta

Merisotakoulun esikuntaa johtaa apulaisjohtaja ja henkilöstövahvuus esikunnassa on 16 työntekijää.

Merisotakoulun esikunta vastaa käskettyjen tehtävien suunnittelusta, valmistelusta ja toteuttamisen koordinoimisesta sekä koulun toimintaolosuhteiden, resursien ja järjestelmien ylläpidosta ja kehittämisestä.

Esikunta jakaantuu henkilöstö-, suunnittelu- ja huolto-toimistoihin.

Henkilöstötoimisto vastaa henkilöstöasioista, sisäisestä ja ulkoisesta viestinnästä, kirkollisesta työstä, oikeudellisesta toiminnasta, työ- ja palvelusturvallisuudesta sekä yleishallinnosta.

Suunnittelutoimisto vastaa suunnittelusta, operatiivisesta toiminnasta, valmiudesta, turvallisuudesta, tietohallinnosta, taloudenpidosta sekä kertaus- ja vapaaehtoisista harjoituksista.

Huoltotoimisto vastaa huoltohallinnosta, hankinnoista, kiinteistöhallinnasta ja muonitukseen, terveydenhuoltoon, materiaalihallintoon, materiaalin kunnossapitoon sekä ympäristöterveydenhuoltoon ja -suojeluun liittyvistä asioista.

Esikunnan rakennus, D23

Koulun Esikunta toimii Pikku-Mustasaaren rakennuksessa D23.

Vuonna 1916 Pikku-Mustasaaren alkuperäisen linnoitusalueen ulkopuolelle täytemaalle valmistui kaksikerroksinen punatiilinen kulkutautisairaala. Punavankileirin aikana rakennuksessa toimi sisätautisairaala ja itsenäistymisen jälkeen se toimi Uudenmaan rykmentin ja rannikotykistön varuskuntasairaalana. Ylimmässä kerroksessa toimi Merisotakoulun esikunta ja vuonna 1972 koko rakennus saneerattiin Merisotakoulun esikunnan käyttöön.

Koulutuskeskus

Merisotakoulun ja Rannikkotykistökoulun yhdistyminen 1.7.1998 muutti Merisotakoulun organisaatiota merkittävästi. Muutos ei kuitenkaan juuri näkynyt koulutusorganisaation muutoksena, vaan lähinnä Esikuntaa koskevana sisäisenä muutoksena. Merisotakoulu sai kuitenkin pian tämän jälkeen uusia tehtäviä ja näihin liittyviä velvoitteita. Näitä olivat muun muassa merisotataktiikan ja -tekniikan opetuksen kehittäminen, taktisten ohjeiden laatiminen ja ylläpito sekä ohjesääntötyö. Tämä edellytti erityisesti opettajaresurssin uudelleenkohdentamista, koulutuksen sisällön kehittämistä sekä laatujärjestelmän hyödyntämistä. Näistä tekijöistä johtuen Merisotakoulun organisaatiota uudistettiin, ja kouluun perustettiin 1.12.1999 Merisotaopin laitos.

Merisotaopin laitosta johti koulutuspäällikkö ja sen organisaatioon kuuluivat opettajaryhmät sekä ohjesääntötoimikunnan sihteeristö. Opettajaryhmien päätehtäviä olivat oman alan opetuksesta vastaaminen ja sen sisällön kehittäminen sekä erilaisen oppimateriaalin tuottaminen. Alkuvaiheessa Merisotaopin laitos toimi koulun johtajan alaisena perusyksikkönä. Vuosien 2003–2005 aikana Merisotakoulun organisaatioon muodostettiin koulutuspäällikön johtama Koulutuskeskus, jonka alaisia olivat Merisotaopin laitoksen lisäksi kaikki koulutavat osastot. Vaihe päättyi 1.6.2005, jolloin Koulutuskeskus poistettiin organisaationa koulun johtajan ja osastojen väliltä. Samalla Merisotaopin laitos muutettiin joukkoyksiköksi ja siihen liitettiin perusyksikkönä Koulutusviirikö.

Merisotaopin laitoksen nimi on sittemmin muuttunut Merisotakoulun koulutuskeskukseksi ja viimein 1.1.2019 lukien Koulutuskeskukseksi. Keskus on Merisotakoulun johtajan alainen joukkoyksikkö, jota johtaa koulutuspäällikkö ja johon kuuluu opintoasiointisto sekä taktiikan, tekniikan, johtamisen ja kouluttamistaidon sekä merenkulun opettajaryhmät. Työntekijöitä koulutuskeskuksessa on 32.

Koulutuskeskus vaalii Merivoimien koulutuksen ja Rannikkotykistökoulun perinteitä, mistä johtuen Koulutuskeskuksen perinnepäivää vietetään vuosittain marraskuun 1. päivänä. Päivä on Rannikkotykistökoulun käyttämä vuosi- ja perinnepäivä sekä Merisotakoulun perustamisen vuosipäivä. Koulutuskeskuksen epävirallisena tunnuskuva muun muassa pöytästandaareissa käytetään taiteilijaprofessori Erik Brunin vuonna 2008 suunnittelemaa heraldista kompassia.

Organisaatiomuutoksista huolimatta toiminta ja perinteet eivät ole muuttuneet. Perustehtävä ja opetuksen periaatteet ovat edelleen samat – opetettavan tiedon tulee olla laadukasta sekä viimeisimpään tietämykseen ja tutkimukseen perustuvaa. Oppimiskäsityksen tulee olla nykyaikainen ja opiskelijaa arvostava. Käytännön koulutusta tulee tukea simulaattoreilla aina kun se on mahdollista.

Taktiikan opettajaryhmä

Taktiikan opettajaryhmän kokoonpanoon kuuluu taktiikan pääopettaja sekä neljä taktiikan opettajaa. Opettajaryhmän tehtävänä on vastata Merisotakoulussa annettavasta sotataidon opetuksesta kaikilla kurssitasoilla alkaen aliupseereista ja päättyen sotatieteen maistereihin. Periaatteellisesti tehtäviä on pyritty täyttämään siten, että opettajien aiempi työkokemus tukee kaikkien Merivoimien taisteluosastojen taktiikan sekä taistelutekniikan opetusta.

Taktiikan opettajaryhmän tehtäviin kuuluu lisäksi suunnitella Merisotakoulussa annettava taktiikan ja taistelutekniikan opetus eri opetusryhmille, ohjata kadettien sekä maisteriopiskelijoiden taktiikan opinäytetöitä, tukea Merisotakoulun tutkimustoimintaa, suunnitella ja toteuttaa pelitoimintaa Merisotakoulun omissa ja Merivoimien sotaharjoituksissa sekä toteuttaa poikkeusolojen tehtävien vaatimaa suunnittelua.

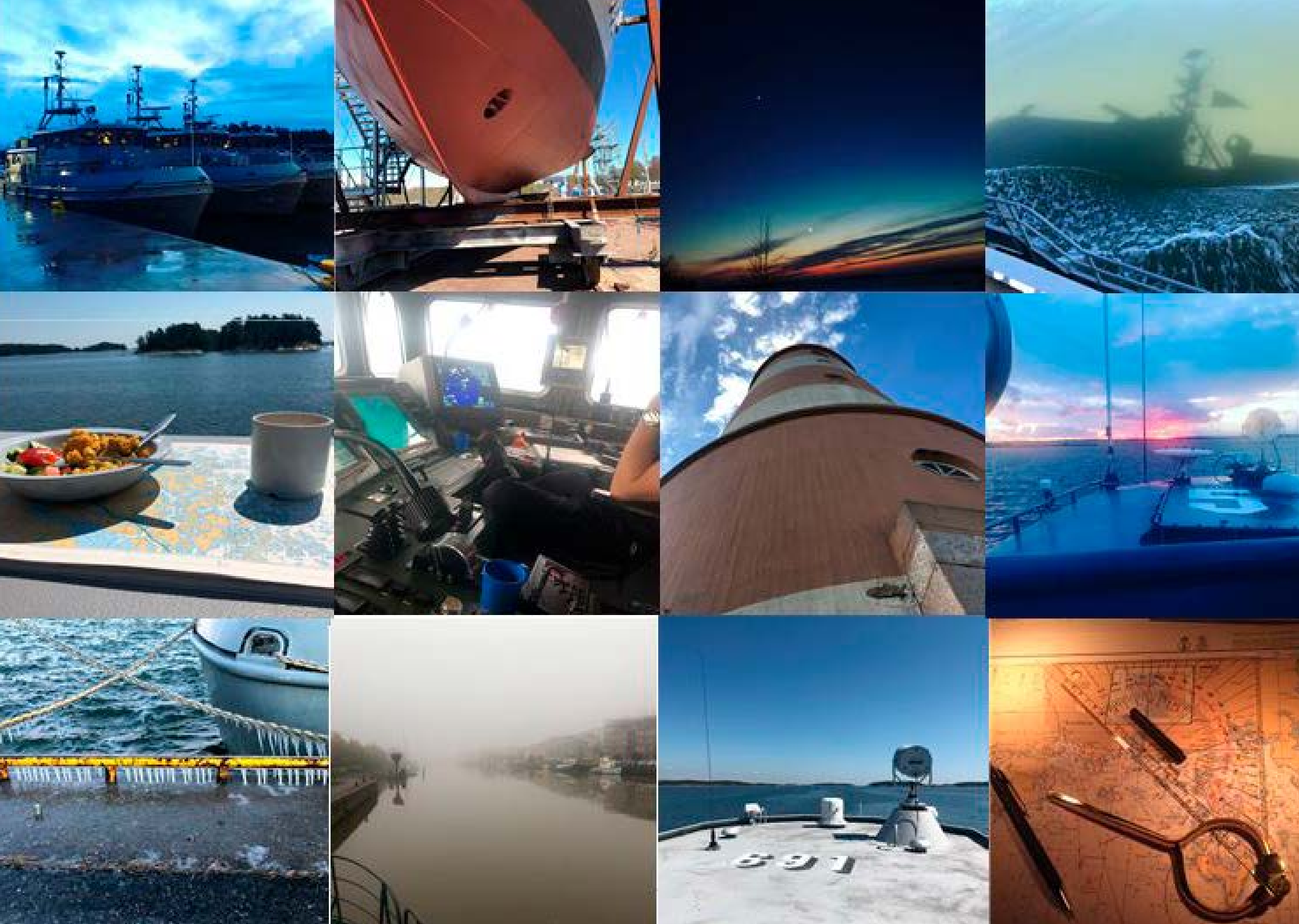
Pääsääntöisesti opetusta annetaan sotatieteen maisterikurssin opiskelijoille sekä sotatieteen kandidaatin opintoja suorittaville kadeteille, mutta Merisotakoulussa opiskelevien aliupseerien taktiikan opetuksen määrää on myös lisätty viimeisten vuosien aikana. Maisterikurssin opiskelijoiden tarkasteltava taso on taisteluosastotasa ja kadeteilla sekä aliupseereilla perusyksikkötasa. Opetusta annetaan monimuotoisena luento-opetuksena, sotilaallisina harjoituksina sekä seminaarien muodossa.

Taktiikan opetuksessa pyritään huomioimaan Merivoimien uusien suorituskyykyjen käyttö, sotaa alempiasteiset kriisit, puolustushaarojen yhteistoiminta, Rajavartiolaitoksen ja muiden viranomaisten suorituskyykyt sekä oikeanlaisen asenteen kasvattaminen opiskelijoille.

Tärkein yhteistoimintakumppani Merisotakoulun ulkopuolella ja ohjauksen antaja taktiikan opetuksen toteuttamisessa on Maanpuolustuskorkeakoulun sotataidon laitos ja siellä merisotaopin opettajaryhmä, jonka kanssa yhteistoiminta on erittäin toimivaa sekä aktiivista. COVID-19-pandemia vaikutti myös taktiikan opettajaryhmän antamaan koulutukseen. Yhteiskunnassa määritetyt rajoitukset pakottivat opettajaryhmän kehittämään innovatiivisia tapoja toteuttaa opetussuunnitelman mukaiset taktiikan opinnot.

Näistä erinomaisia esimerkkejä oli koulutuspurjehduksen osaltaan korvannut asejärjestelmä- ja taisteluteknisen tasan opetus Merisotakoulun simulaattoriympäristössä valmistuvalle merikadettikurssille sekä esikunta- ja johtamisharjoituksen toteuttaminen Merisotakoulun miinaluokassa sotatieteen maisterikurssin merisotalinjalle. Esikunta- ja johtamisharjoituksessa miinaluokkaan perustettiin opiskelijoiden miehittämät taisteluosastojen esikunnat, jotka suorittivat yhdenaikaista suunnittelutyötä yleisesikuntaupseerikurssin harjoitusjoukon kanssa Santahaminassa etäyhteyksin.

Merenkulun opettajaryhmä

Merenkulun opettajaryhmä vastaa Merisotakoulussa annettavan, STCW-auditoinnin omaavan merenkulkualan koulutuksen toteuttamisesta. Koulutusta annetaan erilaisilla kursseilla Merivoimien henkilöstölle sekä merenkulun että konealan tehtäviin. Koulutustarjontaan kuuluu myös ulkomaiden merivoimien merenkulkuhenkilöstölle suunnattu Shallow Waters Navigation Course, joka järjestetään vuosittain. Kurssi sisältää saaristomerenkulun perusteiden teoriaopetuksen ja käytännön harjoittelun Koulutusviirikön aluksilla.

Opettajaryhmän kokoonpanoon kuuluvat pääopettajan lisäksi Koulutusviirikön päällikkö, Merisotakoulun ylikonemestari, sähkötekniikan opettaja, kaksi koulutusaluksen päällikköä ja kaksi konepäällikköä. Opetuksen toteutukseen merellä osallistuvat myös kurssien johtajan tehtävässä toimivat henkilöt oman kurssinsa koulutuksen aikana.

Merenkulun opettajaryhmän antama teoriaopetus ja käytännön harjoittelu merellä johtavat kadettien ensimmäisenä kesänä sotilasveenekuljettajan tutkintoon, joka on Merivoimissa merenkulun osaamisen perustaso. Merellä tapahtuvan koulutuksen ja harjoittelun jaksot ovat kadettien laivasto- ja merivartio-opintosuuntien ajallisesti merkittävin osuus matkalla kohti upseerin tutkintoa. Merellä harjoittelua kertyy koulun aikana yhteensä 36 viikkoa, mikä pätevoittää kadetit valmistuttuaan toimimaan taistelualuksen vahtipäällikköharjoittelijana.

Perustaitojen koulutuksen ohella merenkulun opettajaryhmä suunnittelee ja valmistelee koulutuspurjehduksen.

Koulutuspurjehdus on Merisotakoulun vuosittainen koulutuksen päätapauhtuma. Sen tarkoituksena on antaa kadettien nuorimmalle kursseille laivapalveluksen ja aluksen taistelun perustiedot ja -taidot. Vanhin kadettikurssi sekä aliupseerien merenkulkulinja harjoittelevat merenkulun taitoja kansainvälisellä merialueella ja haasteita haetaan vilkkaasti liikennöidyistä paikoista kuten Tanskan salmista ja Englannin kanaalista. Saatetaanpa matka suunnata myös Gibraltarin salmeen. Viime vuosina koulutuspurjehdus on huipentunut Itämerellä järjestettävään BALTOPS-harjoitukseen, jonka satamavaihe ja harjoitteluvaihe merellä ovat toimineet viimeisenä silauksena seuraavana syksynä valmistuvan kadettikurssin koulutuksessa.

Merenkulun opettajaryhmä toimii yhteistyössä muiden merenkulun koulutusta antavien oppilaitosten kanssa. Osa meillä tarvittavasta koulutuksesta hankitaan näiltä opetuslaitoksilta. Opettajaryhmä edustaa Merivoimia ja Merisotakoulua kansallisessa STCW-koulutuskomiteassa, joka on tiiviissä yhteistyössä koulutusta ja pätevyysia ohjaavan Traficommin kanssa.

Merisotakoulun merenkulun koulutus on vuosikymmeniä ollut alati ajan hengessä muuttuvaa ja pitkälle kehittyntä, jotta kursseilta valmistuvat vastaisivat merenkulun sekä laivapalveluksen tiedoiltaan ja taidoiltaan parhaiten Merivoimien alushenkilöstölle kussakin ajassa asetettaviin vaatimuksiin. Siksi ilmeiseen tarpeeseen tulevan koulutuskaluston kehittäminen ja konseptin suunnittelu on tätä kirjoittaessa viety jo pitkälle.

Tekniikan opettajaryhmä

Tekniikan opettajaryhmä vastaa eri kurssien koulutusohjelmien opintojen yleisen tekniikan ja sotatekniikan kurssien toteutuksesta ja kehittämisestä sekä koulutettavien järjestelmien ja opetustilojen ylläpidosta. Tekniikan opettajaryhmän opetuksessa yleinen tekniikka jakautuu sähkö- ja tutkatekniikan opetukseen ja sotatekniikka johtamisjärjestelmätekniikan sekä ase- ja ammunnanhallintajärjestelmätekniikan opetukseen. Näitä tukeva matemaattis-luonnontieteellisten aineiden opettaminen kuuluu myös Tekniikan opettajaryhmän vastuulle.

Tekniikan opettajaryhmän kokoonpanoon kuuluu tekniikan pääopettaja, kolme tekniikan opettajaa ja yksi akateemiseen tutkimukseen painottuva tutkija. Merisotakoulun sisäisen tutkimuksellisen yhteistoiminnan ohella tutkija on luontevalla tavalla kytkeytynyt yhteistyöhön Maanpuolustuskorkeakoulun, puolustushaarakoulujen sekä yleisesti tiedeyhteisön kanssa.

Tekniikan opettajaryhmä tukee muiden opettajaryhmien antamaa koulutusta ja harjoitusten suunnittelua sekä toimii teknisenä tukena johtamisjärjestelmien osalta. Opettajaryhmä osallistuu myös merivoimallisiin harjoituksiin ja toteuttaa joukko-osastojen tilaamia koulutustapahtumia.

Opettajaryhmä opettaa teknisen alan opetussisältöjä Merisotakoulun kaikilla kurssitasoilla. Tekniikan opettajaryhmä tukee lisäksi sotatieteiden tohtorien koulutusohjelman koulutusta.

Tekniikan opettajaryhmän antama koulutus ja opetus perustuu pitkälti Merivoimien käytössä olevien ase-, ammunnanhallinta- ja johtamisjärjestelmien käytön mahdollistavaan osaamistasoon ja osaamisvaatimuksiin.

Tekniikan opettajaryhmän opettajia koulutetaan vuosittain sekä käytössä olevien että uusien käyttöön tulevien järjestelmien järjestelmäkursseilla. Jatkuvalle kouluttautumisella varmistetaan opetuksen korkea taso ja opettajien ammattitaito sekä valmius taudutaan uusien järjestelmien koulutusvastuun vastaanottamiseen ja koulutuksen toteuttamiseen Merisotakoululla.

COVID-19-pandemia on aiheuttanut omat haasteensa myös tekniikan opettajaryhmän opetustyöhön. Osa opetustapahtumista jouduttiin perumaan tai siirtämään, mutta toisaalta juuri tekniset ratkaisut mahdollistivat koulutuksen jatkamisen esimerkiksi verkko-opetuksen ja etäluentojen muodossa.

Johtamisen ja sotilaspedagogiikan opettajaryhmä

Johtamisen ja sotilaspedagogiikan opettajaryhmä vastaa Merisotakoulussa annettavasta johtamisen ja sotilaspedagogiikan, kielten sekä toimintakyvyn kehittämisen (fyysinen toimintakyky) opetuksesta.

Johtamisen ja sotilaspedagogiikan opettajaryhmän tehtäviin kuuluu johtamisen ja sotilaspedagogiikan koulutuksen suunnittelu ja toteutus, kielten (englanti ja ruotsi) sekä fyysisen toimintakyvyn kehittämisen opetus eri opetusryhmille kaikilla Merisotakoulun kurssitasoilla sekä täydennyskoulutukseen liittyen. Lisäksi ryhmä vastaa koululla esimies- ja vuorovaikutusvalmennuksesta, ohjaa opinnäytetöitä, tekee tutkimusta opetuksen kehittämiseen liittyen sekä tukee Merisotakoulun tutkimustoimintaa.

Opettajaryhmän työskentelyä johtaa johtamisen pääopettaja (upseeri). Lisäksi opettajaryhmän henkilöstöön kuuluu kaksi opetusupseeria (upseeri), tutkija, kielten opettaja (siviili) ja liikunnanohjaaja (siviili).

Päivittäisessä arjessa opettajaryhmän toiminta integroituu usein tiiviisti koulun osastojen ja opiskelijaryhmien yhtäaikaiseen opettamiseen yhteistoiminnassa vastuuopettajien kanssa. Tästä hyvänä esimerkkinä toimii yhtäaikaisen, useiden eri opetusryhmien opetustavoitteisiin pyrkivän toiminnan vastuullinen suunnittelu ja toimeenpano opettajaryhmän toimesta perinteisessä Merisotakoulun kesän ampuharjoituksessa (MERISKAH 1/2020) juhannuksen jälkeisellä viikolla Syndalenissa; vastaavanlainen ”veto” on tiedossa myös joulukuussa.

Kansallisesti opettajaryhmä on ollut tukemassa Puolustusvoimien yhteiskunnallista vaikuttamista aiempien vuosien tapaan osallistumalla aktiivisesti niin reserviläiskoulutukseen kuin vapaaehtoisen maanpuolustustyön tukemiseen.

Opettajaryhmällä on kyky tukea koulutusta niin maalla kuin merellä ja opettajisto tukeekin koulun eri osastojen harjoitustoimintaa niin substanssiosaamisella kuin opettajaryhmän erikoisasantuntemuksella toimintaympäristöstä riippumatta. Hyvänä esimerkkinä erityisasiantuntemuksen tuen onnistuneesta integroinnista muuhun Merisotakoululla annettavaan opetukseen ovat kielten opetuksen integrointi merenkulun koulutukseen sekä fyysisen toimintakyvyn kehittämisen opetuksen integrointi mm. koulun toimeenpanemiin maastoharjoituksiin sekä meripalvelukseen.

Opettajaryhmän panostus kahdenväliseen pohjoismaisten merisotakoulujen väliseen yhteistoimintaan on ollut aktiivista (Ruotsi ja Norja). Yhteistoiminta on liittynyt kielten opetukseen (Ruotsi) sekä johtamiseen ja kokonaisvaltaiseen toimintakyvyn kehittämiseen (Norja).

Opettajaryhmä pyrkii jatkossakin kehittämään osaltaan aktiivisesti koulun opetusta ja koulutusta sekä tutkimus- ja kehittämistoimintaa. Parhaiten tämä onnistuu aktiivisella itsensä haastamisella joka-päiväisessä työssään sekä ennakkoluulottomalla kokeilutoiminnalla omaan erityisosaamiseensa nojaten.

Opintoasiaintoimisto — koulutuksen ja opiskelijan tuki

Opintoasiaintoimisto tukee osastoja koulutuksen järjestelyissä, suunnittelussa ja kehittämisessä sekä kehittää ja ylläpitää koulun oppimisympäristöjä. Opintoasiaintoimisto suunnittelee ja tuottaa Merisotakoulun opiskelijoiden opintohallinnolliset palvelut. Opintoasiaintoimisto toimii myös keskeisenä linkkinä yhteistoimintaan muiden puolustushaarakoulujen kanssa.

Opintoasiaintoimistossa työskentelee kuusi henkilöä. Toimistopäällikkö vastaa käskettyjen tehtävien toteuttamisesta ja koordinoi tarvitsijoille tarvittavan tuen. Näyttömestari vastaa Merisotakoulun tutkintoon johtavasta koulutuksesta sekä täydennyskoulutuksesta saavutettavien oikeuksien ja lisenssien näyttöjen vastaanotosta ja näyttöjen perusteella myönnettävien oikeuksien ja lisenssien esittelystä Merisotakoulun johtajalle. Merisotakoulussa opiskeleville myönnetään vuosittain noin 600 oikeutta tai lisenssiä.

Kurssisihteeri tukee osastoja ja opiskelijoita opintohallinnollisissa asioissa ja varmistaa, että Merisotakoulun opiskelijoiden suorittamat opinnot tulee kirjattua ja arkistoitua asianmukaisesti. Kurssisihteeri vastaa myös Merisotakoulun kuljetus- ja majoituspalveluiden tuottamisesta opiskelijoiden työn tukemiseksi.

Myös Merisotakoulun kirjasto kuuluu opintoasiaintoimistoon. Kirjasto tarjoaa Merisotakoulun henkilöstön ja opiskelijoiden sekä varusmiesten käyttöön laajan valikoiman erilaista materiaalia oppimisen ja koulutuksen tueksi sekä opastaa alan elektronisille tiedonlähteille. Paikallisten kirjastopalveluiden lisäksi kirjasto toimii myös Merivoimien keskuskirjastona aktiivisessa yhteistyössä muiden puolustushaaran joukko-osastojen kanssa. Kirjastopalveluiden lisäksi kirjastosta voi kysellä myös ajantasaisten kartta-aineistojen perään.

Koulutussuunnittelijan tuki on niin opiskelijoiden kuin opetusta- ja koulutusta suunnittelevan henkilökunnan käytössä. Koulutussuunnittelijan ammattitaito on keskeisessä asemassa tehtäessä ja tarkastettaessa opetussuunnitelmia sekä opetettavien aiheiden sisältöä kuvaavia pedagogisia käsikirjoituksia. Yhteistyössä toimistopäällikön ja Merivoimien joukko-osastojen kanssa koulutussuunnittelija kokoaa ja valmistelee julkaistavaksi Merivoimien vuosittaisen täydennyskoulutuskalenterin.

Opintoasiaintoimiston vastuulla on Merisotakoulun oppimisympäristöjen käytettävyys ja kehittäminen. Opintoasiaintoimistossa toimiva simulaattoriupseeri vastaa omalla työpanoksellaan Merisotakoulun simulaattoreiden ja muiden oppimisympäristöjen toimivuudesta. Simulaattoriupseeri tarjoaa yhdessä kahden työnjohdollisesti alaisuudessaan olevan varusmiehen kanssa teknisen tuen oppimisympäristöjen käytössä.

Oppimisympäristöjen kehittäminen

Merisotakoulu aloitti oppimisympäristöjen aktiivisen kehittämisen vuonna 2019. Kehittämisen punaiseksi langaksi laadittiin oppimisympäristöjen kehittämissuunnitelma vuosille 2020–2025. Merisotakoulun oppimisympäristöjen kehittämissuunnitelma huomioitiin Puolustusvoimien vuoden koulutusteen 2020 valinnassa.

Oppimisympäristöjen kehittämissuunnitelma rakennettiin neljän pääteeman, muunneltavat oppimistilat, sotapelikeskus, koulutushalli ja itseopiskelun tukeminen, ympärille. Suunnitelman tavoitteena on parantaa Merisotakoulun oppimisympäristöjen käytettävyyttä ja toiminnallisuuksia askel kerrallaan vuoteen 2025 mennessä.

Kehittämissuunnitelman ensimmäisen pääteeman mukaisesti tavoitteena on päivittää kolme luokkaa muunneltaviksi oppimisympäristöiksi ja kouluttaa opettava henkilöstö hyödyntämään muunneltavia oppimisympäristöjä tarkoituksenmukaisesti.

Työ merivoimallisen sotapelikeskuksen rakentamiseksi on aloitettu. Sotapelikeskuksen tavoitteena on luoda Merisotakoululle kyky toteuttaa simulaatioavusteisia sotapelejä Puolustusvoimien ja Merivoimien harjoitus toiminnan tueksi sekä operaatioanalyysin tarpeisiin. Sotapelikeskuksen myötä Merisotakoulu kykenee myös toteuttamaan simulaatioavusteisia sotapelejä päivittäisen koulutuksen tueksi sekä tukemaan Merivoimien joukko-osastoja simulaatioavusteisten sotapeliin järjestämisessä.

Merisotakoululla on Santahaminassa Rannikkotyökistökoulun tarpeisiin 1980-luvulla rakennettu koulutushalli. Koulutushallilla toteutetaan perusparannus ja sen toiminnallisuutta sekä käytettävyyttä parannetaan vastaamaan nykypäivän koulutuksen tarpeita.

Nykypäivän opetuksessa ja oppimisessa itseopiskelun rooli on kasvanut. Merisotakoulun tavoitteena on tarjota opiskelijoilleen myös mahdolli-

suus laadukkaaseen itseopiskeluun koulun tiloissa. Kehittämissuunnitelman mukaisesti Merisotakoulu rakentaa itseopiskeluun soveltuvia tiloja ja teknisiä ratkaisuja opetuksen ja opiskelun laadun varmistamiseksi.

Merisotakoulun fyysiset oppimisympäristöt käsittävät luokkatilat, simulaattorit, johtamisjärjestelmien tekniset oppimisympäristöt, liikuntatilat ja kirjaston. Oppimisympäristöt palvelevat kaikkia Merisotakoulun opiskelijaryhmiä, joiden moninaisuus asettaa oppimisympäristöille ja niiden kehittämiselle korkeat vaatimukset.

Fyysisten oppimisympäristöjen rakentamisen ohessa kehitetään oppimisympäristöjen pedagogista käyttöä. Oppimisympäristöjä kehitetään tukemaan käännetty luokkahuone -ajattelua, jossa laadukkaan digitaalisen materiaalin jakaminen ennakoon ja oppimistilan esitys järjestelmän monipuolinen käyttö korostuvat. Käänteinen luokkahuone perustuu opiskelijan valmistautumiseen opetettavasta aiheesta, jolloin fyysisen opetuksen painopiste voidaan luoda aktiiviseen vuorovaikutukseen. Käänteinen luokkahuone tukee Merisotakoulussa opittavia ammatillisia valmiuksia kuten esimerkiksi palaveriin tai suunnittelutehtävään valmistautuminen.

Oppimisympäristöjen kehittämissuunnitelman mukaisten suunniteltujen kokonaisuuksien ohessa Merisotakoulu tutkii ja testaa uusien oppimista tukevien kokonaisuuksien tuomista koululla annettavan opetuksen tueksi. Kokempohjaisen oppimisen apuvälineinä voivat jatkossa toimia esimerkiksi virtuaalitodellisuus alustat, joiden avulla voitaisiin lisätä toistoja koulutukseen sekä tukea simulaattoreissa ja aluksella tai maastossa annettavaa koulutusta.

Tulevien vuosien painopiste oppimisympäristöjen kehittämisessä luodaan uuden komentaja- ja esikuntasimulaattorin (KESI 2) vastaanottovalmisteluihin sekä vastaanoton jälkeen käyttöönottoon.

Korkeakouluosasto

Korkeakouluosasto vastaa Merisotakoululla annettavasta sotatieteen kandidaattien ja maistereiden koulutuksesta. Osasto suunnittelee ja kehittää tutkintojen sisältöjä Maanpuolustuskorkeakoulun ohjauksella.

Korkeakouluosaston henkilökuntaan kuuluvat osastonjohtaja, maisterikurssien johtaja, kolme merikadettikurssin johtajaa sekä yksi linjan johtaja.

Kurssin johtajat ja linjan johtajat johtavat vastuullaan olevat kurssit ja opetustilaisuudet sekä vastaavat opiskelijoiden tehtävään kasvun ja johtajana kehittymisen ohjaamisesta. Heillä on apunaan linjojen johtajat ja opiskelijaesimiehet.

Kadettikursseilla opiskelijoita koulutetaan laivasto-, merivartio-, rannikkojoukko- sekä johtamisjärjestelmäopintosuunnilla. Vuodesta 2021 alkaen Korkeakouluosasto valmistautuu toimeenpanemaan merikadettikursseilla rannikkojoukko-opintosuunnan vuosittain; johtamisjärjestelmäalan sisällöt tullaan sisällyttämään laivasto- ja rannikkojoukko-linjojen sisältöihin.

Kadettikurssien opiskelijamäärä on noin 25 opiskelijaa kurssia kohden. Maisterikurssin merisotalinjan opiskelijamäärävahvuus on reilu kymmenen opiskelijaa.

Merisotakoulun korkeakouluosasto jatkaa sotatieteiden kandidaatin sekä maisterin opetussuunnitelmien kehitystyötä ottaen huomioon Merivoimien uudistuvat suorituskyyt sekä uudistuvat oppimisympäristöt.

Jatkossakin osastolta valmistuu arvostettuja, osaavia ja motivoituneita meriupseereita Merivoimien monipuolisiin tehtäviin.

Koulutuspurjehdus

Koulutuspurjehdus on Merisotakoulun merkittävin yksittäinen harjoitus. Sen kestoksi on vakiintunut noin kuusi viikkoa. Matkalle lähdetään yleensä vapun tienoilla ja kouliintunut joukko palaa kotimaahan kesäkuun toisen viikon päätteeksi. Vuoteen 2013 koululaivana toimi miinalaiva Pohjanmaa. Vuodesta 2014 eteenpäin, miinalaiva Pohjanmaasta luopumisen jälkeen, koululaivana on toiminut vuorotellen toinen Hämeenmaaluokan miinalaivoistamme, joko miinalaiva Hämeenmaa tai miinalaiva Uusimaa. Molemmat laivoista tekivät muutamia matkoja koululaivoina jo aikaisemminkin tuuraten Pohjanmaata 1990-luvun puolivälissä, kun aluksella oli käynnissä elinkaaren mukainen peruskorjaus.

Matkan aikana vanhimman ja nuorimman kurssin laivastolinjan kadetit sekä merenkulun ja konealiupseerit harjaantuvat toimimaan osana alusta kukin oman vuosikurssinsa ja tehtävänsä mukaisesti. Vanhemmat kadetit ja aliupseerioppilaat opettelevat laivapalveluksen vuorokausirytmää merenkulkuryhmän osana eri tehtävissä. Nuoremmat kadetit keskittyvät merimiehen sekä merisotilaan perustaitojen opetteluun ja kartuttamiseen.

Koulutuspurjehduksella poistutaan turvallisesta luokahuoneesta saamaan opetusta tulevilta työkavereilta, operatiivisissa tehtävissä toimivalta alushenkilöstöltä. Merisotilaan taidot ja tavat opitaan matkan kuluessa, oppitunneilla ja niiden ulkopuolella.

Matka testaa pitkäkestoisilla meriosuuksillaan fyysistä ja henkistä toimintakykyä. Matka on monille nuorille ensimmäinen pitkäkö jakso poissa kotoa. Merellä ollaan kerrallaan yleensä 6–11 päivää ja legien välissä käydään satamassa huoltamassa alus ja virkistämässä henkilöstöä. Samalla alus ja henkilöstö edustavat Suomea vierailusatamassa.

Vuoden 2020 koulutuspurjehdus peruttiin COVID-19-tilanteen aiheuttamien riskien vuoksi keväällä. Purjehdus suunniteltiin toteutettavaksi 4.5.–14.6. ja huoltosatamiksi valittiin Valencia, Lontoo ja Kiel, missä BALTOPS 20 -harjoituksen satamavaihe suunniteltiin pidettäväksi.

Koulutuspurjehduksen peruuttamispäätöksen jälkeen oltiin tilanteessa, jossa kaikki koulutus tuli suunnitella pidettäväksi tilanteen mahdollistamalla tavalla koulutustavoitteet täyttäen. Opettajaryhmien ja Korkeakouluosaston tiivis yhteistyö tuotti suunnitelman, joka mahdollisti kurssilaisten oppimistavoitteiden täyttymisen poikkeuksellisissa oloissa. Merkittävä osa opiskelusta toteutettiin etäopiskeluna. Osa asiakokonaisuuksista opiskeltiin kaikesta huolimatta Merisotakoulussa luokkaja simulaattoriopetuksena.

Vanhimman kadettikurssin ja merenkulkualiupseerien opinnot keskittyivät Suomenlinnassa avomerenkulkuun. Merenkulun astronomisen paikanmäärittelyn tähtiä mitattiin ja tunnisteltiin merenkulun pääopettajan johdolla planetaarion lisäksi Länsi-Mustasaaren rannoilta loiston katveesta. Nuorimman kurssin kadetit saivat merimiestaidon opetusta pääsääntöisesti Santahaminan koulutushallilla. Viikkojen opetussisällöt keskittyivät ase- ja laivatöiden aloille sekä merimiestaitoihin. Kouluttajina toimi sekä Merisotakoulun että miinalaiva Uusimaan henkilökuntaa.

Koronatilanteen kirvoittamana ja kokemuksista viisastuneena syntyi ajatus koulutuspurjehduksen kehittämisestä uudella tavalla. Parhaat uudet ideat yhdistettynä pitkällä ajalla kehittyneeseen malliin voivat luoda mallin, jolla koulutuspurjehdus saavuttaa taas uuden tason. Suunnittelutyö on tätä kirjoittaessa jo käynnissä laajalla rintamalla. Merisotakoulu on siis tässäkin suhteessa ajan hermolla ja kehityksen edelläkävijä.

Vuosien 2006–2020 reitit ja laivat*

9.5.–15.6.2006 MLC POHJANMAA

17.5.–20.5. Cádiz, Espanja – 24.5.–28.5. Napoli, Italia ja
4.–7.6. Ponta Delgada, Azorit, Portugali.

15.5.–20.6.2007 MLC POHJANMAA

25.–28.5. Gdynia, Puola ja 8.–12.6. Porto, Portugali.

29.4.–26.6.2008 MLC POHJANMAA

8.–12.5. Hampuri, Saksa – 22.–26.5. Casablanca, Marokko
ja 30.5.–2.6. Portsmouth, Iso-Britannia.

28.4.–10.6.2009 MLC POHJANMAA

5.–8.5. La Coruña, Espanja – 15.–19.5. Málaga, Espanja
ja 29.5.–1.6. Reykjavík, Islanti.

4.5.–10.6.2010 MLC POHJANMAA

11.5.–14.5. Bordeaux, Ranska – 21.5.–24.5. Ajaccio, Korsika,
Ranska ja 3.6.–6.6. Portsmouth, Iso-Britannia.

3.5.–18.6.2012 MLC POHJANMAA

8.5.–11.5. Falmouth, Iso-Britannia – 23.5.–27.5. New York,
USA ja 4.6.–6.6. Ponta Delgada, Portugali.

2.5.–14.6.2013 MLC POHJANMAA

13.–15.5. Alicante, Espanja – 21.–24.5. Split, Kroatia –
29.5. Málaga, Espanja ja 6.–10.6. Ventspils, Latvia.

5.5.–16.6.2014 MLC UUSIMAA

9.5.–12.5. Oslo, Norja – 23.5.–26.5. Barcelona, Espanja
ja 5.6.–9.6. Karlskrona, Ruotsi.

3.5.–15.6.2015 MLC HÄMEENMAA

13.–16.5. Santa Cruz de Tenerife, Espanja – 22.–25.5.
Livorno, Italia ja 5.–8.6. Gdynia, Puola.

3.5.–11.6.2016 MLC UUSIMAA

13.5.–16.5. Edinburgh/Leith, Iso-Britannia – 23.5.–26.5.
Porto/Leixoes, Portugali ja 3.6.–5.6. Tallinna, Viro.

3.5.–11.6.2017 MLC HÄMEENMAA

14.–17.5. Funchal, Madeira, Portugali – 24.–27.5. Dublin,
Irlanti ja 1.–4.6. Szczecin, Puola.

29.4.–10.6.2018 MLC UUSIMAA

9.–12.5. Hampuri, Saksa – 19.–22.5. Málaga, Espanja ja 31.5.–3.6.
Klaipeda, Liettua.

6.5.–16.6.2019 MLC HÄMEENMAA

17.–21.5. Las Palmas, Gran Canaria, Espanja – 29.5.–1.6. Cher-
bourg, Ranska ja 5.–9.6. Kiel, Saksa.

4.5.–14.6.2020 MLC SIMUMAA/MLC UUSIMAA

Koulutus Suomenlinnassa ja Santahaminassa 4.–22.5. ja 1.–4.6.
Merellä 25.5.–29.5. ja 5.6.–12.6.

* Koulutuspurjehdukset vuoteen 2005 on esitelty aiemmissa
vuosikirjoissa.

Täydennyskoulutusosasto

Täydennyskoulutusosasto on suoraan Merisotakoulun johtajan alaisuudessa toimiva Merivoimien aliupseereiden täydennyskoulutusta antava koulutusorganisaatio. Täydennyskoulutusosasto suunnittelee, valmistelee ja järjestää Merisotakoulussa toteutettavan aliupseereiden täydennyskoulutuksen. Aliupseereiden täydennyskoulutus koostuu kolmesta tasosta: perus-, yleis- ja mestaritaso.

Aliupseereiden täydennyskoulutuksen lisäksi osasto vastaa myös Merivoimien koulutuskalenterin määrittelemien erillisten kurssien tai opetustapahtumien johtamisesta sekä järjestelyistä. Tällaisia kursseja ovat mm. koulutustaidon, johtamisjärjestelmäalan, tiedustelutoimialan sekä operatiivisen alan kurssit.

Täydennyskoulutusosaston henkilöstöorganisaatiossa on osaston johtaja, kaksi kurssin johtajaa sekä neljä linjanjohtajaa. Kurssin- ja linjanjohtajat suunnittelevat ja johtavat oman erikoisalansa koulutuksen ja osallistuvat myös itse aktiivisesti aliupseereiden opetukseen. Osaston johto vastaa yksikön hallinnosta ja yhteydenpidosta Merisotakoulun johtajaan sekä tarvittaessa Merivoimien esikunnan koulutustoimialaan, joka ohjaa ja johtaa Merivoimien täydennyskoulutusta.

Perustason merivoimaopinnoissa opiskelee Merivoimien tarpeen mukaan 25–30 opiskelijaa. Perustason aliupseeri on sotilasuransa alkutai-paleella ja ilmoittautuu täydennyskoulutukseen tyypillisesti vuoden kuluessa siitä, kun on saanut määräaikaisen viran Merivoimien hallintoyksiköstä. Perustason kurssilaisilla voi olla vaihtelevat taustat, varusmiespalveluksesta juuri kotiutuneesta miehestä tai naisesta aina muun siviilityö- tai laajemman opiskelukokemuksen omaavaan henkilöön.

Yleistason opintokokonaisuuteen ja erikoisalan opintoihin ilmoittautuu tyypillisesti noin viiden virkavuoden jälkeen 6–12 kokeneempaa aliupseeria riippuen Merivoimien ja hallintoyksiköiden tarpeesta. Mestaritason opinnot on tarkoitettu kokeneelle noin 20 virkavuotta palvelleille valituille kokeneille aliupseereille. Mestaritason opintoihin pääsyn edellytys on, että opiskelemaan tulevalle aliupseerille on osoittaa mestaritason aliupseerin työtehtävä ja hän on käynyt tarvittavan Puolustusvoimien täydennyskoulutusten tarjonnan. Mestarit ovatkin valmistuessaan oman alansa ehdottomia kärkiosaajia. Tämä asettaa myös korkeat laatuvaatimukset järjestettävälle mestaritason opinnoille.

Täydennyskoulutusosaston päätehtävä ja ydintoiminta voidaan kiteyttää laadukkaiden Merivoimien aliupseereiden täydennyskoulutuksien opintokokonaisuuksien järjestämiseen ja ennen kaikkea niiden jatkuvaan kehittämiseen merellisessä toimintaympäristössä.

Aliupseerikoulutuksen uudistus

Aliupseereiden koulutus elää tällä hetkellä uudistusvaiheessa. Edellinen uudistustyö toteutettiin vuoden 2015 aikana ja sitä jatkettiin osittain vuoden 2018 aikana. Nyt vuonna 2020 loppuun saatettavan uudistustyön tarkoituksena on, että aliupseeri on työnantajansa käytössä yhä joustavammin sekä entisestään korostaa yksilön vastuuta osaamisen kehittämisessä. Uudistuksen tuloksena joukko-osastojen vastuulla on yhdessä aliupseerin kanssa määrittää tuleva osaamisen tarve. Tietojen ja taitojen kehittämistä on tarkoitus tapahtua aliupseerilla koko työuran ajan eri menetelmiä hyödyntäen. Tällä tavoitellaan elinikäisen oppimisen prosessia.

Uudistuksen tullessa voimaan vuonna 2021 aliupseereiden opintokokonaisuuksien välinen täydennyskoulutus on myös osa aliupseeriston koulutusta. Yleis- ja mestaritason opintokokonaisuuksia edeltävät jatkossa vähintään 15 osaamispisteen laajuiset opinnot. Vuonna 2018 Puolustusvoimien täydennyskoulutuksessa otettiin käyttöön opintojen mitoitussysteemi, osaamispisteet. Yksi osaamispiste tarkoittaa opiskelijalta noin 27 tunnin työpanosta osaamisen eteen. Tarkoituksena on, että aliupseeri voi hankkia tarkoituksenmukaista osaamista myös Puolustusvoimien kurssitarjottimen ulkopuolelta muissa oppilaitoksissa kotimaassa tai jopa ulkomailla. Myös vapaa-ajalla suoritettavat opinnot voidaan jatkossa aliupseerilta hyväksyä, mikäli niiden sisältö tukee työntekijän nykyistä tai tulevaa tehtävää.

Merisotakoulussa aliupseereiden koulutuksen uudistustyön yksi keskeisiä tavoitteita on modernisoida opetuksessa käytettäviä opetusmenetelmiä. Oppimisympäristöjen kehittäminen on ollutkin Merisotakoulussa viimeisten vuosien aikana suunnitelmallista, mikä tarjoaa oivat mahdollisuudet myös täydennyskoulutusjärjestelmän opetuksen kehittämiselle. Täydennyskoulutuksen merenkulkualalla on tähänkin saakka pyritty tehokkaasti hyödyntämään merenkulku-

simulaattoria, ja rannikkojoukkoalan aliupseereiden opetuksessa virtuaalista koulutusympäristöä sekä esikuntasimulaattoria. Aliupseereiden koulutusjärjestelmän uudistyössä on tarkoitus myös yhdistää entistä enemmän kadettien sekä aliupseereiden opetustapahtumia ja opintojaksoja.

Tasokurssien ajallisesti lyhentyessä ja aselajilinjojen poistuessa aliupseereiden opiskelu ja fyysinen läsnäolo jatkossa hajaantuu. Tulevaisuudessa onkin tärkeää, että nykyinen ja tuleva aliupseeristo vaalii jatkossakin oman ammattiryhmänsä perinteitä ja arvoja, vaikka yhteiset kurssit vähenevätkin. Aliupseeristo muodostaa tulevaisuudessaakin Puolustusvoimien erityisosaajien ja kouluttajien selkärangan yhä kansainvälistyvässä toimintaympäristössä.

Reserviupseeriosasto

Reserviupseeriosasto kantahenkilökunnan silmin

Reserviupseeriosasto on Merisotakoulun yksiköistä kantahenkilökunnan määrässä mitattuna pienimmästä ja kokonaishenkilömäärältään suurimmasta päästä. Kaikki Merisotakoululla palvelevat varusmiehet kuuluvat hallinnollisesti Reserviupseeriosastoon. Osaston päätuote on saapumiserittäin järjestettävä Merivoimien reserviupseerikurssi, mutta viime vuosina muiden varusmiesten osuus osaston vahvuudessa on merkittävästi lisääntynyt.

Kantahenkilökunnan työskentely Reserviupseeriosastolla on mielenkiintoista ja monipuolista; omasta tehtävästä riippumatta jokaiselle sopimussotilaasta osastonjohtajaan on tarjolla laaja kirjo työtehtäviä hallinnosta koulutuksen suunnitteluun ja kouluttamiseen. Kenties palkitsevinta on mahdollisuus kohdata kouluttajan roolissa kovin monenlaisia ihmisiä – saman katon alle mahtuu RU-kurssilaisia rannikko- ja laivastojoukoista, kuin myös sotilaspoliiseja, laivakokkeja ja lukuisissa eri erityistehtävissä palvelevia varusmiehiä. Vaikka varusmiesten tehtäväkenttä on kirjava, kaikkia yhdistää ylpeys palvelupaikasta Merisotakoululla.

Reserviupseerikurssi varusmiehen silmin

Merivoimien reserviupseerikurssi on ainutlaatuinen kokemus varusmiehelle. Koululle saapuessa voi vain ihastella sen jyrkeitä raameja. Rakennuksen historiallisuus ja hyvä sijainti luovat siitä täydellisen paikan suorittaa palvelusta. Sen paksut kiviseinät ja pitkät käytävät täytettyinä alusten pienoismalleilla sekä muilla koriste-esineillä tekevät pysyvän vaikutuksen jokaiseen kurssilaiseen.

Kurssilaisen arki on monipuolinen sekoitus oppitunteja ja käytännön harjoituksia. Merisotakoulu tarjoaa kompaktissa ympäristössä keskeiset palvelut arkeen – varusvarastosta sotilaskotiin ja saunaan. Koulun keskeinen sijainti mahdollistaa sujuvat mahdollisuudet kaupassa tai Helsingin keskustassa käyntiin. Iltavapaat muodostavat sinällään yhden osan kurssikokemuksesta. Opintosuunnasta riippuen merkittävä osa kurssista kuluu Suomenlinnan lisäksi myös maastossa tai merellä. Varusmiesten arki on tehty mahdollisimman vaivattomaksi. Tämä mahdollistaa täydellisen keskittymisen kurssin aiheiden opiskeluun.

Kurssin perinteet ovat pitkä jatkumo suomalaisten reserviupseerien ylpeyttä ja maanpuolustustahtoa. Niitä ei voi täysin pukea sanoiksi – vain kurssin käynyt henkilö voi ne täysin ymmärtää.

Esikunta- ja sotilaspoliisiosien varusmiespalvelus Merisotakoululla

Varusmiehen näkökulmasta Merisotakoulussa toimii monta eri linjaa ja kokonaisuus on hyvin monipuolinen. Merisotakoulun esikuntaryhmään kuuluvat erityiskomennusmiehet ja laivakokit. Pääesikunnassa suoritettavat erityistehtävät ovat esimerkiksi tiedustelijan tai varusmiestoimikuntien pääsihteerin tehtäviä. Graafikon tehtäviin kuuluu valo- ja videokuvaaminen ja jälkikäsittely. Tutkimusavustajat ovat erityisosaamisensa vuoksi tehtäviinsä valittuja ja he työskentelevät Meritaistelukeskuksessa eri projekteissa. Avustajan tehtävissä hyödynnetään heidän erityisosaamistaan. Laivakokit palvelevat Merisotakoulun koulutusaluksilla.

Merisotakoulun sotilaspoliisijoukkue vartioi historiallista kasarmi-aluetta. Sotilaspoliisit saapuvat Rannikoprikaatista Suomenlinnaan huolehtimaan tästä arvokkaasta tehtävästä. Vartioviikkojen lisäksi sotilaspoliisit kehittävät osaamistaan muun muassa taistelussa rakennetulla alueella. Sotilaspoliisin näkökulmasta Suomenlinna on erityisen hieno paikka suorittaa palvelus, sillä jokapäiväisen lipunnoston ja -laskun maisemat Kustaanmiekasta ja Merisotakoulun päärakennuksen katolta tekevät siitä unohtumattoman.

Tehtävästä riippumatta varusmiehet osallistuvat myös Reserviupseeriosaston järjestämään ase- ja ampumakoulutukseen, taistelukoulutukseen, marssikoulutukseen sekä liikuntakoulukseen.

Merisotakoulun ja Suomenlinnan nostalgiset rakennukset luovat ainutlaatuisen miljöön suorittaa varusmiespalvelus. Iltavapailta varusmiesten on mahdollista nauttia Suomenlinnan ilmapiiristä ja mieluista maisemista, jotka ovat merellisiä ja sisältävät monia arvokkaita rakennuksia. Varusmiespalvelus täällä ei ole tavallisimmasta päästä, mutta se on sitäkin mieleenpainuvampaa.

Merisotakoulun kansainvälinen koulutus

Merisotakoulun kansainvälinen koulutus on monipuolista yhteistyötä ja aktiivista opettaja- ja opiskelijavaihtoa sekä kansainvälisiin harjoituksiin osallistumista. Kansainvälistä koulutusyhteistyötä ylläpidetään erityisesti Ruotsin merisotakoulun kanssa, mutta myös muun muassa Norjan ja Saksan merisotakoulujen sekä Yhdysvaltojen merivoimien kanssa. Merisotakoulu toimeenpanee myös itse kansainvälistä opetusta ulkomaalaisille opiskelijoille – tästä esimerkkinä voidaan mainita vuosittain loka-marraskuussa toteutettava Shallow Waters Navigation Course eli kansainvälinen saaristomerenkulun kurssi. Merisotakoulun koulutuspurjehdukseen liittyy olennaisesti myös kansainvälinen osuus, joka on usein toteutettu osallistumalla Itämeren alueen kansainväliseen BALTOPS-merisotaharjoitukseen. Harjoituksessa opiskelijat harjaantuvat sekä kansainvälisessä toimintaympäristössä toimimiseen että harjoitustoimintaan ja osaharjoitusten suunnitteluun.

Ruotsin merisotakoulun kanssa tärkeimpinä yhteistyömuotoina on vuosittain toteutettava merellisen huollon harjoitus sekä mahdollisesti tulevaisuudessa aloitettava yhteistyö taistelukeskuskoulutuksessa. Lisäksi Ruotsin merisotakoulun kanssa on toteutettu molemminpuolista opettajavaihtoa. Lähitulevaisuudessa on nähtävissä myös mahdollisuus eri simulaattorijärjestelmien yhteiskäyttöisyydelle, jolloin samaan simulaation voi liittyä standardisoitujen simulaattoreiden ja yhteyksien avulla opiskelijoita sekä Suomenlinnasta että Karlskronasta. Suomen ja Ruotsin yhteistyömuodot on sovittu yhteistoiminta-

neuvotteluissa ja yhteistyön toteutumisesta arvioidaan ja uusia yhteistyömuotoja kehitetään vuosittain.

Norjan merisotakoulun kanssa kehittyvä yhteistyömuoto on osallistumisen laajentaminen fyysisesti ja henkisesti poikkeuksellisen vaativaan Operation Sea Warrior -harjoitukseen.

Merisotakoulun opiskelijat osallistuvat vuosittain lukuisiin tutustumis- ja opintokäynteihin sekä urheilukilpailuihin ulkomailla. Kutsutaanpa Merisotakoulun kadetteja myös muiden Pohjoismaiden kuninkaallisiin merisotakouluihin vuosijuhlien viettoon ja vastavuoroisesti heidän kadettejaan Merisotakoululla järjestettäviin merikadettianssiaisiin.

Kadetit osallistuvat vuorovuosina eri maissa järjestettäville Pohjoismaisille merikadettipäiville. Merikadettipäivät on merikadettien urheilu-, seminaari- ja laivastovierailutapahtuma, jonka ohjelmaan kuuluu urheilun ja seminaarin lisäksi lukuisa määrä erilaisista sosiaalisia tapahtumia. Tapahtuman tavoitteena on hyvien yhteispohjoismaalaisten suhteiden luominen merikadettien ja merisotakoulujen välillä. Merikadettipäiviä on järjestetty vuodesta 1948 ja Suomi on osallistunut tapahtumaan vuodesta 1967 lähtien. Suomi isännöi merikadettipäiviä viimeksi vuonna 2018, jolloin tapahtuma toteutettiin Turussa. Vuonna 2020 merikadettipäivät Norjan Bergenissä peruttiin COVID-19-pandemian takia. Myös vuoden 2021 merikadettipäivät on alustavasti suunniteltu pidettävän Norjassa.

Alkuvuonna 2017 käynnistettiin koulun tutkimusprosessin ja -organisaation uusi tarkastelu, jonka tuloksena laadittiin Merisotakoulun T&K-organisaation kokoonpanon muutosesitys. Muutoksessa Merisotakoulun päätehtävät sekä johto- ja koulutusorganisaatiot säilyivät ennallaan, mutta keskeisin ero aiempaan oli T&K-toiminnan organisoiminen yhdeksi joukkoyksiköksi. Uusi organisaatio tuli voimaan 1.1.2019, jolloin Merisotakoulun 1.1.2012 perustettu Meritaistelukeskus ja 1.1.2014 perustettu Tutkimuskeskus yhdistyivät uudeksi Meritaistelukeskukseksi (MERITSTKESK).

Uuden Meritaistelukeskuksen organisaatio mahdollistaa tutkimustoiminnan saumattoman jatkuvuuden siirryttäessä normaalioloista valmiuden kohottamisen kautta poikkeusolojen toimintaan. Valmiutta kohotettaessa keskuksen toimintaa tehostetaan ensi vaiheessa oman henkilöstön toimenpitein, kunnes kokoonpanoa on vahvennettu valikoiduilla reserviläisillä ja Merivoimien evp-henkilöstöllä.

Muutos on parantanut Merisotakoulun T&K-organisaation valmiutta ja vahvistanut sen poikkeusolojen toimintaedellytyksiä. Merivoimien T&K-toiminnan pitkän tähtäimen jatkuvuus on turvatumpaa, kun suhteellisen vähälukuisen asiantuntijahenkilöstön luonnolliseen poistumaan voidaan varautua ennakoivasti. Uudistuksessa Merivoimien tutkimustoimintaa tukevia toimintoja organisoitiin tarkoituksenmukaisemmalla tavalla, jolloin T&K-organisaation hallinnollisia päällekkäisyyksiä saatiin karsittua. Näin rajallisten tutkijaresurssien käyttö Merivoimissa on optimoidumpaa, jolloin organisaatio voi tehokkaammin hyödyntää tutkimushenkilöstön ominta osaamista. Oman tutkimusorganisaation pienen koon ja ongelmien monimutkaisuuden takia tarvitsee Merivoimat myös tulevaisuudessa toimintansa ja suorituskykyjensä kehittämisessä vaadittavan tutkimustiedon tuottamiseksi Puolustusvoimien muiden tutkimusorganisaatioiden sekä kotimaisten ja kansainvälisten tutkimusyhteisöjen tukea.

Meritaistelukeskus

Meritaistelukeskus on Merisotakoulun alainen joukkoyksikkö, joka toimii Suomenlinnassa ja Pansiossa. Meritaistelukeskuksessa työskentelee sekä sotilaita että siviilejä. Suurimmalla osalla henkilöstöstä on tutkijakoulutus.

Meritaistelukeskuksen tehtäviä ovat tutkimus- ja kehitystoiminta, hanketuki ja operaatioiden tuki. Meritaistelukeskuksen tutkimustoimintaa ohjaa Merivoimien esikunnan suunnitteluosasto. Tutkimus- ja kehittämistoiminta keskittyy sekä teknis-luonnontieteelliseen tutkimukseen että joukkojen käyttöperiaatteiden tutkimukseen.

Meritaistelukeskus tukee asiantuntemuksellaan myös Merivoimien kehittämiseen liittyviä hankkeita, keskeisimpinä Hamina-luokan modernisointi, uusi Laivue 2020 sekä pintatorjuntaan, miinantorjuntaan, raivaamiskykyyn sekä vedenalaiseen valvontaan liittyvät hankkeet. Operaatioiden tuen osalta taistelutekniset analyysit ovat keskeisiä ja laadukkaita Meritaistelukeskuksen tuotteita, joilla Merivoimien joukot saavat yksityiskohtaista palautetta suorituskyvystään.

Meritaistelukeskus kehittää myös suunnittelun tuen ja operaatioiden arvioinnin työkaluja ja menetelmiä, joilla tuetaan merioperaatioiden suunnittelua ja toimeenpanoa.

Meritaistelukeskukseen kuuluu keskuksen johtajan lisäksi tutkimusjohtaja ja neljä sektoria.

Keskuksen johtaja vastaa keskuksen johtamisesta ja resurssien käytöstä sekä normaali- ja poikkeusolojen toiminnan suunnittelusta ja valmiudesta. Tutkimusjohtajan vastuulla on Meritaistelukeskuksen tutkimustoiminnan suunnittelu, koordinointi ja tutkimusmenetelmät sekä yhteydenpito muihin tutkimusta tekeviin organisaatioihin.

Analyysisektorin tuotteita ovat Merivoimien joukkojen taistelutekniikkaa analysoivat raportit ja analyysit. Lisäksi sektori asiantuntemuksellaan osallistuu hanketukitehtäviin sekä tutkimus- ja kehitysprojekteihin. Sektori kehittää Merivoimien kykyä tuottaa taisteluteknisiä analyysejä niin laivasto- kuin rannikkojoukoistakin.

Pintasodankäynnin ja ilmapuolustuksen tutkimussektori toteuttaa pintatorjuntaan, ilmapuolustukseen ja amfibiosodankäyntiin liittyvät hanketuki- ja tutkimustehtävät. Lisäksi sektorilla on kokonaisvastuu Merivoimien toimintaympäristön mallintamisesta. Sektori vastaa myös Meritaistelukeskuksen käytössä olevan fyysisen ja tietoteknisen tutkimusympäristön ylläpidosta ja kehittämisestä.

Laivatekniikan sektori toteuttaa aluksiin liittyvät tutkimus- ja hanketukitehtävät. Keskeinen työ on alushankkeiden tukeminen. Lisäksi sektori tukee Rannikkolaivastoa alusten herättemittauksissa ja analysoi niistä saadut havainnot.

Vedenalaisen sodankäynnin sektori vastaa vedenalaisiin sensori- ja asejärjestelmiin liittyvistä hanketukitehtävistä ja tutkimusprojekteista. Keskeisiä sektorin tutkimuksen kohteita ovat miinat, miinantorjuntajärjestelmät ja torpedot sekä niiden käyttöperiaatteet.

Tulevaisuudessa Meritaistelukeskus kehittyy verkottuneeksi osaamiskeskukseksi, joka toimii tiiviissä yhteistyössä Puolustusvoimien tutkimuslaitoksen ja muiden puolustushaarojen taistelukeskusten kanssa.

Kansainvälinen yhteistyö tutkimustoiminnassa

Merivoimien kansainvälinen yhteistyö tutkimus- ja kehittämistoiminnassa on liittynyt uusien suorituskykyjen hankintaan. Uuden miinantorjunta-aluksen vastaanotossa tarvittavan tietämyksen luomiseksi tehtiin 2010-luvun alussa laajaa yhteistyötä mm. Yhdysvaltojen meri-

voimien ja Saksan puolustusvoimien tutkimusorganisaatioiden kanssa. Laskentamalleilla ja yhteisillä merikokeilla kehitettiin sota-alusten taistelunkestävyyden arviointimenetelmiä. Laskentamalleja testattiin mm. käytöstä poistetulla Helsinki-luokan ohjusveneellä tehdyissä shokkikokeissa. Näitä tuloksia hyödynnettiin uusien miinantorjunta-alusten vastaanottokokeissa.

Vedenalaisen sodankäynnin tutkimuksessa ja kehittämisessä tehdään yhteistyötä Ruotsin (FOI) ja Norjan (FFI) puolustusvoimien tutkimuslaitosten kanssa. Merivoimien tutkijat osallistuvat myös Euroopan puolustusviraston (EDA) eri tutkimushankkeisiin. Niistä Merivoimille tärkeimmät liittyivät merimiinojen raivaustekniikkaan ja vedenalaisten kommunikaatiojärjestelmien kehittämiseen.

Rakennukset & Monumentit

Päärakennus D13

Sairaalaksi rakennettu nykyinen päärakennus valmistui vuonna 1852. Sata vuotta aiemmin paikalle oli valmistunut yksikerroksinen tykistö-verstas sekä puinen keittiörakennus, jotka saivat väistyä uuden rakennuksen tieltä. Aiemmin käyttöön otettu sairaala, rakennus D12, toimi rakennuksen esikuvana ja molemmissa rakennuksissa olikin yhteneväinen pohjapiirustus. Julkisivut poikkesivat toisistaan jo heti uudemman sairaalan valmistuttua.

Rakennuksessa tehtiin laajoja muutostöitä jo 1800-luvulla. Vuonna 1860 osa sairaalataloista muutettiin majoituskäyttöön ja niihin majoitettiin sapööriataljoona eli linnoitus- ja insinööriataljoona (nyk. pioneeripataljoona). Rakennuksien D12 ja D13 väliin valmistui 1860-luvulla yhteisrakennus, joka liitti nämä kaksi rakennusta toisiinsa. Vuonna 1866 valmistui kahdeksan arestihuonetta. 1870-luvulla alimpaan kerrokseen valmistui keittiö, ruokala ja puuronkeittäjän tilat. 1886 rakennuksessa syttynyt tulipalo vaati sekin jälkien korjaamiseksi pienen kunnostuksen ja vuosisadan viimeisenä vuonna kuluneita lattialankkuja korvattiin asvaltilla. 1900-luvun ensi vuosina rakennuksessa sijaitsi keittiö, ruokala, teehuone sekä kirjurin, päiväystäjän ja muiden toimihenkilöiden huoneita.

Vuosina 1918–1919 rakennuksessa sijaitsi vankikasarmi ja veneeristen sairauksien sairaala. Samaan aikaan taloon oli sijoitettu Suomenlinnaan venäläisiltä jäänyttä sotasaalista, rakennuksia, tykkikalustoa ja muuta materiaalia inventoivan sotasaaliskonttorin päiväystäjän toimipiste.

1920-luvulla rakennus toimi saniteettivarastona ja lääkintävarikkona. Merisotakoulun siirtyessä vuonna 1935 Suomenlinnan Pikku-Mustan saarelle rakennus muutettiin koulun toimintaa palvelevaksi. Ensimmäiseen kerrokseen kunnostettiin päiväystysaula, luokkia, arestihuoneita ja tupia. Toisen kerrokseen sijoitettiin kouluttajien huoneita ja ylimmän kerroksen kappeli muutettiin juhla- ja voimistelusaliksi.

Sankariaula

Sankariaulassa on esillä sodassa kaatuneiden Merisotakoulun oppilaiden muistoksi Jonas Cedercreutzin suunnittelema sankaritaulu sekä rannikkotykistön Pro patria -taulut. Sankaritaulun messinkilaatoissa on kaikkien niiden 195 Merisotakoulun oppilaiden nimet, jotka menehtyivät toisen maailmansodan aikana.

Lisäksi erilliset kunniataulut (joista pääosa on myös tuossa kokonaisluvussa 195)

- 16 nimeä, Teikarin taistelussa kaatuneet
- 6 nimeä, Kunnia isänmaa
- 37 nimeä, Pro Patria 1939–1944

Kunnioittaakseen menneiden polvien urheutta ja uhrauksia, Merisotakoulusta valmistuvat kurssit laskevat perinteisesti seppeleen sankaritaulujen eteen.

Veteraanिताulut

Päärakennuksen aulan maatasen seinillä on kolme koulun viidestä niin sanotusta veteraanिताulusta, jotka on maalannut suomalainen meritaiteilija Håkan Sjöstrom. Suuret taulut kunnioittavat aiheillaan sukellusvene-, panssarilaiva- ja miinaveteraanien muistoa. Taulut koululle on lahjoittanut Merisotakoulun Perinneyhdistys.

Ilmarinen

Aulan maatasossa on myös panssarilaiva Ilmarisen pienoismalli. Ilmarinen upposi 13.9.1941 operaatio Nordwindissä, jossa sillä oli tehtävänä harhauttaa venäläisiä ajamalla alusosastossa Utöstä etelään. Aluksen upotti todennäköisesti keularaivaimeen eli paravaaniin tarttunut vihollisen kosketusmiina. On arvioitu, että tapahtumien kulku olisi ollut: paravaani rikkoutui aluksen kääntyessä, taittui kiinni aluksen kylkeen ja miina räjähti. Turmassa kuoli 271 merisotilasta ja 132 pelastui.

Mietelauseet

Päärakennuksen sisällä katse kiinnittyy seinälle maalattuihin lauseisiin tai oikeastaan lainauksiin. Tekstit sijaitsevat pääosin toisessa ja kolmannessa kerroksessa.

Merisotakoulun johtajana vuoden 1945 lopussa aloittanut eversti Viljo Volter Valtanen valitsi tiettävästi kaikki seitsemän seinille maalattua kannustuslausetta. Lauseet kertovat tuon sotien jälkeisen ajan arvo-maailmasta. Lauseet on maalattu todennäköisesti joulukuun 1945 ja toukokuun 1946 välillä.

Muistetuimmat tekstit nykyään ovat kahden tunnetun 1800-luvun suomalaisen kirjailijan.

”Täällä ei auta valitus ja murhe, vaan työ ja toimi” –Aleksis Kivi
”Kansakunnan tulee luottaa ainoastaan itseensä” –J.V. Snellman

Kiven lause sijaitsee toisessa kerroksessa reserviupseerioppilaiden käytävällä. Nykyisillä kurssilaisilla on perinteenä läppäistä kädellä tätä seinään, oven yläpuolelle, maalattua lausetta kulkiessaan ovesta. Tämäkin kuten monet koulun perinteet liittyvät kunnioitukseen ja se on ikään kuin yhteys aiemmin koulun käytävillä kulkeneisiin oppilaisiin. Lause on Kiven romaanista Seitsemän veljestä. Veljeksistä Aapo esittää lauseen heidän pohtiessaan lukkarille kouluun menoa.

Snellmanilta lainattu kannustuslause on toukokuussa 1863 julkaistusta tekstistä ”Sota vai rauha Suomelle”. Tämä tunnettu lause on nähtävillä kolmannen kerroksen seinällä. Samassa kerroksessa liikunta- ja juhla-salin oven yläpuolella on suomalaisten kadettiupseerien tunnuslause **”Constantem decorat honor”**, kunnia kestävän palkka tai kestävää koristaa kunnia.

Päärakennuksen kolmannessa kerroksessa nykyisen täydennyskoulutuosaston oven yläpuolella sijaitsee historian lentävä lause; **”Jos haluat hallita toisia, opi hallitsemaan itseäsi”**.

Lisää historiallisia lauseita löytyy toisen kerroksen reserviupseerioppilaiden käytävältä; **”Urhoollinen ei ole se, joka ei tunne pelkoa, vaan se, joka pelkonsa tahdonvoimalla tukahduttaa”** ja **”Jota koulu kovempi sitä oppi selkeämpi”**.

Ensimmäisessä kerroksessa ovat sijainneet entiset rangaistushuoneet; myöhemmin niitä on myös kutsuttu putkiksi. Molempien seiniin on maalattu sama lause: **”Muutamat miehet eivät tiedä erotusta tilaisuuden ja kiusauksen välillä”**.

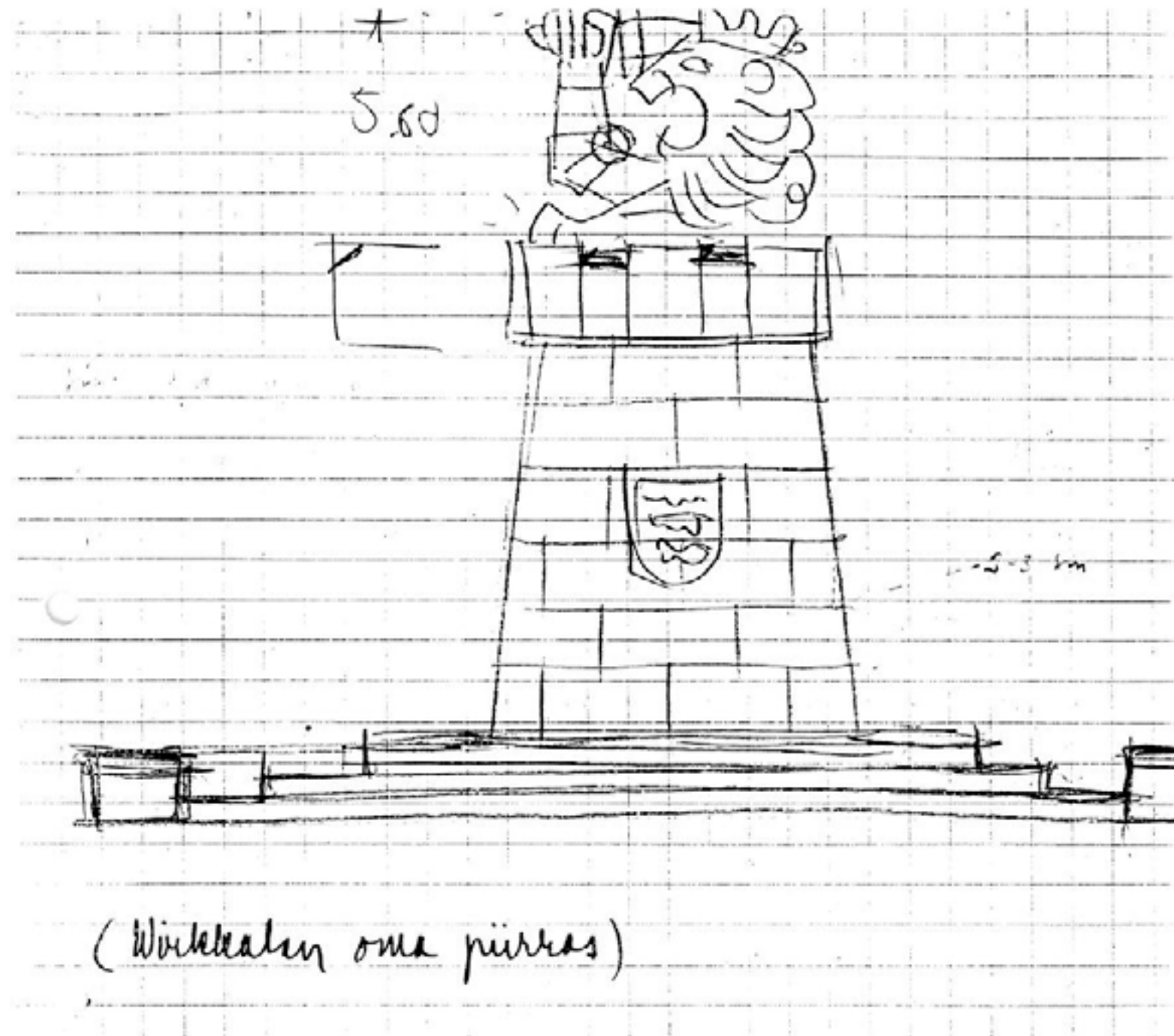
TÄÄLLÄ EI AUTA VALITUS JA
MURHE, VAAN TYÖ JA TOIMI
ALEKSIS KIVI

JOTA KOULU KOVEMPI
SITÄ OPPI SELKEÄMPI

URHOOLLINEN EI OLE SE, JOKA EI TUNNE PELKOA
VAAN SE, JOKA PELKONSA TAHDONVOIMALLA TUKAHDUTTAA

MUUTAMAT
TILAISUUDEN JA K

Merisotakoulun leijonapatsaan historiikki

Kirjoituksen on laatinut kapteeni Pentti Myyryläinen, 30.10.1948

"Keväällä v. 1942 eversti A.E. Lyytisen ollessa Äänisjärven Rannikkoprikaatin komentajana toimeenpantiin prikaatissa kilpailu Äänisen rannikko- ja saaristotaisteluissa kaatuneiden sankarivainajien muistopatsaan aikaansaamiseksi. Kilpailun voitti luutn. Tapio Virkkala, eräs tunnetuimmista nuoren polven kuvanveistäjistämme, tykkimies (kuvanveistäjä) Oiva Heleniuksen tullessa toiseksi. Saman vuoden syyskesällä voittaja komennettiin Puhtosaaren tukikohdan päällikön tehtävistä patsasta tekemään, ja hän sai valita itselleen muutamia Apulaisia.

Aluksi Virkkala teki leijonapatsaansa kipsimallin luonnolliseen kokoon. Yhdessä apulaisensa, kersantti (taiteilija) Sulo Jutilan kanssa hän valitsi kiven Soksusta, josta m.m. Napoleonin sarkofagin ja Moskovon Punaisen torin kivetkin ovat peräisin. Kivi on tummanpunaista hiekkakiveä (sitä kutsuttiin aikaisemmin punagraniitiksi) joka kovuudeltaan on lähes kaksinkertaista graniittiin verrattuina. Mainita voidaan, että koelaitoksen suorittaessa lujuuskokeita 5x5x20 kappaleilla, graniitti kesti 900 kg, mutta tämä 1600 kg.

Apulaisiksi kiven hakkaamiseen oli siviiliammattinsa perustella valittu korpr. Laihonen ja korpr. Aaltonen, kotoisin Lokalahdelta, sekä korpr. Hasselherg, kotoisin Tammisaaresta. Osittain oli työssä mukana myöskin korpr. Tanskanen. Kivet haettiin Soksusta proomulla. Niiden siirtäminen oli vaikeata, sillä Soksun kivilouhimoita oli kapearaiteisten ratojen kiskot suurimmaksi osaksi purettu ja patsaskivi yksin painoi n. 7 tonnia. Oli meneteltävä siten, että löytyneitä kiskoja siirrettiin jatkuvasti eteenpäin kunnes oltiin laiturilla. Kiveä proomuun nostettaessa vintturi petti, ja koko proomu oli vähällä kaatua. Äänislinnan eteläpuolella sijaitsevassa Uusiselässä, johon proomu tuotiin, oli taas suuria vaikeuksia kivien nostamisessa laiturille. Hakkuutyö suoritettiin Uusiselässä eräässä vajassa, joka kuului silloiselle Ään.RPrtn autokomppanialle, ja karkean työn tekivät Jutila sekä mainitut korpraalit. Kun kivi oli kovaa ja käytettävissä oli vain Soksusta löydettyjä poria, joiden karkaisutapaa ei tunnettu, saatiin tehdä tavattomasti työtä ennen kuin ne pitivät.

Käsistään taitavaksi tunnettu Aaltonen toimi seppänä ja oppi kokeillen karkaisemaan porat oikein. Suomalaisia tai ruotsalaisia kiviporta ja -meisseleitä ei ollut. Hankkeen alullepanija, ev. Lyytinen kävi usein katsomassa työtä, joka kesti n. 6kk. talvella 1942-43 ja joka tehtiin kokonaan käsin. Kiveä oli hakattava hyvin varovasti, sillä lukuisat lustot aiheuttivat lohkeamisvaaran.

Patsaan paikaksi valittiin Äänislinnan etelälaidassa oleva hallitseva ja aukea mäki, jonka rinteessä Muurmannin rata kulkee. Alunperin aiottiin patsas pystyttää kohta valmistuttuaan, mutta kenr.lutn. Hägglund VH AK:n komentajana ratkaisi asian siten, että patsas pystytettäisiin vasta rauhan tultua. Tämän johdosta se valmistuttuaan varastoitiin.

Patsaan jalustan muodosti ylöspäin loivasti kapeneva torni, jossa oli 7 kerrosta kiviä, kunkin korkeus n. 50 cm, ja niiden päällä edellisiä vähän korkeampi ja leveämpi alusta leijonalle. Tornin molemmin puolin oli 3 porrasaskelmaa punaisista kivistä ja kulmissa pylväät, jotka olivat vähän matalampia kuin ylin askelmatasanne. Tornin molempijn sivuihin piti kiinnittää niinikään punakivistä hakattu reliefi. Toiseen näistä oli hakattu

Äänisjärvi, Pohjanlahti,
Auranrannat, Vienansuu,
siin' on suomalainen mahti
jok' ei oo kenenkään muun!

Toisen tekstistä ei olla varmoja, mutta muistitiedon mukaan se kuului:

Tämän patsaan pystytti Äänisen Rannikkoprikaati niiden aseveljiensä muistoksi, jotka valtasivat Äänisen rannat ja turvasivat Suur-Suomen vapautta vuosina 1941 -

Patsaan kokonaiskorkeus oli n. 560 cm.

Suomalaisten joukkojen vetäytymiseen Itä-Karjalasta ja samanaikaiseen materiaalin evakuoimiseen ei kuljetuskalustoa ollut riittävästi. Jokaisella oli sitäpaitsi tärkeämpiäkin tehtäviä kuin kivipatsaan evakuoiminen. Tästä syystä on luetteva yksinomaan Ään. HPr:n asetoimiston päällikkönä toimineen kapteeni, dipl.ins. Haartmanin ansioksi että leijonapatsas ja reliefit tulivat Kanta-Suomeen. Kerrottiin hänen pistooli kädessä pakotaneen ottamaan jo alas nostetun patsaan takaisin junaan Äänislinnan asemalla aivan viimeisinä päivinä, jolloin sieltä vielä junia lähti.

Muistomerkin muut osat jäivät varastoonsa, ja alussa mainittu kipsimalli E/Ään. RPr:in upseerikerhoon, johon se oli sijoitettu. Muiden tavaroiden mukana patsas siten tuli Pansioon, josta ev V. Valtanen MeriSK:n johtajana sai sen siirretyksi Suomenlinnaan v. 1945. Täällä todettiin, että patsaasta kuljetuksen aikana oli lohjennut muutamia pienehköjä kappaleita. Ne muurattiin paikoilleen, mutta saumat jäivät kuitenkin näkyviin. Patsas sijoitettiin koulun ala-aulaan tarkoitusta varten tehdyn puualustan päälle. V.1947 suunnitteli maj. T.Knuuttila nykyisen harmaasta kivistä muuratun alustan koulun edustalle. Reliefit, joiden tekstit osittain peitettiin savella, pantiin patsaan alle.

Mainita voidaan vielä, että RTR 4tssä linnakkeiston komentajana ja rykmenttiupseerina toiminut kapteeni, Savonlinnan kaupunginsihteeri E. Häyrinen yritti saada patsasta Savonlinnaan, jonka ympäristöstä huomattava osa Äänisen rannoilla kauimmin olleista joukoista oli kotoisin. Ehdottipa hän sellaistaikin, että ryhdyttäisiin venäläisten kanssa neuvotteluihin muistomerkin Äänislinnaan jääneiden osien ostamiseksi ja siirtämiseksi Suomeen. Asian arkaluontoisuuden vuoksi se kuitenkin raukesi.”

Keväällä 1994 patsas nostettiin alustaltaan ja kuljetuksien aiheuttamia halkeamia korjattiin. Samalla kivitalut puhdistettiin ja poistettiin leijonan alta. 18.10.1994 Merisotakoulun vuosipäivän yhteydessä kivitalut paljastettiin nykyisille paikoilleen koulun päärakennuksen toisen ja kolmannen kerroksen välitasanteelle.

Koulun alueen tykit

Merisotakoulun pihamaalla sijaitsee viisi historiallista tykkiä. Näistä kaksi vanhinta on laivatykkejä 1700-luvulta ja ne sijaitsevat pääraKENnuksen edustalla. Rannalla Maitolaiturin alueella sijaitsee vielä kolme tykkiä, sukellusvene Vetehisen kansitykki sekä tykkivene Karjalan kaksi tykkiä.

Ruotsin vallan aikaiset tykit pääraKENnuksen edessä

Koulun pääraKENnuksen sisäänkäyntiä vartioi kaksi tykkiä. Ne ovat peräisin Ruotsin vallan ajalta, jolloin vuonna 1756 perustettiin Viaporiin Saaristolaivaston Suomen eskaaderi. Tuohon aikaan eskaaderilla tarkoitettiin laivaston yksikköä.

Tänä päivänä tykit palvelevat osana koulun juhlia ja perinteitä. Useat valmistujaiskuvat ja kurssikuvat otetaan niiden väliin asettautuneina. Merikadettien perinteenä on pitää vanhimmalle valmistuvalle kadettikurssille ulosampumisseremonia. Seremoniassa jokainen valmistuva kadetti kutsutaan ulos vuoron perään ja he jäävät seisomaan tykkien väliin. Tykeillä ammutaan kunnialaukaus, jonka aikana kadetit heittävät upseerin lakkinsa ilmaan. Nykyään nuo tykin laukaukset on korvattu pienillä konfettitykeillä.

Pikku-Mustasaaren pohjoiskärjessä entisen maitolaiturin alueelle on sijoitettu kolme tykkiä, jotka ovat osallistuneet Suomen sotiin.

Vetehisen kansitykki

Sukellusvene Vetehinen rakennettiin 1930-luvun alussa ja se kuului Suomen laivaston Vetehis-luokkaan yhdessä Vesihiden ja Iku-Turson kanssa. Sukellusveneet operoivat aktiivisesti jatkosodan vuosina Suo-

menlahdella. Aluksen keulakannella oli ruotsalaisvalmisteinen 76/48 Bofors laivatykki, malli 1928 ja putkinumero 1.

5.11.1942 Vetehinen kävi taistelun venäläisen Hauki-luokan sukellusveneen (kylkinumero 305) kanssa Ahvenanmaan vesillä. Vetehinen ampui torpedon lisäksi kansitykillä kaikkiaan kuusi kranaattia kohti vihollisen sukellusvenettä. Ainakin yksi kranaateista osui torniin ja kaksi muuta osumaa havaittiin. Lopulta Vetehinen upotti venäläisten sukellusveneen puskemalla sen syvyyksiin. 305 löytyi vuonna 2006 Ruotsin Grisslehamnin edustalta.

Kaksi laivatykkiä

Tämä tykkimalli oli käytössä jatkosodassa Suomen laivastolla. Tykkejä oli ainakin miinalaiva Ruotsinsalmella sekä tykkivene Karjalalla ja Turunmaalla. Merisotakoulun rannassa 75/50 Obuhov -tykkien lavetit asennettiin tykkivene Karjalaan 1919 ja ne olivat aluksella jatkosodan loppuun asti. Toiset putket on vaihdettu lavetteihin sodan jälkeen. Näistä n:o 873 on ollut asennettuna raivaaja Altairiin vuonna 1920. Altair oli tuolloisen Miinanetsintälaivueen johtoalus. Laivue tukeutui tuolloin Suomenlinnan Länsi-Mustasaarelle.

Maitolaiturin alueen tykit kunnostettiin Russarön järeä -talkooryhmän voimin kesällä 2020 järjestetyllä Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen kurssilla. Peruskunnon parantamisen lisäksi sukellusveneen kansitykin väri palautettiin laivaston harmaasta sodan ajan ulkoasuun mustaksi ja laivatykitkin saivat uuden harmaan maalin.

Planetaario D15

Vuonna 1820 valmistunut neliönmuotoinen rapattu kivinen vartiotupa rakennettiin aiemman hirsisen vartiotuvan tilalle. Rakennuksessa oli huone upseereille, sotilaille sekä huone pidätetyille. Suomen itsenäistyttyä rakennuksessa oli lyhyen aikaa punavankileirin keittiö ja ruokala. Rakennus on toiminut muun muassa karttavarastona ja putkana, kunnes se vuonna 1981 saneerattiin merenkuluopetuksen planetaarioksi.

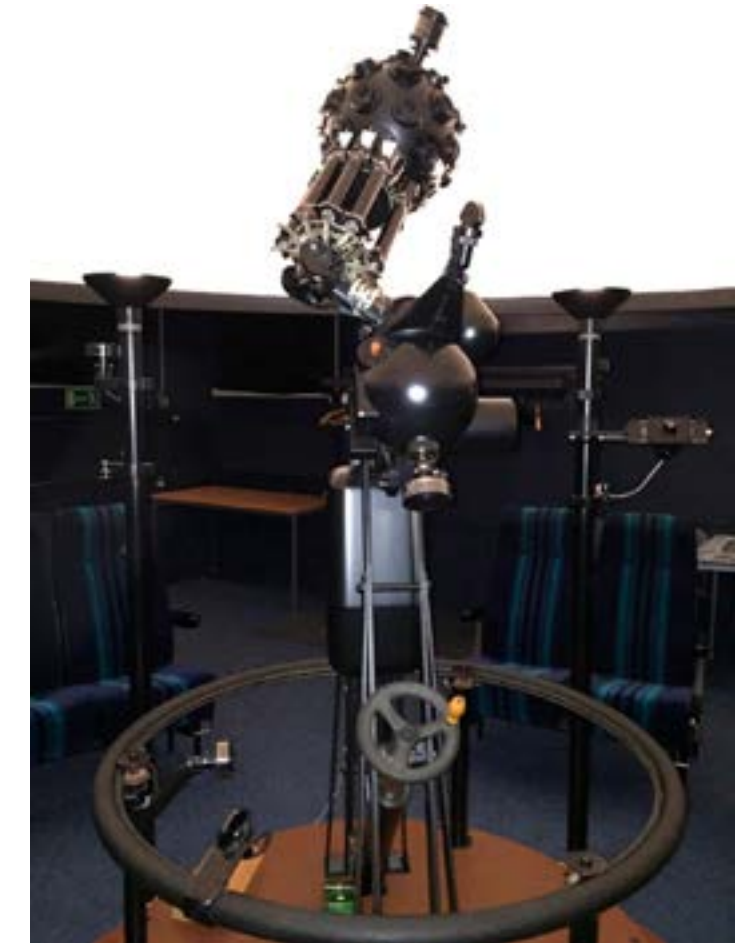
Merisotakoulun planetaario on Suomen vanhimpia vielä palveluksessa olevia planetaarioita. Planetaariossa opetetaan astronomisen paikanmäärityksen perusteita vuosittain aliupseerien merenkulkulinjalle sekä merikadeteille.

Planetaarion katossa olevaan puolikkaan pallon muotoiseen kupuun tuotetaan yli 6 000 tähteä kattava pohjoisen pallonpuoliskon tähtitaivas yhden hehkulampun voimalla. Laitteisto on Carl Zeissin valmistama ZKP-1 (Zeiss Kleinplanetarium) vuodelta 1977. Hankintavuonna hinta oli 91 000 markkaa. Silloin samalla summalla olisi saanut laadukkaan saksalaisen perheauton taikka kohtuullisen kokoisen omakotitalon.

Planetaariossa on mahdollista asettaa tähtitaivas minkä tahansa ajan kohdan mukaan, kun käytössä on halutun päivämäärän Nautical Almanac, josta tähtitaivaalle saadaan kunkin päivän asetusten perustiedot. Jokainen voi siis käydä planetaariossa tarkistamassa missä asennossa olevien tähtien alla on syntynyt.

Koulutuksessa kurssilaiset opettelevat planetaarion avulla astronomisessa paikanmäärityksessä tarvittavat taivaanpallon osat ja merenkulun tähdet, joita käytetään paikan määrittämisessä.

Planetaariossa tapahtuva opettelu valmistelee kurssilaisia merellä tapahtuvaa taivaankappaleiden tunnistamista ja korkeuden mittaamista sekä mittauksista tehtävää sijoittajan määrittystä varten. Osaaminen mitataan vuosittaisella koulutuspurjehduksella.

Merisotakoulun luokkarakennus D12

Sairaalarakennuksen rakennuspiirustukset valmistuivat vuonna 1821 ja itse rakennus valmistui 1830-luvulla. Sairaalan pääsuunnittelijana pidetään Carl Ludvig Engeliä. Sairaalalla on ollut useita nimiä. Valmistuttuaan se toimi Viaporin sotilaspuolisairaalana, sittemmin Merihallinnon sairaalana ja vuonna 1870 siitä tuli rykmentin sairaala. Sairaalatoiminnan ohella rakennus oli myös majoitustila. Siellä majoittuivat muun muassa sotilasoijennuskomppania ja välskärioppilaat.

Rakennus on historiansa aikana käynyt läpi useita muutos- ja parannustöitä: 1860-luvulla rakennusten D12 ja D13 väliin rakennettiin nivel, Suomen armeijan aikana rakennuksen keskiosaa korotettiin kolmannella kerroksella ja tehtiin muutoksia porraskäytävään ja ikkunoita suurennettiin.

Vuosina 1919–1965 rakennuksessa toimi Keskusosastilassairaalan alainen Helsingin Sotilassairaalan hoitautiosasto. Sairaala-aikana rakennus sai kolmannen kerroksen ja julkisivuun tuli pieniä muutoksia ikkunoiden uusimisen myötä.

Merisotakoulun aikakausi rakennuksessa käynnistyi 1940-luvun lopulla, jolloin koulun ruokala, keittiö ja varusvarasto siirrettiin Länsi-Mustasaarelta Pikku-Mustasaarelle.

Vuosien vieressä rakennusta on muutettu koulun tarpeita vastaavaksi. Talvella 1993–1994 kolmannen kerrokseen sisustettiin uusi auditorio, joka on nykyään nykyaikainen simulaattoriluokka sisältäen mm. merenkulkusimulaattorin kaksine komentosittoineen. Rakennuksessa sijaitsee nimensä mukaisesti myös luokkia sekä virtuaalinen oppimisympäristö.

D12 tarjoaa myös työtilat koulun Korkeakouluosastolle ja Meritaistelukeskukselle. Ruokala, sotilaskoti, kuntosali ja varusvarasto toimivat myös edelleen rakennuksessa.

Matti Kurki -messi, messin aula ja aluksen potkuri

Fregatti Matti Kurki palveli Suomen laivaston koululaivana vuosina 1962–1974. Alus poistettiin käytöstä vuonna 1975 ja jäljelle jäänyttä laivan kalustoa sekä esineistöä siirrettiin Merisotakoululle Suomenlinnaan. Aluksen messin kalusto on edelleen käytössä kokous- ja ruokailutilana Merisotakoulun Matti Kurki -messissä.

Aluksen paapuurinpuoleinen potkuri sijoitettiin Upinniemen varuskuntakerhon eteen muistomerkiksi. Upinniemen kerhon toiminnan päätyttyä potkuri siirrettiin Merisotakoulun D12-rakennuksen pohjoispuoleiselle pihalle vuonna 2019. Potkuri on nähtävissä Matti Kurki -messin ikkunasta ja muodostaa näin yhtenäisen kokonaisuuden.

Matti Kurki rakennettiin Ison-Britannian Bristolissa ja valmistui vuonna 1946. Potkuri tilattiin kuitenkin Kanadasta Owen Soundin kaupungissa sijainneesta Kennedy and Sons'in laivanvarustamolta. Aluksen kaksi potkuriä saivat laivan kulkemaan noin 19 solmun nopeutta. Potkuriin lyödyistä merkinnöistä pystyy edelleen näkemään sarjanumeron, valmistumispäivän 14.12.1943 ja Lloyd'sin sertifioinnin. Merkinnät sisältävät myös tiedon potkurin halkaisijasta, noususta ja kätsyydestä. Suomessa potkuriin on tietysti lyöty telakoinnin yhteydessä torni-logo.

Matti Kurki -messin aulasta löytyvät miinalaiva Hämeenmaan ja miinalaiva Uusimaan pienoismallit.

Hämeenmaa-luokan miinalaivat valmistuivat vuonna 1993 ja ne modernisoitiin 2007–2008 Raumalla. Vuodesta 2014 alukset toimivat vuorotellen koululaivana koulutuspurjehduksilla. Alukset jatkavat Merivoimien suorituskykynä lähelle 2020-luvun loppua, kunnes niitä korvaamaan saadaan nyt suunnittelutyön alla oleva Pohjanmaa-luokka, 4 monitoimikorvettia.

Pienoismalleista toinen, Hämeenmaa, on alusten alkuperäisessä kuvioinnissa kun taas Uusimaa on saanut harmaan maalin. Täysin yhdenmukaisia valmiiseen tuotteeseen alukset eivät kuitenkaan ole – vertailun voi jokainen tehdä seuraavan kerran aluksen lipussa ohitse.

Suomen Joutsen -aula D12

Kuin johdantona, matkalla perinneaulaan saavutaan ensin Suomen Joutsen -aulaan. Laivojen pienoismallien lisäksi aulan seiniltä löytää Merisotakoulun johtajien sekä Rannikkotyöstökoulun johtajien muotokuvat. Aulan seinällä on taiteilija Håkan Sjöströmin maalaama Suomen Joutsenta kuvaava teos.

Fregatti Suomen Joutsen, entisiltä nimiltään Laënnec, Oldenburg, rahatialus, rakennettiin Ranskassa vuonna 1902. Suomen Joutsen toimi koululaivana kahdeksalla koulutuspurjehduksella vuosina 1931–1939. Pisin matka kesti yhdeksän kuukautta ajalla 9.10.1935–2.7.1936 ja reitti kulki: Helsinki – Lissabon (Portugali) – La Guaira (Venezuela) – Cartagena (Kolumbia) – Colón (Panama) – Panaman kanava – Balboa (Panama) – Callao (Peru) – Valparaíso (Chile) – Kap Horn – Buenos Aires (Argentiina) – Rio de Janeiro (Brasilia) – Ponta Delgada (Azorit, Portugali) – Helsinki. Matkalla oli mukana Suomen Vientiyhdistyksen teollisuustuotteiden vientinäyttely. Nykyisin alus on museolaivana Aurajoessa Turun Forum Marinumissa.

Fregatti Matti Kurki, entiseltä nimeltään Porloc Bay, rakennettiin Isossa-Britanniassa vuonna 1946. Alus toimi koululaivana 15 koulutuspurjehduksella vuosina 1962–1974. Alus oli rakennettu alun perin toiseen maailmansotaan saattueen suojaustehtäviin. Suuren majoituskapasiteetin takia se sopi hyvin myös koululaivakäyttöön. Pisimmät matkat suuntautuivat Sevastopoliin vuonna 1963 (kahdeksan viikkoa) ja Kanadan Halifaxiin vuonna 1967 (12 viikkoa).

Miinalaiva Pohjanmaa

Pohjanmaa-luokan ensimmäinen ja ainoa alus miinalaiva Pohjanmaa rakennettiin Helsingissä Wärtsilän telakalla vuonna 1979. Laiva toimi koululaivana 31 koulutuspurjehduksella vuosina 1979–2013.

Pisin matkoista kesti yhdeksän ja puoli viikkoa 16.4. –20.6.1988, ja reitti kulki seuraavasti: Helsinki – Falmouth (Englanti) – Philadelphia (USA) – Kingston (Jamaika) – Ponta Delgada (Portugali) – Brugge (Belgia) – Helsinki.

Vuonna 2011 Pohjanmaa osallistui Atalanta-operaatioon Intian valtamerellä. Nykyään se toimii Pohjanmeri-nimisenä merentutkimusaluksena ja sen omistaa väylähuoltoa ja merentutkimusta tekevä Meritaito oy.

Perinneaula – taulut ja Suomen Joutsenen joutsen

Perinneaulaan, D12-rakennuksen toiseen kerrokseen, on kerätty nimensä mukaisesti Merivoimien perinteisiin ja tapahtumiin liittyvää taidetta ja esineistöä.

Aulan näyttävimmät taulut kuuluvat koulun viiden Veteraanitaulun kokoelmaan. Teokset on maalannut Håkan Sjöström. Taulujen aiheina ovat tykkivene- ja moottoritorpedoveneet. Tykkiveneiden taulussa kuitenkin keskeisellä paikalla Taisto 6 (116, Tuuli). Taulun teettämisen aikoihin Kaarlo Kyröhonka oli niiden teettäjän, Merisotakoulun perinetoimikunnan puheenjohtaja. Hän oli vuosina 1943 ja 1944 moottoritorpedovene Taisto 6:n päällikkö, joten siitä aluksen sijainti taulun keskellä. Toisessa suuressa, moottoritorpedoveneveteraanien taulussa kuvataan mm. moottoritorpedovene Vinha ristiässä -tunnuksella.

Perinneaulan seiiniä koristaa myös miina- ja moottoritorpedoveneveteraanien vuonna 1970 koululle lahjoittama, taiteilija Sonja Jäämeren maalaama yhtenäinen kuvasarja Merivoimien Mannerheim-ristin ritaista. Heitähän on seitsemän: komentajakapteeni Jouko Arho, kapteeniluutnantti Osmo Kivilinna, sotilasmestari Toimi Ovaskainen, kapteeniluutnantti Jouko Pirhonen, everstiluutnantti Martti Miettinen, alikersantti Viljo Vyyryläinen ja kapteeniluutnantti Kaarlo Kajatsalo. Sarjaa täydentää 1970-luvun lopulla Merisotakoulun perinneyhdistyksen toimesta taiteilija Jäämereltä tilattu Mannerheim merellisessä ympäristössä -teos.

Seiniltä löytyy kaikkien Merisotakoulua käyneiden Puolustusvoimain komentajien, kenraali Jaakko Valtasen sekä amiraalien Jan Klenbergin ja Juhani Kaskealan kunniataulut.

Suomen Joutsenta koristivat keulan molemmilla puolilla olevat messinkiset joutsenet. Ne hankittiin sotien jälkeen, kun alkuperäinen

keulakuva poistettiin vuoden 1943 muutostöiden yhteydessä ja lopulta katosi. Joutsenet on suunnitellut taiteilija Mauno Porrasvaara. Joutsenet poistettiin Suomen Joutsenen keulalta vuoden 1959 lopussa, kun alus siirrettiin Turkuun. Joutsenet sijoitettiin Upinniemeen, toinen kerhorakennuksen ja toinen sotilaskotirakennuksen ulkoseinään. Suomen Joutsen sai keulaansa uudet joutsenet Turussa ollessaan Merimiesammattikouluna. Ne valmistettiin alkuperäisten mallin mukaisesti.

Vuonna 2019 toinen messinkijoutsenista siirrettiin Merisotakoulun perinneaulaan, kun Upinniemen kerho lakkautettiin. Toinen joutsenista koristaa edelleen Upinniemen sotilaskotia.

Laivojen keulakuvien alkuperäisenä tarkoituksena on usein ollut kertoa aluksen nimi lukutaidottomalle väestölle. Tältä osin myös messinkiset joutsenet noudattelevat 1500-luvulta alkanutta perinnettä, vaikka niiden tarkoitus onkin ollut toimia koristeena.

Mesola D11

Vuonna 1756 yksikerroksisena valmistunut, vartiotuvaksi bastioni Stiernroosin yhteyteen rakennettu kaponieeri Stiernroos (rakennus D11) on eräin edellytyksin Helsingin vanhin säilynyt kivirakennus: ensimmäisen kerroksen osalta se on noin vuoden vanhempi kuin vuonna 1757 Senaatintorin laidalle valmistunut Sederholmin talo.

Venäläisaikakaudella, kun saaren toiminnot olivat sairaaloiden käytössä, rakennus toimi merihallinnon apteekkina ja vuonna 1850 rakennukseen valmistui toinen kerros. 1860-luvulla rakennuksen toinen kerros toimi asuntona ja siellä majoittui muun muassa lääkäri. 1900-luvun alussa sairaalan vanhempi lääkäri ja proviisori asuivat rakennuksessa. Lisäksi siellä sijaitsi sairaalan konttori ja tarvikevarasto. Punavankileirin aikana rakennuksessa toimi edellä mainittujen toimintojen ohella apteekki. Tultaessa 1920-luvulle rakennus toimi pelkästään asuinkäytössä, kunnes yläkerta muutettiin upseerihuoneistoksi, joka toimi myöhemmässä vaiheessa myös koulun johtajan asuntona. Alakerroksessa sijaitsi useita pienempiä asuntoja, joilla kaikilla oli yhteiset keitto- ja peseytymistilat. Asunnoissa majoitettiin koululla työskenteleviä poikamiehiä – ja poikamiestyttöjä. Viimeiset asukkaat muuttivat rakennuksesta elokuussa 1998.

Rakennus peruskorjattiin vuosina 1998–2000 ja se otettiin Merisotakoulun henkilöstön käyttöön vuonna 2000. Tilaan sijoittui silloisen Merisotaopin laitoksen opettajia, minkä johdosta rakennus nimettiin Mesolaksi.

Vuonna 2020 rakennuksessa työskentelee Koulutuskeskuksen päällikkö sekä henkilökuntaa, pääosin opettajia.

Saunatalo D26

Pikku-Mustasaareen valmistui vuonna 1904 suuri saunarakennus. Se sijoittui osin täytemaalle ja osin kallioluodon päälle. Alkuperäisenä tarkoituksena oli rakentaa höyrykoneistettu sauna- ja pesularakennus lipeöimis- ja liotusaltaineen. Yläkertaan suunniteltiin sijoitettavaksi huuhtomakoneita sekä linkoja. Pesulan oli tarkoitus toimia höyrykoneella. Kustannussyistä höyrykoneet muuttuivat pesijättäriksi, osin myös miehistön omaksi nyrkkiykkiksi ja suurten laitteiden tilalle tuli pesualtaita. Molempiin kerroksiin tehtiin pesutuvat, joissa kummasakin oli 40 pesuallasta. Pestylle pyykille oli oma kuivaushuoneensa.

Saunasuunnitelmat sen sijaan toteutuivat. Kaksikerroksisen rakennuksen kumpaankin kerrokseen rakennettiin suuret miehistösaunat, pienemmät upseerisaunat sekä puku- ja kylpytiloja. Alkuun löylyhuoneissa ei ollut kiuasta, vaan lämpö tuotettiin höyryllä lauteiden alla kulkevissa putkissa. Vuonna 1929 rakennuksen ylempi kerros remontoitiin asunnoiksi ja saunaosastoja muutettiin. Uusi löylyhuone rakennettiin tilaan, jossa sijaitsi aiemmin pesutupa. Samassa yhteydessä höyrylämmitys korvattiin 2,5 m korkealla puukiukaalla.

Tänä päivänä rakennuksen yläkerrassa on kurssimajoitusta palvelevia majoitushuoneita sekä yhteisiä tiloja. Alakerrassa sijaitsee jokusen majoitushuoneen ja perhesaunan ohella yksi Merisotakoulun ylpeyksistä, iso sauna. Vaikka saunaosasto on alkuperäisestä suuresti muuttunut, on vanhaakin vielä paljon jäljellä – kiuas lämmitetään yhä metrin mittaisilla haloilla, joita kuluu yhdellä lämmityskerralla n. 1/3 kuutiometri.

Kiuas on ns. pönttökiuas, jota voisi luonnehtia puolisavusaunakiukaaksi, eli liekit ja savu lämmittävät kiuaskivet suoraan. Kiviä on reilusti, yhteensä n. 2,5 tonnia. Kivet vaihdetaan kerran vuodessa. Iso sauna lämmitetään kahtena päivänä viikossa. Saunaan pääsevät koulun opiskelijat ja henkilökunta, sekä lisäksi eri hakemuksen perusteella Merivoimien ja Puolustusvoimien ryhmät ja tärkeimpien sidosryhmien edustajat, kuten erilaiset maanpuolustusyhdistykset ja killat. Saunoja ei vuokrata ulkopuolisille. Isompaan, puulämmitteiseen saunaan mahtuu yli 80 henkilöä, ja pienessä sähkösaunassa voi sauna noin kuusi ihmistä kerrallaan. Tiedetään, että erityisten tapahtumien aikaan, esimerkiksi Suomenlinnan pursiseuran järjestämän perinnepurjealus-ten tapahtumassa, Viaporin Tuopissa on yhtä aikaa saunassa olleiden henkilöiden määrä ollut selvästi yli sata henkilöä.

Haaga-Helian opiskelijat onnistuivat tekemään virallisen Guinnessin maailmanennätyksen Merisotakoulun isolla saunalla 14.11.2019. Ta-voitteena oli koota yli sadan eri kansallisuuden edustajat viettämään perinteikästä suomalaista saunakokemusta. Guinnessin ennätys onnistui hienosti, sillä saunassa oli samaan aikaan 101 kansallisuutta. Tapahtumassa oli paikalla Guinnessin maailmanennätystuomari valvomassa tapahtuman kulkua. Haaga-Helian opiskelijat saavuttivat saunaennätyksen 76 eri kansallisuudella jo vuonna 2009, tuolloinkin Pikku-Mustalla. Ennätys kuitenkin rikottiin Kiinassa (pekingiläinen sauna, 99 eri kansallisuutta) ja nyt opiskelijat palauttivat sen takaisin Suomeen.

Merisotakoulun 90-vuotisnäyttely

Kunniakkaaseen ikään ennättäneestä Merisotakoulusta toteutettiin juhlavuotena myös pienimuotoinen näyttely. Merisotakoulun toiminnassa on lukuisia perinteitä ja samoin näyttelyiden toteutus on useimmiten perinteinen: esineitä ja tauluja – sanat, ääni ja muodot ovat aina toimiva yhdistelmä. 90 vuoteen mahtuu paljon historiaa, mutta näyttelytauluun alle 200 sanaa per aihe. Tämä loi oman haasteensa historian esiintuomiselle. Näyttelytaulujen sisällöksi valikoitui merisotilaskoulutus ja Merisotakoulu Suomenlinnassa – pieni poikkileikkaus merisotilaskoulutuksesta.

Suomenlinnassa on koulutettu merisotilaita niin Ruotsin, Venäjän kuin Suomen laivastojen tarpeisiin. Näyttelyssä on pieni pintaraapaisu Ruotsin ja Venäjän vallan aikaisesta merisotilaskoulutuksesta sekä katsaus suomalaiseen merisotilaiden koulutukseen. Oman osuutensa saavat myös koulutuspurjehdukset, joissa olisi ainesta vaikka useammaksi kirjaksi. Fyysinen ympäristö, jossa Merisotakoulu toimii, on paitsi yksi maailmanperintökohde, myös rakennushistoriallisesti merkittävä ja historiaa haviseva miljö.

Merisotakoulun perustamisen jälkeen vuonna 1930 suomalainen merisotilaskoulutus käynnistyi keskitetymin kuin itsenäisyyden ensimmäisenä vuosikymmenenä, jolloin koulutus haki vielä muotoaan ja paikkaansa – kirjaimellisesti. 1920-luvulla toimintoja oli hajautettuna sekä Suomenlinnassa että muualla Helsingissä.

Lopullisesti Merisotakoulun toiminta saatiin samalle saarelle, Pikku-Mustasaarelle, sotien jälkeen. Näyttelyssä on esillä Merisotakoulun käytössä olevien rakennusten historiaa. Näyttely tarjoaa myös muistelun kadetin elämästä 1930-luvulla sekä hieman tuoreempia kokemuksia tultaessa lähemmäs tätä päivää.

Pitkä ja monivaiheinen historia sisältää lukuisia tapahtumia. Niinpä keskeisimpiä merkkipaaluja on koottu aikajanaan, joka esittelee merisotilaskoulutuksen ja Suomenlinnan eri vaiheita 1700-luvulta tähän päivään.

Näyttely on tehty silmälläpitäen sitä, että se tulee olemaan Suomenlinnassa esillä osana laajempaa, yleisölle avoinna olevaa näyttelykonaisuutta. Merisotilaskoulutus ja Merisotakoulu ovat olleet näkyvä osa Suomenlinnan arkipäivää jo 90 vuoden ajan ja näyttely tukee hienosti Suomenlinnan monivaiheisen historian esittelyä.

Merisotakoulu ja Merisotakoulun tukisäätiö kiittävät seuraavia yhteisöjä, jotka lahjotuksilla ovat mahdollistaneet tämän kirjan tuottamisen ja tukeneet Merisotakoulun tukisäätiön toimintaa.

Aker Arctic Technology Oy

Furuno Finland Oy

Kesko Oyj

Käyttöauto Oy

Millog Oy

Navielektro Oy

Patria Oyj

Rannikkosotilaskotiyhdistys Ry

Saab Finland Oy

Telva Oy Ab

LÄHTEET

Painetut

Auvinen, Visa et al. Leijonalippu merellä.

Auvinen, Visa. Merisotakoulu 1930–2005: Laivapoikakoulutuksesta korkeakouluopetukseen maailmanperintökohteessa.

Enqvist, Ove. RtK. Rannikkotykistökoulu 1969–1994.

Haikala, Olavi et al. Merisotakoulu 1930–1970.

Kiiskinen, Pekka ja Wahlman, Pasi. Itsenäisen Suomen laivaston laivatykit 1918–2004: The naval guns of Finland 1918–2004.

Kivi, Aleksis. Seitsemän veljestä.

Kurjen sulka: Matti Kurjen laivalehdet.

Lehtonen, Kristian. Tyrskyjä, terästä ja tekniikkaa—itsenäisen Suomen meripuolustuksen tekninen tutkimus-, kehitys- ja koetoiminta.

Merivoimien esikunta. Merisotilaan käsikirja.

Pojaman Posti: Miinalaiva Pohjanmaan laivalehdet.

Sotakoulu saarella. Suomalaisen meripuolustuskoulutuksen historia.

Suomenlinnan rakennusten historia.

Tiilikainen, Heikki ja Merisotakoulu. Kivikaleerin kannella: 18. merikadettikurssin aikakirjat.

Muut

Joutsu, Juha. Haastattelu.

Kekkonen, Hannu. Haastattelu.

Krautsuk, Satu. Venäläisten syvyyspommittama mies: ”Ei tainnut naapuri tykätä, kun katkaisimme heiltä vaijerin”. <https://yle.fi/uutiset/3-7621608>.

Merivoimat. Hämeenmaa-luokka.
<https://merivoimat.fi/documents/1951215/2015876/H%C3%A4meenmaa-luokka/13b60add-6b93-4d3d-9cf3-a9fad20324e2/H%C3%A4meenmaa-luokka.pdf>.

Merivoimien esikunta. Merivoimat 100 vuotta.
<https://merivoimat.fi/documents/1951215/11124014/Merivoimat+100+-kirja/2b-51cac5-eef6-229f-e42c-6b558165360d/Merivoimat+100+-kirja.pdf>.

Meronen, Mikko. Tutkija, Forum Marinum.

Myyryläinen, Pentti. Leijonapatsaan historiikki (30.10.1948).

Poikonen, Ari. Meripuolustuksen tutkimustoiminnan 100-vuotinen historia.
<https://puolustusvoimat.fi/documents/1951253/13454330/Vuosikirja+2019+-+Meripuolustuksen+tutkimustoiminnan+100-vuotinen+historia.pdf/9cb4e8f6-f4ec-ef34-b9e4-09be230f5536/Vuosikirja+2019+-+Meripuolustuksen+tutkimustoiminnan+100-vuotinen+historia.pdf>.

Sotamuseo.

Suomen Joutsenen Valtameripurjehtijain Perinneyhdistys ry. Perinnemateriaali.
<http://suomenjoutsenenperinneyhdistys.fi/yhdistys/perinnemateriaali>.

Suomen Joutsenen Valtameripurjehtijain Perinneyhdistys ry. Tiedotteet.
<http://suomenjoutsenenperinneyhdistys.fi/ajankohtaista/tiedotteet>.

Kuvaluettelo

Kannen kuva: Inka Jousmaa, ilmakuvan ja historiallisen piirroksen perusteella, juhluvuoden logon on suunnitellut kaptl Teemu Halme.

- s. 8 Tasavallan presidentti Sauli Niinistö. Kuva Tasavallan presidentin kanslia.
- s. 10 Merivoimien komentaja, kontra-amiraali Jori Harju. Kuva Merivoimat.
- s. 12 Merisotakoulun tukisäätiön logon on suunnitellut Erik Bruun.
- s. 14 Meriharakoita Kuivasaaren kallioilla. Kuva Kai Korolainen.
- s. 16–17 Merisotakoulun lipun naulaus 1933. Kuva Merisotakoulu. | Merisotakoulun lipun vihkiminen 1933. Kuva Sotamuseo.
- s. 18 Rannikotykistön Kapitulanttikoulun oppilaita Länsi-Mustasaarella n. vuonna 1927/28. Kuva Ivar Olof Gyllingin jäämistö.
- s. 20 Kapitulanttikoulun aliupseerioppilaat voimistelemassa Länsi-Mustasaarella 1920-luvulla. Kuva Museovirasto, Finna.fi.
- s. 22 Takilassa koululaiva Suomen Joutsenella v. 1937 tai 1938. Kuva Sotamuseo.
- s. 24 Merikadetteja lähdössä taistelukoulutukseen talvella 1941. Panssariimiina ja panssarintorjuntakivääri osoittavat sotakokemuksista otetun oppia. Kuva Sotamuseo.
- s. 26 Suomen Joutsen Suomenlinnassa 1943. Kuva Ilmavoimat.
- s. 28 Canet-tykin (152/45C) koulutusta toisen vuosikurssin merikadeteille Merisota koululla Suomenlinnassa 3.5.1958. Kuva Sotamuseo.
- s. 30 Matti Kurki Merivoimien vuosipäivänä 1970. Kuva Sotamuseo | Matti Kurki, Brest 1963. Kuva laivan mastosta. Kuva Visa Auvinen.
- s. 32 Koululaiva Matti Kurki kotisatamassa Suomenlinnassa 1970-luvulla. Kuva Erkki Päivärinta.
- s. 34 Miinalaiva Pohjanmaa jäissä 1980. Kuva Sotamuseo.

- s. 36 Ohjusvene Isku laukaisee ohjuksen 10.9.1980. Kuva Sotamuseo.
- s. 37 Sähkötorpedo T72/45S prototyypimalli sekä mallien STX1 ja STX2 piirustuksia. Kuvat Forum Marinum ja Merisotakoulu.
- s. 38 Merisotakoulun oppilaita Suurella linnanpihalla toukokuussa 1995. Kuva Helsingin kaupunginmuseo, Finna.fi.
- s. 40 Ilmatorjuntakonekivääriammunnat Russarö 2003. Kuva Teemu Halme.
- s. 42 Aliupseerikurssien päätöstilaisuus joulukuussa 2019. Kuva Merisotakoulu.
- s. 44 Meritorjuntaohjusammunta syyskuussa 2019. Kuva Merivoimat.
- s. 46 Laivue2020-havainnekuva. Kuva Vesa Viljanen.
- s. 48 Kadetteja merenkulkusimulaattorissa syyskuussa 2020. Kuva Merisotakoulu.
- s. 50–51 Koulunjohtajien vaihtotilaisuus joulukuussa 2018. Kuva Merisotakoulu.
- s. 52 Koulunjohtajan viiri kesällä 2020. Kuva Merisotakoulu.
- s. 54–55 Historiasta nykypäivään. Ilmakuvat vuosilta 1988 ja 2020. Kuvat Sotamuseo ja Merisotakoulun henkilökunta.
- s. 56 Kranaatinheitin ampuu. Kuva Merisotakoulu.
- s. 58 Esikuntarakennus elokuussa 2020. Kuva Inka Jousmaa.
- s. 60–61 Muuttuva kotisatama. Kuvat Hanna-Kaisa Hokkanen.
- s. 62 Rakennus D11, Mesola vuonna 2008. Kuva Merisotakoulu.
- s. 64 Maisteriopiskelijoita KESI-harjoituksessa Santahaminassa 2018. Kuva Helmi Saarela.
- s. 66–67 Merisotakoulun varusmies | kadetit valmistelemassa reittisuunnitelmaa. Kuva Merisotakoulu.

- s. 68 Merenkulun opettajaryhmän arkea. Kuvat Juha Lehtimäki.
- s. 70–71 Ilmatorjuntaharjoitus Lohtajalla 2004 ja merikadetit tositoimissa 2003. Kuvat Teemu Halme ja Lauri Korhonen.
- s. 72 Varusmies KESI-harjoituksessa Santahaminassa syksyllä 2019. Kuva Merisotakoulu.
- s. 74–75 Merikadettikurssi 89. väyläajajaksoa Loviisassa ja Saaristomerellä kesällä 2020. Kuvat Kai Korolainen.
- s. 76 Korkeakouluosaston mestaruuskilpailut elokuussa 2020. Kuva Merisotakoulu.
- s. 78–79 Miinalaiva Hämeenmaa koulutuspurjehduksella 2017. Kuvat Karri Wihersaari.
- s. 80 Kirjaston käytävä uudistettu oppimisympäristöksi 2020. Kuva Merisotakoulu.
- s. 82 Puolustusvoimien komentajan tarkastuskäynti Merisotakoululla syksyllä 2020. Kuva Inka Jousmaa.
- s. 84–85 Merikadettikurssi 89 harjoittelee purjehtimista Helsingin edustalla kesällä 2020. Kuva Inka Jousmaa.
- s. 86 Merikadettikurssi 87.n ulosampuminen kurssin valmistujaisjuhlassa elokuussa 2020. Kuva Merisotakoulu.
- s. 88 Koulutuspurjehdukselle lähtö toukokuussa 2019. Kuva Merisotakoulu.
- s. 91 Miinalaiva Hämeenmaa lähestyy Juutinrauman siltaa koulutuspurjehduksella 2017. Kuva Karri Wihersaari.
- s. 92–93 Rannikkojoukkojen koulutusta. Kuva Puolustusvoimat ja Teemu Halme.
- s. 94 Koulutusalukset Kajava ja Vaarlahti Matti Kurki laiturissa kesällä 2018. Kuva Hanna-Kaisa Hokkanen.
- s. 96 Aliupseereita Täydennyskoulutusosaston ampumaleirillä Syndaleniissa kesäkuussa 2020. Kuva Inka Jousmaa.
- s. 98–99 Koulutusalukset kylki kyljessä kesällä 2020. Kuva Janne Lavonen.
- s. 100 Reserviupseeriosaston toimintaa. Kuva Puolustusvoimat.
- s. 102 Sotilaspoliisijoukkue harjoittelee kohteensuojausta keväällä 2020. Kuva Merisotakoulu.
- s. 104–105 Wrede-luokan koulutusalus Kuivasaaren laiturissa sekä rannikkojoukkoja. Kuvat Merisotakoulu ja Merivoimat.
- s. 106 Suomalais-ruotsalaista yhteistyötä logistiikan opintojaksolla 2019. Kuva Teemu Halme.
- s. 108–109 Valkoposkiahania Suomenlinnassa kesällä 2020. Kuvat Inka Jousmaa ja Teemu Sirkkala.
- s. 110 Merivoimien tutkimuksen aikajana. Kuva Ari Poikonen.
- s. 111 Ehdotus Meritaistelukeskuksen tunnuksiksi. Kuva: Samu Rautio.
- s. 112 Koetoiminta-alus Isku suorittaa merellistä koetoimintaa. Kuva Merisotakoulu.
- s. 114 Merivoimien toimintaympäristön kokonaisvaltainen mallintaminen on moniulotteinen tehtävä. Kuva Vesa Viljanen.
- s. 115 Meritaistelukeskuksen suunniteltu joukkoyksikkölippu. Lipun hyväksymisprosessi syksyllä 2020 vielä kesken. Lipun on suunnitellut Sotamuseon heraldikko Liisa Kontiainen 9.3.2020.
- s. 116–117 Merellistä koetoimintaa. Kuva Merisotakoulu.
- s. 118–119 Talvi Merisotakoululla. | Leijonapatsas vuonna 1974. Kuvat Sotamuseo ja Merisotakoulu.
- s. 120 Päärakennus D10 keväällä 2020. Kuva Merisotakoulun henkilökunta.
- s. 122 Seppelleenlasku sankaritauilla 2019. Kuva Merisotakoulu.
- s. 123 Espoon Viherlaakson ala-asteen oppilaiden valmistama panssarilaiva Ilmarisen pienoismalli. Kuva Merisotakoulu.
- s. 124, 126–127 Mietelauseita päärakennuksen seinillä syksyllä 2020. Kuvat Inka Jousmaa.
- s. 128 Tapio Wirkkalan oma luonnospiirros leijonapatsaasta. Kuva on kopio alkuperäisestä.
- s. 130–131 Leijonapatsas keväällä 2020. Kuvat Inka Jousmaa.

- s. 132 Tapio Wirkkala veistämässä kipsimallia Äänisjärvellä 1942. Kuva Sotamuseo.
- s. 134–135 Leijonapatsaan kivitalut Merisotakoulun päärakennuksen portaikon seinällä keväällä 2020. Kuva Merisotakoulu.
- s. 136 Yksityiskohta tykistä päärakennuksen edestä kesällä 2020. Kuva Inka Jousmaa.
- s. 138–139 Maitolaiturin alueen tykkien hiekkapuhallusta ja valmiit tykit kesällä 2020. Kuvat Inka Jousmaa.
- s. 140 Planetaario sisältä keväällä 2020. Kuva Inka Jousmaa.
- s. 141 Planetaariolaitteisto. Kuva Merisotakoulu.
- s. 142 Luokkarakennus D12 aamuvalossa keväällä 2020. Kuva Kai Korolainen.
- s. 143 Yksityiskohta Pikku-Mustalta kesällä 2020. Kuva Inka Jousmaa.
- s. 144 Matti Kurki -messi Luokkarakennuksen ensimmäisessä kerroksessa sekä aluksen potkuri. Kuva Merisotakoulu.
- s. 145 Miinalaivojen Hämeenmaa ja Uusimaa pienoismallit syksyllä 2020. Kuvat Merisotakoulu.
- s. 146 Koululaiva Suomen Joutsenen pienoismalli syksyllä 2020. Kuva Merisotakoulu.
- s. 147 Taiteilija Håkan Sjöströmin Suomen Joutsen -maalaus syksyllä 2020. Kuvat Merisotakoulu.
- s. 148 Näkymä Suomen Joutsen -aulasta syksyllä 2020. Kuva Merisotakoulu.
- s. 149 Kenraali Jaakko Valtasen sekä amiraalien Jan Klenbergin ja Juhani Kaskealan kunniamerkkitaulut ja Mannerheim merellisessä ympäristössä -teos Perinneaulassa syksyllä 2020. Kuva Merisotakoulu.
- s. 150 Merisotakoulun Perinneaula syksyllä 2020. Kuva Merisotakoulu.
- s. 151 Suomen Joutsenen keulajoutsen Perinneaulassa syksyllä 2020. Kuva Merisotakoulu.

- s. 152 Päärakennuksen ja Luokkarakennuksen yhdyskäytävän alikulku syksyllä 2020, taustalla pilkottaa Mesola, D11. Kuva Inka Jousmaa.
- s. 153 Yksityiskohta rakennuksesta. Kuva Inka Jousmaa.
- s. 154 Saunarakennus D26 syksyllä 2020. Kuvat Inka Jousmaa.
- s. 156 Leijonapatsas Merisotakoulun tykistöpihassa vuonna 1984. Leijonan alla näkyvät patsaaseen liittyvät kivitalut, jotka siirrettiin Päärakennuksen portaikon seinälle vuoden 1994 korjauksien yhteydessä. Kuva Sotamuseo.
- s. 158–159 Merellistä ympäristöä kesällä 2020. Kuvat Merisotakoulu.
- s. 160 Koulutuspurjehdus palaa Suomenlinnaan kesäkuussa 2019. Kuva Merisotakoulu.
- s. 162 Kadettien lippuvartio Koulunjohtajan vaihtotilaisuudessa joulukuussa 2018. Kuva Merisotakoulu.
- s. 164–165 Yksityiskohtia Pikku-Mustalta loppukesällä 2020. Kuvat Inka Jousmaa.
- s. 166 Rakennus D9, Ruumishuone, syksyllä 2020. Kuva Inka Jousmaa.
- s. 168 Miinaluokka syksyllä 2020. Kuvaaja Inka Jousmaa.
- s. 170 Muurinvartija koulun tykistöpihassa kesällä 2020. Kuva Inka Jousmaa.
- s. 172–173 Kadetit Bengtskäriässä sopeutetun koulutuspurjehduksen aikaan keväällä 2020. Taustalla miinalaiva Uusimaa. Kuvat Rannikkolaivasto.
- s. 174–175 Suomenlinnan linnustoa sekä Wrede-luokan koulutusalueet. Kuvat Teemu Sirkkala ja Tatu Pohjola.

